

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1959

ΥΠΟ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΑΥΤΗΣ ΞΕΝ. ΖΟΛΩΤΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.— I. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς χρήσεως 1959.— II. Γενικαὶ τάσεις καὶ προβλήματα τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας.— III. Διεθνεῖς οἰκονομικαὶ ἐξελίξεις.— IV. Νομισματικαὶ ἐξελίξεις.— V. Δημόσια Οἰκονομικά.— VI. Τιμαί.— VII. Ἴσοζύγιον πληρωμῶν.— VIII. Ἐξέλιξις τραπεζικῶν καταθέσεων καὶ χορηγήσεων.— IX. Προβλήματα πιστωτικῆς ὀργανώσεως καὶ πολιτικῆς.— X. Συμπεράσματα.

I. ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 1959

Συμφώνως πρὸς τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς χρήσεως 1959 τὰ ἀκαθάριστα ἔσοδα ἐκ τῶν ἐν γένει ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς ἀνῆλθον εἰς 454.802.049 δραχμάς, ἐνῷ τὸ σύνολον τῶν διὰ τὴν αὐτὴν χρῆσιν πάσης φύσεως δαπανῶν λειτουργίας τῆς, περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἀποσβέσεων, προβλέψεων καὶ εἰσφορῶν εἰς τὰ Ἀσφαλιστικὰ Ταμεία Προσωπικοῦ, ἀνῆλθεν εἰς 414.387.316 δραχμάς. Τὰ καθαρὰ κέρδη ἐπικρινόμενα τῆς χρήσεως τοῦ 1959 ἀνῆλθον εἰς 40.414.733 δραχμάς.

Κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ἀρθροῦ 71 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Τραπεζῆς, προτείνουμεν πρὸς ὑμᾶς ὥπως ἐκ τῶν ἀνωτέρω καθαρῶν κερδῶν ποσὸν 6.720.000 δραχμῶν διατεθῇ πρὸς πληρωμὴν τοῦ κεκανονισμένου μερίσματος πρὸς 4% ἐπὶ τοῦ ἐξ 168.000.000 δραχμῶν κεφαλαίου τῆς Τραπεζῆς, ἥτοι ποσοῦ μερίσματος ἐξ 84 δραχμῶν κατὰ μετοχὴν. Προτείνουμεν ἐπίσης καὶ τὴν διάθεσιν 1.820.430 δραχμῶν εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ἀποθεματικοῦ τῆς κατηγορίας 1, ἥτοι τῶν προβλέψεων τοῦ αὐτοῦ ἀρθροῦ 71 τοῦ Καταστατικοῦ.

Τὸ γεγονός ἐξ ἄλλου ὅτι τὸ τακτικὸν ἀποθεματικὸν τῆς Τραπεζῆς ἔχει ἀνέλθει εἰς 168.000.000 δραχμάς καὶ ἔχει ὥς ἐκ τούτου ἐξισωθῇ πρὸς τὸ καταβεβλημένον μετοχικὸν κεφάλαιον τῆς Τραπεζῆς ἐπιτρέπει νὰ προτείνουμεν, συμφώνως πρὸς τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον τοῦ Καταστατικοῦ, τὴν ἐκ τοῦ

* Ἀναλυτικὴ ἐπισκόπησις τῆς ἑλληνικῆς καὶ διεθνούς οἰκονομίας διὰ τὸ ἔτος 1959 θὰ ἐπακολουθήσῃ εἰς εἰδικὸν μέρος δημοσιευόμενον εἰς προσεχῆ ἔκδοσιν.

ἀπομένοντος ὑπολοίπου καθαρῶν κερδῶν διάθεσιν καὶ ἑτέρου ποσοῦ 6.720.000 δραχμῶν πρὸς πληρωμὴν προσθέτου μερίσματος 4% ἐπὶ τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου, ἴτοι 84 δραχμᾶς κατὰ μετοχὴν. Ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀρθρου τοῦ Καταστατικοῦ προβλέπεται ὅτι τὸ ἀπομένον μετὰ τὴν διανομὴν καὶ τοῦ προσθέτου μερίσματος πλεόνασμα κερδῶν καταβάλλεται εἰς τὸ Δημόσιον. Ὅθεν προτείνομεν τὴν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου διάθεσιν 25.154.304 δραχμῶν ὡς συμμετοχὴν αὐτοῦ εἰς τὰ καθαρὰ κέρδη τῆς Τραπεζῆς.

Σχετικῶς μὲ τὸ ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου διατιθέμενον τμήμα τῶν καθαρῶν κερδῶν θὰ πρέπει νὰ παρατηρηθῇ ὅτι τοῦτο ἀντιπροσωπεύει μέρος μόνον τῶν ἐκ τῆς Τραπεζῆς ἀπορροεουσῶν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ὠφελειῶν. Πράγματι ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος διὰ τῶν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Κράτους τιθεμένων ταμειακῶν, λογιστικῶν καὶ διαχειριστικῶν αὐτῆς ὑπηρεσιῶν διασφαλίζει ὁμαλήν, συνεχῆ καὶ ἀπρόσκοπον ἐξυπηρέτησιν τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ. Αἱ οὕτω δὲ παρεχόμεναι ὑπηρεσίαι ἀντιπροσωπεύουν κατ' ἀξίαν μέγεθος σημαντικῶς ὑπερβαῖνον τὴν συμμετοχὴν τοῦ Δημοσίου εἰς τὰ κέρδη τῆς Τραπεζῆς.

Τὰ ἀκαθάριστα ἔσοδα τῆς Τραπεζῆς παρουσιάζουν ἐλαφρὰν αὐξησιν (+ 2,25%) ἔναντι τοῦ προηγούμενου ἔτους. Εἰς τὴν αὐξησιν αὐτὴν οὐσιωδῶς συνέβαλεν ἡ μεγαλύτερα ἀπόδοσις τῶν διαθεσίμων τῆς Τραπεζῆς εἰς ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα, ὀφειλομένη εἰς τὴν αὐξησιν κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος τόσον τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος ὅσον καὶ τῶν ἐπιτοκίων εἰς τὰς Η.Π.Α. καὶ τὸν Καναδᾶ, ὅπου εἶναι τοποθετημένον τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων τῆς Τραπεζῆς.

Μείωσις ἀντιθέτως, καὶ δὴ αἰσθητὴ, παρατηρεῖται εἰς τὰ ἔσοδα τῆς Τραπεζῆς ἐκ χορηγήσεων, ὀφειλομένη κυρίως εἰς τὸν ἐντὸς τοῦ ἔτους πραγματοποιηθέντα ὑποδισασμὸν τῶν ἐπιτοκίων τῶν πιστώσεων πρὸς τὴν οἰκονομίαν. Δεδομένης δὲ τῆς συνθέσεως τῶν χορηγήσεων τῆς ἡμετέρας Τραπεζῆς — αἱ πλείους κατηγορίαι τῶν ὁποίων εἶναι ἐξαιρετικῶς χαμηλότοκοι — ὁ ὑποδισασμὸς τῶν ἐπιτοκίων χορηγήσεων εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν περαιτέρω μείωσιν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος τοῦ μέσου ἐπιτοκίου τῶν τοποθετήσεων τῆς Τραπεζῆς εἰς 2,38%, ἔναντι 2,76% τοῦ 1958, 2,87% τοῦ 1957 καὶ 3,01% τοῦ 1956. Εἶναι προφανὲς καὶ λίαν χαρακτηριστικὴ ἡ συνεχὴς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πτωτικὴ ἐξέλιξις καὶ εἰς λίαν χαμηλὰ ἐπίπεδα συμπίεσις τοῦ μέσου ἐπιτοκίου τῆς Τραπεζῆς, ὑποδηλοῦσα τὴν συνεχῆ ἐλάφρυνσιν τῶν ἐπιδαρύνσεων τῆς οἰκονομίας ἐκ τῆς ἀσκήσεως τῶν ἐκδοτικῶν λειτουργιῶν.

Πρέπει νὰ παρατηρηθῇ ὅτι, ἐνῶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἔλαβε χώραν ἀξιόλογος αὐξήσις τῆς συνολικῆς χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας, ἡ συμμετοχὴ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν αὐξησιν αὐτὴν ὑπῆρξεν ἀσήμαντος. Ὁδῶς, ἐπὶ συνολικῆς αὐξήσεως τῆς χρηματοδοτήσεως κατὰ 2.500 ἑκατ. δραχμᾶς περίπου, ἐκ τῶν ὁποίων 1.202 ἑκατ. ἀντιπροσωπεύουν αὐξησιν τῶν δρα-

χυπροθέσμων χορηγήσεων, ἡ διεύρυνσις τῶν χορηγήσεων ἐκ κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου πρὸς τὴν οἰκονομίαν ἀνῆλθε μόνον εἰς 95 ἑκατ. δραχμὰς, ἦτοι εἰς 8,6% τῆς αὐξήσεως τῶν δραχυπροθέσμων χορηγήσεων καὶ εἰς 3,8% τῆς συνολικῆς αὐξήσεως τῆς χρηματοδοτήσεως.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν χορηγήσεων τῆς Τραπεζῆς, αὕτη περιλαμβάνει πάντοτε χορηγήσεις πρὸς τοὺς παραγωγικοὺς τομεῖς, ὡς εἶναι ἰδίως ὄργανισμοὶ προστασίας καὶ ἐξαγωγῆς βασικῶν γεωργικῶν προϊόντων ἢ γενικωτέρας σημασίας διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Χώρας. Λόγῳ δὲ ἀκριβῶς τοῦ τοιοῦτου προορισμοῦ τῶν χορηγήσεων τῆς Τραπεζῆς, εἶναι αὗται κατὰ τὸ μεγαλύτερον αὐτῶν μέρος χαμηλότοχοι, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ προαναφερθέντος μέσου ἐπιτοκίου χορηγήσεων τῆς Τραπεζῆς.

Σοβαρὰν μείωσιν τῶν καθαρῶν ἐσόδων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη προεκάλεσαν ἡ καταβολὴ τόκων διὰ τὰς παρὰ τῇ Τραπεζῇ εἰδικὰς ἐντόκου καταθέσεις τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν καὶ τὰς καταθέσεις αὐτῶν τὰς προοριζόμενας διὰ μετοπρεθέσμιους χορηγήσεις, ὡς καὶ αἱ ἐπιδοτήσεις τῶν χορηγήσεων πρὸς βιοτεχνικὰς καὶ ξενοδοχειακὰς ἐπιχειρήσεις. Συνολικῶς τὸ πρὸν τῶν καταβληθέντων ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς χρεωστικῶν τόκων διὰ τὰς ἀνω αἰτίας ἀπὸ 35,9 ἑκατ. δραχμὰς τὸ 1957 ἀνῆλθεν εἰς 48,6 ἑκατ. τὸ 1958 καὶ 64 ἑκατ. τὸ 1959. Αἱ ἐπιβαρύνσεις αὗται κατέστησαν ἀναγκαῖαι πρὸς ἐξυπηρέτησιν γενικωτέρων σκοπῶν τῆς νομισματικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς.

Τὸ σύνολον τῶν ἐξόδων λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς παρουσιάζει κατὰ τὸ λήξαν ἔτος περιωρισμένην αὐξήσιν, ἥτις ὅμως ἀντισταθμίζεται ἀπὸ ἀντίστοιχον αὐξήσιν τῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων μὲ τελικὸν ἀποτέλεσμα τὴν πραγματοποίησιν καθαρῶν κερδῶν ἱσοπλάσου μεγέθους πρὸς τὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους. Αὐξήσεις παρατηροῦνται εἰς τὸ κονδύλιον τῶν ἀποδοχῶν τοῦ προσωπικοῦ τῆς Τραπεζῆς καὶ τῶν παραλλήλων πρὸς αὐτὰς τακτικῶν ἐπιβαρύνσεων. Αἱ ἐν λόγῳ αὐξήσεις ὀφείλονται εἰς τὴν φυσιολογικὴν ἐξέλιξιν τοῦ προσωπικοῦ. Ἀφ' ἐτέρου, εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν δαπανῶν συνέβαλεν ἡ ἀπὸ τοῦ λήξαντος ἔτους διὰ νόμου ἐπιβληθεῖσα εἰσφορά τῆς Τραπεζῆς ὑπὲρ τοῦ διανεμητικοῦ λογαριασμοῦ οἰκογενειακῶν ἐπιδομάτων καὶ τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἀπασχολήσεως καὶ Ἀσφαλίσεως Ἀνεργίας. Διὰ τῆς προσθέτου ταύτης ἐπιβαρύνσεως, ἀνελθούσης κατὰ τὸ λήξαν ἔτος εἰς 3.726.400 δραχμὰς, ἡ Τράπεζα ἡμῶν μετέχει εἰς τὰ ὑπὲρ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου βάρη. Ἐξ ἄλλου καὶ κατὰ τὸ 1959 ἔλαβε χώραν συμφώνως πρὸς τὸν Νόμον 3662) 1957, ἡ ἐκ τῶν ἐσόδων τῆς Τραπεζῆς τοῦ λήξαντος ἔτους καταβολὴ τοῦ λίαν σημαντικοῦ ποσοῦ τῶν 25.000.000 δραχμῶν εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ Ταμείου Συντάξεων Ὑπαλλήλων Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὰ λοιπὰ κονδύλια τῶν δαπανῶν δὲν ἐσημειώθησαν οὐδαμᾶ μεταβολαί.

Ἰδιαιτέραν θέσιν κατέχει, ἀπὸ ἀπόψεως προοπτικῆς τῆς μελλοντικῆς διαμορφώσεως τῶν δαπανῶν τῆς Τραπεζῆς, τὸ γεγονός τῆς περὶ τὰ τέλη

τοῦ λήξαντος ἔτους ἀποσυμφορήσεως τοῦ προσωπικοῦ διὰ καταργήσεως θέσεων, κατ' ἀκολουθίαν τῆς ὑποίας ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξεληθόντων ὑπαλλήλων ἀνῆλθεν εἰς 356. Τὸ γεγονός τοῦτο εἶναι ἰδιαιτέρας σημασίας, τὰ οἰκονομικὰ δὲ αὐτοῦ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς μειώσεως τῶν δαπανῶν δι' ἀποδοχὰς τοῦ προσωπικοῦ θὰ ἀρχίσουν ἐκδηλούμενα ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους καὶ θὰ ἀποτελέσουν παράγοντα ἐλαφρύνσεως τῶν συνολικῶν δαπανῶν λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς. Ἐκτὸς ὅμως τῶν ἀμέσων κατὰ τὰ ἀνωτέρω οἰκονομικῶν ἀποτελεσμάτων ἐπὶ τῶν δαπανῶν τῆς Τραπεζῆς, ἐκ τῆς διενεργηθείσης ὡς ἄνω ἀποσυμφορήσεως τοῦ προσωπικοῦ ἀναμένεται ὅτι θὰ προκύβουν, διὰ τῆς ἀναδιορθώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἀπλουστεύσεως τῶν διαδικασιῶν, οὐσιώδη ὀργανωτικὰ ἀποτελέσματα ἐπιφέροντα ἔμμεσα οἰκονομικὰ ὠφελήματα.

Αἱ συνεχεῖς ὀργανωτικαὶ προσπάθειαι τῶν τελευταίων ἐτῶν ἀποδίδουν ὁλονέν περισσότερα καὶ λίαν ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα. Ἡ ἐφαρμογὴ βελτιωμένων μεθόδων λειτουργίας καὶ διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν, ἡ ὑποία εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματος, περιλαμβάνει ἤδη τὰς πλείους τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ, ἀπὸ δὲ τῶν τελευταίων μηνῶν τοῦ λήξαντος ἔτους καὶ τὰς ὑπηρεσίας τῶν δύο μεγαλυτέρων Ὑποκαταστημάτων τῆς Τραπεζῆς, ἴτοι τοῦ Πειραιῶς καὶ τῆς Θεσσαλονίκης. Τὸ ἔργον τῆς ὀργανώσεως θέλει συνεχισθῇ μὲ τὴν αὐτὴν ἐντασιν καὶ εἰς τὰς ὑπολοίπους Ὑπηρεσίας τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματος καὶ τὰ λοιπὰ Ὑποκαταστήματα τῆς Τραπεζῆς πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν νέων μεθόδων ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας. Παράλληλως θέλει περιλάβει τὴν μελέτην καθιερώσεως ἐνὸς συγχρονισμένου λογιστικοῦ συστήματος. Τὸ ἐν Χολαργῷ Μηχανολογιστικὸν Κέντρον τῆς Τραπεζῆς εὐρίσκειται ἐπίσης ἐν πλήρῃ ἀποδόσει τῆς παραγωγικῆς του ἱκανότητος, ἀξιοποιούμενων οὕτω πλήρως τῶν γενομένων σχετικῶν δαπανῶν.

Τέλος, πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι ἡ παρὰ τῇ Τραπεζῇ λειτουργοῦσα Σχολὴ Τραπεζικῶν Σπουδῶν συνεπλήρωσε τὸν πρῶτον κύκλον διετῶν σπουδῶν, ἀποδώσασα τοὺς πρῶτους εἰς εἰδικὴν ἐκπαίδευσιν ὑποβληθέντας ὑπαλλήλους. Ἐχομεν πάντα λόγον νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἡ τοιαύτη ἐκπαίδευσις θέλει ἀποδῇ ἐπὶ οὐσιαστικῇ καὶ σημαντικῇ ὠφελείᾳ τῆς λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς.

Ἐν σχέσει πρὸς τὴν δρᾶσιν τοῦ προσωπικοῦ τῆς Τραπεζῆς ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου μέχρι τοῦ κατωτάτου βαθμοῦ τῆς ἱεραρχίας, εὐρίσκομαι εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ ἐξάρω τὴν καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐπιδειχθεῖσαν πλήρη ἀφοσίωσιν, φιλοπονίαν καὶ πνεῦμα συνεργασίας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων του. Διὰ τὴν συμβολὴν δὲ αὐτὴν εἰς τὸ ἔργον τῆς Τραπεζῆς ἀνῆκει πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους δίκαιος ἐπαινος, τὸν ὅποιον παρακαλῶ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν ὅπως ἐκφράσῃ μεθ' ἡμῶν πρὸς ἅπαντας τοὺς ὑπηρετοῦντας εἰς τὸ Ἴδρυμα.

Λήγοντος τοῦ ἐπισκοπούμενου ἔτους ἐπανεξιωρίσθη διὰ τοῦ ἀπὸ 6 Αὐ-

γούστου 1959 Β. Δ) τος καὶ διὰ μίαν εἰσέτι τετραετίαν Ὑποδιοικήτης τῆς Τραπεζῆς ὁ κ. Δημήτριος Γαλάνης.

Ἐξ ἄλλου διὰ τοῦ Ν.Δ. 4022) 1959 καὶ τοῦ εἰς ἐκτέλεσιν τοῦτου ἐκδοθέντος Β.Δ. 3) 1960 ἐπληρώθησαν τροποποιήσεις εἰς τὰ σχετικὰ ἄρθρα τοῦ καταστατικοῦ τῆς Τραπεζῆς, ἰδρυθέσης παρ' αὐτῇ καὶ ἐτέρας θέσεως Ὑποδιοικήτου. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἐξελέγη καὶ διορίσθη διὰ τοῦ ἀπὸ 29 Ἰανουαρίου 1960 Β. Δ) τος ὁ μέχρι τοῦδε Οἰκονομικὸς Σύμβουλος τῆς Τραπεζῆς κ. Ἰωάννης Σ. Πεσμαζόγλου, συγκεντρῶνων ἀνεγνωρισμένας ἐπιστημονικὰς ἱκανότητας καὶ τραπεζικὴν καὶ διοικητικὴν πείραν.

Παρακαλεῖσθε, Κύριοι Μέτοχοι, ὅπως ἐκλέξητε τρεῖς νέους Συμβούλους εἰς ἀντικατάστασιν τῶν κ.κ. Κανελλοπούλου Λεωνίδα, Κοσμετάτου Κοσμά καὶ Σινιδάου Σομεῶν. Οἱ ἐξερχόμενοι Σύμβουλοι εἶναι ἐπανεκλέξιμοι.

II. ΓΕΝΙΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΝ ΔΙΕΤΙΑΝ ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ἡ αὐξήσις τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς σταθερὰς τιμὰς κατὰ τὸ 1959 ὑπολογίζεται ὑπὸ τῆς Ὑπηρεσίας τῶν Ἐθνικῶν Λογαριασμῶν τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ εἰς 4% περίπου, ἔναντι ἀντιστοίχου αὐξήσεως 2,4% τὸ 1958. Τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος κατὰ τὸ ληξάν ἔτος, καίτοι αἰσθητῶς ἀνώτερον ἐκείνου τοῦ προηγούμενου ἔτους, εἶναι κατώτερον τῶν ἀντιστοίχων ποσοστῶν ἐκάστου τῶν ἐτῶν 1955, 1956 καὶ 1957, ὡς καὶ τοῦ μέσου ὅρου τῆς τριετίας (8% περίπου). Ἡ ἐπιδράδυνσις τοῦ ρυθμοῦ ἀόδοις τῆς οἰκονομίας ὀφείλεται κατὰ κύριον λόγον εἰς τὴν στασιμότητα τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος καὶ εἰς τὴν ἐξ αἰτίας τῆς διεθνoῦς οἰκονομικῆς κάμψεως μείωσιν κατὰ τὸ 1958 τῶν ἀδηλώτων συναλλαγματικῶν εἰσπράξεων, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν σταθερὰν καὶ ταχεῖαν αὐξήσιν αὐτῶν κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη. Τὸ μέσον ἐπίπεδον τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος κατὰ τὴν διετίαν 1958—59 ἠῤῥξήθη μόνον κατὰ 4% περίπου ἔναντι τῆς προηγηθείσης διετίας 1956—1957, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἀντιστοιχὸς αὐξήσις, ἔναντι τῆς διετίας 1954—55, ἀνῆλθεν εἰς 33%. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς σημαντικὸν βαθμὸν εἰς τὴν κάμψιν τῶν τιμῶν τῶν ἐξαγωγίμων ἰδίως προῶντων πρὸς τὴν ὁποίαν δὲν εἶναι ἴσως ἄσχετος καὶ ἡ μικροτέρα ἄνοδος τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Ἡ συνολικὴ ἀγροτικὴ παραγωγή τοῦ 1959, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἠῤῥξημένης παραγωγῆς τῶν προϊόντων τῆς ἐλαίας, ἦτο κατὰ 5% περίπου ἀνωτέρα ἐκείνης τοῦ 1958, ἐνῶ εἶχε σημειώσῃ κάμψιν κατὰ τὸ αὐτὸ περίπου ποσοστὸν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1957 καὶ 1958.

Ἐξ ὧν τῶν ἐνδείξεων προκύπτει ὅτι ἡ κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν πτωτική τάσις τῶν τιμῶν τῶν κυριωτέρων ἐξαγωγίμων προϊόντων ὀφείλεται εἰς μονιμωτέρας μεταβολὰς εἰς τὰς συνθήκας ζητήσεως καὶ προσφοράς τῶν εἰδῶν αὐτῶν καὶ ὀλιγώτερον εἰς διαταραχὰς προσωρινῆς φύσεως, προκληθεῖσας ἀπὸ τὴν κάμψιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς βιομηχανικὰς χώρας. Ἀπὸ τοῦ 1957 ἐξεδηλώθη διεθνῶς ἐντονος μειωτική τάσις τῶν τιμῶν ῥῶν εἰδῶν πρωτογενοῦς παραγωγῆς, ἐπιταθεῖσα κατὰ τὸ 1958 ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ὑφέσεως εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς χαλαρώσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Αἱ τιμαὶ τῶν ἐλληνικῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων, μετὰ τὴν αἰσθητὴν ἀνοδὸν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐξαγωγικὴν περίοδον 1955—56, ἐσημείωσαν ἔκτοτε σταθεράν πτώσιν, ἡ ὅποια ὑπελείφθη μὲν ἐκείνης τῶν τιμῶν τῶν ἐν γένει εἰδῶν πρωτογενοῦς παραγωγῆς, συνεχίσθη ὁμως καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1959.

Ἡ χαλάρωσις τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος ἐπέδρασε καὶ ἐπὶ τῆς βιομηχανικῆς δραστηριότητος, γενικώτερον δὲ ἐπὶ τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος καὶ εἰσοδήματος. Ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή, μετὰ τὴν ταχέϊαν ἀνοδὸν αὐτῆς κατὰ τὰ ἔτη 1957 καὶ 1958, ἐσημείωσε περιωρισμένην αὐξήσιν — κατὰ 3% περίπου — μεταξύ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959, ἔναντι μέσου ἐτησίου ποσοστοῦ αὐξήσεως 8,5% περίπου κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν διετίαν 1957—58. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη ὀφείλεται ἰδίως εἰς τὴν κλωστο-υφαντουργίαν, συνδέεται δὲ πρὸς τὴν αὐξήσιν τῶν ἀποθεμάτων κατὰ τὰ ἔτη 1957 καὶ 1958 καὶ τὴν ἐν συνεχείᾳ ἀπότομον μεταστροφὴν τῶν ἐπιχειρηματικῶν προσδοκιῶν μετὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῶν πρώτων συμπτωμάτων στασιμότητος τῆς ζητήσεως ἐκ τοῦ ἀγροτικοῦ τομέως.

Ἀντιθέτως πρὸς τὴν μειωτικὴν ἐπὶ τῆς συνολικῆς ζητήσεως ἐπίδρασιν τῆς στασιμότητος ἢ κάμψεως τῶν ἀγροτικῶν καὶ μεταποιητικῶν δραστηριοτήτων, ἐνισχυτικὴν ἐπὶ τῆς ζητήσεως ἐπίδρασιν ἔσκησαν κατὰ τὸ 1959 αἱ ἐπενδύσεις, καίτοι εἰς μικροτέραν ἔκτασιν παρ' ὅσον τὸ 1958. Αἱ ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου (ἐξαίρουμένων τῶν πλοίων) ὑβξήθησαν κατὰ 17% μεταξύ 1957 καὶ 1958 καὶ κατὰ 5% μεταξύ 1958 καὶ 1959. Ἡ αὐξήσις κατὰ τὸ 1958 ὀφείλεται εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ἐπενδύσεις, ἐνῶ κατὰ τὸ 1959 προῆλθε κυρίως ἐκ τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων, αἱ ὅποια διεμορφώθησαν εἰς ἐπίπεδον κατὰ 28% ἀνώτερον τοῦ ἀντιστοίχου τοῦ 1958. Τὸ ποσοστὸν τῶν ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου (ἄνευ πλοίων) ἐπὶ τοῦ ἀκαθαρίστου εἰσοδήματος διετηρήθη καὶ κατὰ τὸ 1959 εἰς 17,2% ὅσον καὶ κατὰ τὸ 1958, ἐν συγκρίσει πρὸς 16,5% τὸ 1957. Τὸ ποσοστὸν ὁμως τῶν ἐπενδύσεων εἰς κατοικίας παρέμεινε καὶ κατὰ τὸ 1959 πλησίον τοῦ 45% τοῦ συνόλου τῶν ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου (ἄνευ τῶν πλοίων), ὅσον καὶ κατὰ τὰ προηγηθέντα δύο ἔτη. Ἡ ὑψηλὴ αὕτη ἀναλογία τῶν κατοικιῶν ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐπενδύ-

σεων παγίου κεφαλαίου εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὰ ἐπείγοντα προβλήματα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας.

Διὰ τὸ 1960 ὑπάρχουν σαφεῖς ἐνδείξεις, ὅτι ἐκλείπουν ἢ τείνουν νὰ μεταστραφοῦν πολλοὶ ἐκ τῶν ἐπιδράσεων, αἱ ὁποῖαι προεκάλεσαν κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη ἐπιδράδυνσιν τῆς ἀνοδικῆς πορείας τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας. Δὲν φαίνεται ἐν πρώτοις πιθανόν, ὅτι θὰ σημειωθῇ περαιτέρω πτώσις τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων, μολονότι ἡ ὁλοκλήρωσις τῆς τουρκικῆς ὑποτιμήσεως ἐνδέχεται νὰ ἀσκήσῃ προσωρινῶς δυσμενῆ τινα ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς ζητήσεως τῶν καπνῶν. Ἐξ ἄλλου, ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος ἔτους σημειοῦται σταθερὰ αὐξητικὴ τάσις τῶν μεταναστευτικῶν καὶ ναυτιλιακῶν ἐμβασμάτων, ὥς καὶ σοβαρὰ ἐνίσχυσις τοῦ πρὸς τὴν Ἑλλάδα τουριστικοῦ ρεύματος. Αἱ ἐνδείξεις αὗται σημαίνουν, ὅτι ἐντὸς τῶν ἀμέσως προσεχῶν ἐτῶν θὰ ὑπάρξουν πιθανῶς νέα περιθώρια διὰ τὴν πραγματοποίησιν ἀποφασιστικῆς προόδου εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας. Εἶναι ἐν τούτοις ἀνάγκη νὰ τονισθῇ, ὅτι ἄνευ σταθερᾶς καὶ μεγάλης αὐξήσεως τῶν ἐπενδύσεων καὶ συγκεντρώσεως αὐτῶν εἰς παραγωγικά ἔργα θὰ καθίσταται ὁλονὲν δυσχερεστέρα ἡ ἐξασφάλισις τοῦ ἀναγκαίου ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας. Κατὰ τὴν δεκαετίαν 1950—59 τὸ μέσον ἐτήσιον ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἦτο 6% περίπου. Κατὰ τὴν ἰδίαν περίεσον ἡ σχέσις τῶν ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου πρὸς τὴν αὐξήσιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἦτο λίαν εὐνοϊκὴ διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς περισσοτέρας ἀνεπτυγμένας ἢ ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας. Τούτο ὑφέλλεται εἰς τὴν συνδρομὴν ἰδιαιτέρως εὐνοϊκῶν συνθηκῶν καὶ πρωτοθητικῶν δυνάμεων ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ὁποίων διεισμορφώθη κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ἡ ἐλληνικὴ οἰκονομία. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς δεκαετίας ὑπῆρχον σημαντικὰ περιθώρια αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος μὲ σχετικῶς μικρὰν δαπάνην κεφαλαίου διὰ τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς παραγωγῆς καὶ ὀρισμένων βασικῶν βελτιώσεων τῶν χρησιμοποιοιμένων μεθόδων. Τὰ περιθώρια αὗτα διηυρύνθησαν, μὲ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ζημιῶν ἐκ τοῦ πολέμου καὶ τὴν πρόδον τῆς ἀνασυγκροτήσεως ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν συναλλαγματικὴν ἀναπροσαρμογὴν τοῦ 1953 καὶ τὴν ἐν συνεχείᾳ ταχυστάτην αὐξήσιν τῶν ἐξαγωγῶν καὶ ἀδήλων πόρων. Ἀπὸ τοῦ 1953 αἱ κύρια πρωτοθητικαὶ δυνάμεις προήλθον ἐκ τῆς σημαντικῆς αὐξήσεως τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων, ἡ ὁποία κατέστη δυνατὴ διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως ἐμπιστοσύνης εἰς τὸ ἐθνικὸν νόμισμα καὶ ὁμαλότητος εἰς τὸν πιστωτικὸν μηχανισμόν καὶ διὰ τῆς ἐξυγιάνσεως τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν. Ἡ συνεχισθεῖσα αὐξήσις τῶν ἐν γένει ἐπενδύσεων, ἰδίως δὲ ἡ οὐσιώδης ἐπέκτασις τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων, συνέβαλεν εἰς τὴν ἀντιστάθμισιν κατὰ τὰ ἔτη 1958 καὶ 1959 τῶν ἐν τῇ ἐξελίξεως τῶν τιμῶν καὶ τῆς ζητήσεως τῶν ἐξαγωγίμων ἰδίως προϊόντων, ὥς καὶ τῶν ἀδήλων πόρων ἐπιδραδυντικῶν ἐπιδράσεων.

Κατὰ τὴν ἀρχομένην νέαν φάσιν ἐξελίξεως τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας, ἣ ὅποια συμπίπτει ἀφ' ἐνὸς μὲν μετὰ τὴν ἐναρξιν ἐφαρμογῆς τοῦ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγεληθέντος πενταετοῦς προγράμματος οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ μετὰ τὰς ὑπὸ διαμόρφωσιν τάσεις εἰς τὰς διεθνεῖς οἰκονομικὰς σχέσεις, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ δημιουργηθοῦν νέαι ἰσχυραὶ προωθητικαὶ δυνάμεις διὰ νὰ καταστήθῃ δυνατὴ ἐξασφάλις ἱκανοποιητικοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ εἰσοδήματος. Ὑπὸ τὴν παρούσαν διάρθρωσιν τοῦ κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ τὰς ἐφαρμοζόμενας ὀργανωτικὰς καὶ τεχνικὰς μεθόδους, παρὰ τὴν ὑπαρξιν εἰς ὀρισμένους τομεῖς ἀναπασχολήτου παραγωγικῆς ἱκανότητος, δὲν φαίνεται νὰ ὑπάρχουν σημαντικὰ περιθώρια περαιτέρω αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος. Διὰ τὴν διατήρησιν ἐπομένως τοῦ ἐπιτευχθέντος κατὰ τὴν λήξαν δεκαετίαν ρυθμοῦ οἰκονομικῆς ἀνάδοι ἀπαιτεῖται οὐσιωδῶς μεγαλύτερα, παρ' ὅσον κατὰ τὸ παρελθόν, προσπάθεια διὰ τὴν προώθησιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, κυρίως διὰ τῆς ἐκτελέσεως καὶ ἀξιοποιήσεως βασικῶν ἐπενδύσεων εἰς καθαρῶς παραγωγικὰς ἐγκαταστάσεις. Πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ ἐπιτάχυνσις τοῦ ρυθμοῦ ἀνάδοι δι' ἀπλῶν ἐπεμβάσεων πρὸς τόνωσιν τῆς ζήτησεως, εἰς τὴν ὅποιαν ἀποδίδουν σχεδὸν πάντοτε τὰ ὑπὸ ποικίλης μορφᾶς ἀνευθύνως προτεινόμενα μέτρα. Ἡ αὐξήσις τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων ἄνευ ἀντιστοίχου αὐξήσεως τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων καὶ διευρύνσεως τῆς παραγωγικῆς ἱκανότητος τῆς χώρας, ἐνῶ εἶναι βέβαιον ὅτι δὲν δύναται νὰ συμβάλῃ εἰς ἀξίαν λόγου αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς, θὰ ὠδήγῃ ἀσφαλῶς εἰς τὴν διατάραξιν τῆς νομισματικῆς ισορροπίας καὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν μετὰ ἀποτέλεσμα τὴν ἀναστολὴν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τελικῶς τὴν ἐπιδείνωσιν τῶν συνθηκῶν ἀπασχολήσεως καὶ διαβιώσεως τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἡ προσπάθεια οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας εἶναι ἀναγκαῖον νὰ συγκεντρωθῇ πρὸς δύο γενικὰ κατευθύνσεις : Π ρ ὥ τ ο ν, πρὸς τὴν εὐρυτάτην κινητοποίησιν διὰ τὴν αὐξήσιν τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων καὶ τὴν ταχύτεραν δυνατὴν καὶ συστηματικὴν ἀξιοποίησιν αὐτῶν καὶ Σ ε ὕ τ ε ρ ο ν, πρὸς τὴν προσαρμογὴν τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας πρὸς τὰς διεθνῶς ἐκδηλουμένας τάσεις καὶ μεταβολὰς τῶν συνθηκῶν ζήτησεως τῶν κυριωτέρων ἐξαγωγίμων ἐλληνικῶν προϊόντων. Ὁρισμένα βασικὰ θέματα ἐν σχέσει μετὰ τὸν προσανατολισμὸν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Χώρας πρὸς τὰς ἀνωτέρω κατευθύνσεις θίγονται εἰς τὰς ἐπομένους παραγράφους.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΙΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ

Ἡ Κυβέρνησις ἐξήγγειλε πρὸ ἔτους προσωρινὸν πενταετὲς πρόγραμμα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, τὸ ὅποιον μετὰ περαιτέρω ἐπεξεργασίαν καὶ σφι-

πλήρως ἀνεκονιώθη πρὸ ἐξδομάδων ὑπὸ ὀριστικὴν μορφήν. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο καλύπτει τὴν πενταετίαν 1960—1964 περιλαμβάνει οὐσιαστικῶς ἡξημένας ἐπενδύσεις — δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς — καὶ θεμελιῶνται ἐπὶ ποσοστοῦ ἐτηρίας αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος περίπου 6% κατὰ μέσον ὄρον. Πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ἡ πληρότης καὶ τὸ ἐμπεριστατωμένον τοῦ ὀριστικοῦ τοῦτου προγράμματος καὶ ἡ γενικωτέρα πολιτικὴ σημασία τοῦ γεγονότος ὅτι διὰ πρώτην φοράν κυβέρήσεις τῆς Χώρας δεσμεύεται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν συγκεκριμένης πολιτικῆς καὶ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἀπαιτουμένης ὀργανώσεως ὥς καὶ τῶν ἀναγκαίων πόρων διὰ τὴν πραγματοποιήσιν τῶν προγραμματισθεισῶν ἐπιδιώξεων. Ἀξία ἐξάρσεως ἐπίσης εἶναι ἡ ἀπὸ ἔτους καταβαλλομένη προσπάθεια πρὸς ἐκπόνησιν τῶν μελετῶν τῶν βασικῶν ἔργων τοῦ προγράμματος διὰ τῆς χρησιμοποίησεως ἀνεγνωρισμένων ἡμιδαπῶν καὶ ἀλλοδαπῶν οἰκῶν οἰκονομικοτεχνικῶν συμβούλων. Τόσον ἡ δραστηριοποίησις εἰς τὸν τομέα τῆς ἐκπαινώσεως τῶν μελετῶν ὥσον καὶ ἡ συντελεσθεῖσα ἐντὸς τοῦ 1959 καὶ ἡ περαιτέρω προγραμματισθεῖσα διὰ τὸ τρέχον ἔτος αὐξησις τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων ἀποτελοῦν οὐσιαστικὰ θέματα πρόδου πρὸς τὴν ὀρθὴν κατεύθυνσιν. Ἰδιαιτέρας ἐπίσης σημασίας εἶναι τὸ γεγονός ὅτι εἰς πολλοὺς τομείς δημοσίων ἐπενδύσεων αἱ σύγχρονοι ἀνάγκαι καὶ μέθοδοι ἔχουν καταστῇ συνειδηταί. Ὁ δὲ κρατικὸς μηχανισμὸς προσαρμόζεται ὁλοκλήρως καὶ περισσύτερον πρὸς τὴν προοπτικὴν ἐπενδύσεων οὐσιαστικῶς ἀνωτέρων τῶν πραγματοποιηθεισῶν κατὰ τὸ παρελθόν. Ἡ σύστασις ἐξ ἄλλου κατὰ τὸ ληξάν ἔτος τοῦ Ὄργανισμοῦ Βιομηχανικῆς Ἀναπτύξεως ἀποτελεῖ σοβαρὰν ὀργανωτικὴν προσπάθειαν διὰ τὴν δραστηριοποίησιν τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας καὶ τὴν προαγωγὴν ἐπιχειρηματικῶν συνεργασιῶν μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ διὰ τὴν προώθησιν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας.

Ἡ πραγματοποίησις τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν τοῦ πενταετοῦς προγράμματος θὰ ἀποτελέσῃ σημαντικὴν πρόδον πρὸς τὴν ὑπερνίκησιν πολλῶν ἐκ τῶν ὀργανικῶν ἀδυναμιῶν τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας καὶ τὴν δημιουργίαν τῶν προϋποθέσεων διὰ μίαν αὐτοδύναμον διαδικασίαν περαιτέρω οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Πρέπει διὰ τοῦτο νὰ εἶναι πλήρης καὶ ἐλλεικρινὴς ἡ ὑποστήριξις τοῦ προγράμματος, ἡ ἐκπλήρωσις τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν τοῦ ὅποιου ἀποτελεῖ ἐθνικῆς σημασίας ὑπόθεσιν διὰ τὴν ὅποیان εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶναι ἀμερόμητος ἡ σύμπραξις ἐλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῶν ἐπὶ μέρους παραγωγικῶν τάξεων. Εἶναι ὅμως ἐπίσης ἀνάγκη νὰ τονισθῇ ὅτι διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἐν τῷ προγράμματι ἐπιδιώξεων καὶ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ προβλεπομένου ρυθμοῦ ἀναπτύξεως — ὁ ὅποιος δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὑπερβολικὸς — ἀπαιτεῖται εὐρυτέρα κινητοποιήσις εἰς ἑκτασιν πολὺ μεγαλύτεραν ἐκείνης τῶν τελευταίων ἐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πλήρης εἰς τὸ ἀπαιτούμενον ἐπίπεδον ἀνάπτυξις τῶν βιομηχανικῶν ἐπενδύσεων δὲν εἶναι πιθανόν ὅτι θὰ πραγματοποιηθῇ ἐντὸς τῶν δύο ἀμέσως προσεχῶν ἐτῶν, εἶναι ἐν τῷ

μεταξύ ἀναγκαῖον ἀλλὰ καὶ δυνατόν νὰ ἐπιταχυνθῇ εἰς τὸ μέγιστον ἡ ἐκτέλεσις καὶ ἀξιοποίησις τῶν μεγάλων δημοσίων παραγωγικῶν ἐπενδύσεων, κυρίως δὲ τῶν μεγάλων ἐγγειοδελτιωτικῶν ἔργων καὶ τοῦ δικτύου ὁδικῶν ἀρτηριῶν.

Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν τόσον διὰ τὴν ταχείαν καὶ μεθοδικὴν προοιμασίαν ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἐν συνεχείᾳ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν ἔργων εἶναι ἀπαραίτητος εὐρυτάτη κινητοποίησις τῶν ἐν τῇ Χώρᾳ τεχνικῶν καὶ ὀργανωτικῶν δυνάμεων. Ἡ ἐκπλήρωσις τῶν ἀνωτέρω ἐπιδιώξεων εἰς τὴν ἀπαιτούμενην ἔκτασιν κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη προϋποθέτει τὴν ἐπ' ἀνδρῶσιν τῶν ἐπιτελικῶν καὶ διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν τόσον τοῦ Δημοσίου ὅσον καὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων διὰ πολλῶν ἱκανῶν προσώπων μὲ συγχρονισμένην μόρφωσιν καὶ ἐπαγγελματικὴν εἰδίκευσιν. Ἀποτελεῖ ἐπομένως βασικὴν προϋπόθεσιν τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ἀνωτέρω ἐπιδιώξεων ἡ ἐφαρμογὴ συντονισμένου προγράμματος μαζικῆς τεχνικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς μετεκπαίδευσως καὶ ἐκπαίδευσως διὰ τὴν ταχείαν προσαρμογὴν τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν συγχρόνων ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνολογικῶν ἐξελίξεων.

Ἡ σύσσωμος αὔξησις τῶν καθαρῶς παραγωγικῶν ἐπενδύσεων καὶ ἡ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενη εὐρυτάτη ὀργανωτικὴ κινητοποίησις εἶναι ἀπαραίτητοι καὶ διὰ τοὺς ἑξῆς δύο λόγους : Π ρ ὠ τ ο ν , ἡ ἐπιβράδυνσις τοῦ ρυθμοῦ τῆς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης καὶ τῆς αὔξεως τῆς ἀπασχολήσεως καὶ θελωπώσεως τοῦ διοικητικοῦ ἐπιπέδου ὑποκινεῖ καὶ ἐνισχύει τὴν προβολὴν διεκδικήσεων διὰ τὴν ὑπὸ ποικίλης μορφᾶς ἐμφανῇ ἢ κεκαλυμμένην αὔξησιν τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων. Διὰ τῆς εἰς εὐρυτάτην ἔκτασιν, πρωτίστως δὲ εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιφερείας, ἐκτελέσεως ἔργων δύναται νὰ δημιουργηθοῦν νέα εὐκαιρία ἀπασχολήσεως καὶ πρόσθετα εἰσοδήματα, εἰς μεγάλας κατηγορίας τοῦ πληθυσμοῦ. Οἰαδήποτε ἄλλη μέθοδος δημιουργίας συμπληρωματικῶν εἰσοδημάτων, ἰδίως ὑπὸ τὴν μορφήν ἐπιδότησεων, προσωρινὴν μόνον ἀνακούφισιν δύναται νὰ παράσχῃ, ἐνῶ συγχρόνως δημιουργεῖ μονιμωτέρας ἑξεῖς καὶ διαταραχάς, μὲ ἀνασταλτικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἐπὶ ζημίᾳ ἰδίως τῶν οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρων τάξεων. Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν , ἡ ἐξασφάλισις ἐνὸς πλήρους, συγχρονισμένου ὀργανωτικοῦ μηχανισμοῦ διὰ τὴν ἐπιτελικὴν προπαρασκευὴν καὶ τὴν συστηματικὴν ἐκτέλεσιν ἐπενδύσεων οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καθιστᾷ δυνατόν εἰς περιόδους χαλαρώσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος τὴν ἐντὸς συντόμου χρονικοῦ διαστήματος ἐπιτάχυνσιν τῶν ἐπενδύσεων εἰς ὁλόκληρον τὴν Χώραν ἢ εἰς ὠρισμένας περιοχάς καὶ ἀποτελεῖ ὡς ἐκ τούτου τὸ προσφορώτερον ὄργανον μιᾶς ρυθμιστικῆς πολιτικῆς διὰ τὴν ἀποφυγὴν σβαρῶν διακυμάνσεων τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Εἰς περιόδους ἐπιβραδύνσεως τῆς αὔξεως τῶν εἰσοδημάτων καὶ τῆς ζητήσεως, ὡς συνέβη κατὰ τὰ παρελθόντα δύο ἔτη, ὁ

μηχανισμός αὐτός θὰ εἶναι δυνατόν ταχέως νὰ ἀντισταθμίζη τὰς ἐπὶ τῆς ἀπασχολήσεως καὶ τοῦ εἰσοδήματος δυσμενεῖς ἐπιδράσεις καὶ νὰ ἐξασφαλίζη διὰ τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων κατὰ τὸ δυνατόν σταθεράν ἀνοδικὴν τάσιν εἰς τὴν οἰκονομίαν.

Ἡέραν τῆς ὥς ἄνω κινητοποιήσεως τοῦ δημοσίου τομέως ἀπαιτεῖται καὶ παράλληλος εὐρυτάτη κινητοποίησις τῆς ἰδιωτικῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος. Καὶ εἰς μὲν τὸν ἀγροτικὸν τομέα ἡ ἤδη ἐξαγγελθεῖσα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀναδιάρθρωσις τῶν καλλιεργειῶν καὶ ἡ οὐσιώδης αὐξήσις τῶν ἀποδόσεων ἀποτελοῦν τὰς πρωταρχικὰς ἐπιδιώξεις. Ἡ ἀπαιτουμένη καθοδήγησις τῶν ἀγροτῶν διὰ τὴν ταχεῖαν πραγματοποίησιν τῶν ἐπιδιώξεων αὐτῶν ἀπαιτεῖ συντονισμὸν προσπαθειῶν καὶ ὀργανωτικὸν μηχανισμόν πληρύτερον καὶ ἀποδοτικώτερον τοῦ ὑπάρχοντος. Εἶναι ἀπαραίτητος ἡ συγκεκριμένη καὶ ἐνηρμουνισμένη καθοδήγησις τῶν ἀγροτῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν συμπερασμάτων συστηματικῆς καὶ συγχρονισμένης γεωργικῆς ἐρεῦνης, παραλλήλως δὲ ἡ χρησιμοποίησις τῶν πιστωτικῶν κινήτρων καὶ τῶν ὀργανωτικῶν ἀρμοδιότητων τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ἐν συνεργασίᾳ μὲ τοὺς κατὰ τόπους ἀγροτικοὺς συνεταιρισμούς. Αἱ προσπάθειαι αὗται εἶναι δυνατόν καὶ πρέπει νὰ τοποθετηθοῦν εἰς τὸ πλαίσιον τῆς μεγαλύτερας δυνατῆς ὑγιούς προστασίας τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος διὰ τῆς ἐφαρμογῆς πλήρους συστήματος ἀλληλοσυμπληρουμένων μέτρων. Παράλλήλως, εἶναι ἀνάγκη νὰ περιορισθοῦν αἱ κρατικαὶ παρεμβάσεις πρὸς στήριξιν τιμῶν ἀνωτέρων τῶν διεθνῶν ὥς καὶ αἱ συναφεῖς συγκεντρώσεις ἀγροτικῶν προϊόντων, ἀποτελεσματῶν τῶν ὁποίων εἶναι ὅχι μόνον ἡ δημιουργία αὐξανομένων ἐλλειμμάτων εἰς τὸν προϋπολογισμόν, ἀλλὰ καὶ ἡ χειροτέρευσις τῶν ποιότητων καὶ ἡ παρεμπόδισις τῶν ἐπιδιωκόμενων προσαρμογῶν εἰς τὴν διάρθρωσιν τῶν καλλιεργειῶν, περαιτέρω δὲ ἡ κάμψις τῶν ἐξαγωγῶν καὶ ἡ ἀναστολή τῆς ὑγιούς ἀναπτύξεως τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας καὶ τῆς μονίμου βελτιώσεως τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ. Ὁρισμέναι προσπάτως ἐκδηλωθεῖσαι τάσεις καὶ προβληθεῖσαι προτάσεις ἐφαρμογῆς ἀναγκαστικῶν συστημάτων ἐμπορίας τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων θὰ ὀδηγήσουν μετὰ θετικότητος, εἰς τὸ πλαίσιον τῆς κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας, εἰς ἐκτεταμένα διαχειριστικὰ ἀδιέξοδα καὶ εἰς σοβαρὰν ἐπιθάρσιν τῆς οἰκονομίας καὶ ἐν τελικῇ ἀναλύσει τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ. Οἰαδήποτε ἀποδοχὴ τῶν συστημάτων αὐτῶν θὰ ὠδήγει εἰς τὴν ὑποτίμωσιν τοῦ ἐθνικοῦ νομίσματος καὶ τὴν ἀναστολὴν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας· θὰ ἐσθμαινεν ἐπίσης τὴν ἀρτησίαν τοῦ ὑγιούς, ἐλευθέρου συνεταιριστικοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἱκανότητος προσελκύσεως τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ δι' ἐλευθέρων δημοκρατικῶν μεθόδων εἰς τὴν συνεταιριστικὴν κίνησιν.

Παράλλήλως, ἐπιβάλλεται ἐπιτάχυνσις τῆς διομηχανικῆς ἀναπτύξεως τόσοσιν διὰ τὴν γενικωτέραν οἰκονομικὴν πρόοδον τῆς Χώρας, ὅσον καὶ διὰ

τὴν ἀποσυμφόρησιν καὶ ἀνακούφισιν τῶν ἀγροτικῶν περιφερειῶν. Ὑπὸ τὰς διεθνῶς διαμορφουμένας συνθήκας, ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή πρέπει νὰ στηριχθῇ ἐπὶ νέων μεγάλων τεχνικῶς καὶ ὀργανωτικῶς συγχρονισμένων ἐπιχειρήσεων, αἱ ὁποῖαι εἶναι δυνατόν νὰ διαμορφωθοῦν καὶ νὰ ἀναπτυχθοῦν κυρίως ἐν συνεργασίᾳ μὲ ἐπιχειρήσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ. Εἰς τὸ πλαίσιον τῶν ἐπιδιώξεων αὐτῶν, ἀποφασιστικῆς σημασίας εἶναι ἀφ' ἐνὸς τὰ ἤδη καθιερωθέντα φορολογικὰ κίνητρα διὰ παραγωγικὰς ἐπενδύσεις καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἐναρμόνισις τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς πρὸς συγκεκριμένας ἐπιδιιώξεις τεχνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀναδιοργανώσεως μὲ σύγχρονον συγκέντρωσιν ὁμοειδῶν ἐπιχειρήσεων εἰς μεγαλυτέρας μονάδας. Ὁ Ὀργανισμὸς Βιομηχανικῆς Ἀναπτύξεως δύναται ἂν παράσχῃ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν πολὺτιμον καὶ ἀποφασιστικὴν ἐνὸς τε συνδρομὴν διὰ τῆς ἀναλήψεως πρωτοβουλιῶν εἰς τομεῖς, εἰς τοὺς ὁποῖους ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία εἶναι ἀνεπαρκὴς ἢ διστακτικὴ. Δύναται ἐπίσης νὰ ὑποβοηθήσῃ καὶ προκαλέσῃ τὴν μεταξὺ ἀλλοδαπῶν καὶ ἐλληνηκῶν ἐπιχειρήσεων συνεργασίαν κυρίως μὲν πρὸς ἐξαγωγήν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὑποκατάστασιν εἰσαγωγῶν δι' ἐγχωρίων προϊόντων.

Ταχεῖα οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ, ἂνευ εὐρυτέρων καὶ βαθυτέρων μετασχηματισμῶν εἰς τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν, οἱ ὁποῖοι, ἐνῷ κατὰ τὸ παρελθὸν συνετελοῦντο εἰς μακρὰ χρονικὰ διαστήματα, ἤδη ἀπαιτεῖται νὰ πραγματοποιηθοῦν μὲ πολὺ ταχύτερον ρυθμὸν.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟΝ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΤΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΣ ΕΝΟΠΙΗΣΕΙΣ

Αἱ σύγχρονοι διεθνεῖς ἐξελίξεις τείνουσιν πρὸς τὸν σχηματισμὸν εὐρυτέρων οἰκονομικῶς ἐνοποιημένων χώρων. Ὅσον ἄρρωσται τὰς Δυτικὰς χώρας ἡ ἐξέλιξις αὕτη συντελεῖται διὰ τῆς βαθμιαίας μειώσεως τῶν ἐμποδίων εἰς τὸ ἐν γένει μεταξὺ αὐτῶν ἐξωτερικὸν ἐμπόριον καὶ περαιτέρω διὰ τῆς διαμορφώσεως περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον συμπαγῶν ἐνοτήτων, ὡς εἶναι ἡ ἰδρυθεῖσα ἀπὸ τοῦ 1957 Εὐρωπαϊκῆ Οἰκονομικῆς Κοινότητος τῶν ἑξ. χωρῶν, Γαλλίας, Γερμανίας, Ἰταλίας, Βελγίου, Ὁλλανδίας καὶ Λουξεμβούργου καὶ ἡ πρὸ μνημῶν συσταθεῖσα Εὐρωπαϊκὴ Σύμπραξις Ἐλευθέρου Ἐμπορίου, περιλαμβάνουσα τὴν Ἀγγλίαν, τὰς τρεῖς Σκανδιναβικὰς χώρας, τὴν Ἑλβετίαν, Λωττερίαν καὶ Πορτογαλίαν. Ἡ ἰδίᾳ τάσις παρατηρεῖται καὶ εἰς ἄλλας ἡπείρους, ὡς προκύπτει καὶ ἐκ τῆς προσφάτως ἀναγγελλθείσης συστάσεως Ζώνης Ἐλευθέρων Συναλλαγῶν μεταξὺ τῶν ἐπτά κυριωτέρων χωρῶν τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς. Ἀλλὰ καὶ αἱ χώραι μὲ πλήρως σχεδιασμένας καὶ διευθυνημένας οἰκονομίας προχωροῦν εἰς ἐνοποιήσεις πραγματοποιούμενας διὰ τοῦ συντονισμοῦ τῶν οἰκονομικῶν τῶν σχεδίων καὶ διὰ τῆς μεταξὺ αὐτῶν παραγωγῆς τοῦ καταμερισμοῦ τῶν ἔργων. Τὰ πλεονεκτήματα ἐκ τῶν ἐνοποιήσεων αὐτῶν συνίστανται εἰς τὴν διαμύρφωσιν μεγάλων μαζικῶν ἀγορῶν καὶ τὴν

συγκέντρωσιν καὶ ἐξειδίκευσιν τῆς παραγωγῆς, οὕτως ὥστε μεγάλαι ἐπιχειρηματικαὶ μονάδες νὰ δύνανται νὰ ἐφαρμόσουν εἰς μεγάλην ἔκτασιν τὰς συγχρόνους τεχνολογικάς μεθόδους με' ἀποτελεσμα τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητος τῶν προϊόντων καὶ τὴν συμπίεσιν τῶν τιμῶν.

Ἰπὸ τὰς ἀνωτέρω ἐξελίξεις, ἡ προοπτικὴ ἀναπτύξεως, ἰδίως μιᾶς μικρᾶς οἰκονομίας λίαν ἐξηρηγμένης ἐκ τῶν μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλαγῶν, ὥς εἶναι ἡ Ἑλλάς, συνδέεται με' τὴν δυνατότητα τῆς ἐγκαίρου καὶ πληρεστεράς ἐντάξεώς της εἰς ἓνα ἐκ τῶν ὑπὸ διαμόρφωσιν μεγαλυτέρων οἰκονομικῶν χώρων καὶ με' τὰς προϋποθέσεις ὑπὸ τὰς ἑποίας δύναται αὕτη νὰ πραγματοποιηθῇ. Ἡ ἐκτὸς οἰουδήποτε ἐκ τῶν ἐνοποιουμένων χώρων παραμονὴ τῆς Ἑλλάδος θὰ καθιστᾷ ὁλονὲν καὶ μεγαλυτέρας τὰς δυσχερείας προωθήσεως τῶν ἐξαγωγῶν καὶ θὰ ἐπιβραδύνῃ τὴν οἰκονομικὴν τῆς ἀνάπτυξιν. Ἡ εὐρύτερα ἀνάπτυξις τῶν ἐμπορικῶν καὶ γενικωτέρων οἰκονομικῶν σχέσεων τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ ὁ πρὸς αὐτὰς συμπληρωματικὸς χαρακτήρ τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας καθιστοῦν συμφέρουσαν τὴν τοποθέτησιν αὐτῆς εἰς τὸ εὐρύτερον πλαίσιον τῶν ὑπὸ διαμόρφωσιν ἐλευθέρων πολυμερῶν οἰκονομικῶν συναλλαγῶν μετὰ τῶν Δυτικῶν χωρῶν καὶ εἰδικώτερον εἰς τὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα τῶν ἐξ χωρῶν τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης. Ἡ διαπίστωσις αὕτη δὲν σημαίνει βεβαίως ὅτι δὲν ἐνδείκνυται ἡ περαιτέρω ἐπέκτασις τῶν συναλλαγῶν μετὰ τῶν χωρῶν διμερῶν συμφωνιῶν, καθ' ὃ μέτρον ὑπάρχουν περιθώρια αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν μας πρὸς αὐτάς ἀνευ γενικωτέρου ἀντικτύπου ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν.

Διὰ νὰ ἐκτιμηθῇ ὀρθῶς ἡ ἐνδεικνυομένη τοποθέτησις τῆς Ἑλλάδος ἔναντι τῶν ἀνωτέρω διεθνῶν ἐξελίξεων, πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν αἱ ἑξῆς συμπληρωματικαὶ παρατηρήσεις :

Π ρ ὠ τ ο ν : Ἡ διαδικασία οἰκονομικῆς ἐνοποιήσεως σημαίνει ὁλονὲν στενωτέραν συνάθρωσιν τῶν οἰκονομικῶν τῶν ἐνοποιουμένων χωρῶν, αὕτη δὲ συντελεῖται πληρέστερον καὶ ἀσφαλέστερον μετὰ τῶν συγγενῶν οἰκονομικῶν συστημάτων καὶ μεθόδων. Αἱ διὰ διμερῶν συμφωνιῶν συναλλαγαί, ἐπεκτεινόμενα: πέραν ὁρισμένων ὁρίων ὑπάρχει κίνδυνος νὰ συντελέσουν εἰς τὴν ματαίωσιν τῆς αὐξήσεως ἧ καὶ εἰς τὴν μείωσιν τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὴν μείζονα περιοχὴν τῶν πολυμερῶν συναλλαγῶν. Ἡ προώθησις τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὰς χώρας τῶν διμερῶν συμφωνιῶν τότε μόνον εἶναι ὠφέλιμος, ὅταν συντελῇ εἰς τὴν συνολικὴν αὐξήσιν τῶν ἐξαγωγῶν καὶ δὲν γίνεται εἰς βάρος τῶν ἐξαγωγῶν ἧ δὲν προκαλῇ τὴν ἀνάσχεσιν αὐτῶν πρὸς τὴν εὐρύτεραν περιοχὴν τοῦ πολυμελοῦς ἀνταγωνιστικοῦ συστήματος τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ Βορείου Ἀμερικῆς.

Δ ε ῥ τ ε ρ ο ν : Τὰ ἐκ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ ἐμπορίου πλεονεκτήματα δύνανται νὰ ἀξιοποιηθῶν μόνον ὅταν αἱ συμπράττουσαι χῶραι εἰ-

ναι πλήρως ἀπασχολημένοι καὶ οἰκονομικῶς περίπου ἰσοδύναμοι. Ἀντιθέτως, ἡ ἀπελευθέρωσις τοῦ ἐμπορίου μεταξὺ οἰκονομικῶς ἀνίσων χωρῶν ἄνευ ἐπαρκῶς ἰσχυρῶν διορθωτικῶν μηχανισμῶν πρέπει νὰ ἀναμένεται ὅτι θὰ ὀδηγήσῃ εἰς διεύρυνσιν τῶν ἀνισοτήτων εἰς βάρος τῶν οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρων χωρῶν. Οἱ κίνδυνοι αὗτοὶ δύνανται νὰ ἀντισταθμισθοῦν καὶ νὰ προληφθοῦν μόνον διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ τῆς καθιερώσεως ἐξ ἀρχῆς εἰς τὰ πλαίσια τῆς ὑπὸ διαμόρφωσιν οἰκονομικῆς ἐνοποιήσεως ἐπαρκῶς ἰσχυρῶν εἰδικῶν ρυθμίσεων διὰ τὴν προώθησιν τῶν ἐξαγωγῶν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρων χωρῶν ἢ περιοχῶν. Αὕτῃ ὑπῆρξεν ἡ γενικὴ δικαιολογητικὴ βάση ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐθεμελιώθη τὸ πλήρες σύστημα προτάσεων, τὸ ὅποιον ὑπεβλήθη ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις παλαιότερον μὲν διὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ζώνην Ἐλευθέρων Συναλλαγῶν καὶ κατόπιν διὰ τὴν σύνδεσιν τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος. Ἡ ἀποδοχὴ τῶν προτάσεων αὐτῶν ἀποτελεῖ τὴν βασικὴν προϋπόθεσιν διὰ σύνδεσιν τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, συμφώνως πρὸς ἐπανειλημμένας καὶ κατηγορηματικὰς κυβερνητικὰς ἀνακοινώσεις.

Τ ρ ί τ ο ν : Ἡ γειτνίασις καὶ ἡ συγγένεια παραδόσεων τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὰς βιομηχανικῶς προηγμένας χώρας δημιουργεῖ ἰδιαιτέρους, εὐνοϊκὰς συνθήκας διὰ τὴν εἰς εὐρεῖαν ἔκτασιν ἀποτελεσματικὴν προσέλκυσιν εἰς τὴν χώραν ἀλλοδαπῆς ἐπιχειρηματικῆς πρωτοβουλίας πρὸς συνεργασίαν μὲ ἡμεδαπὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἐφαρμογὴν συγχρόνων τεχνολογικῶν καὶ ὀργανωτικῶν μεθόδων. Διεθνῶς διαγράφονται τάσεις εὐρείας ἐξορμήσεως διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν μεγάλων ὑπανεπτυγμένων χωρῶν τοῦ κόσμου. Τοῦτο προϋποθέτει μαζικὴν ἐξαγωγὴν κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ βιομηχανικῶν ἐν γένει προϊόντων ἐκ τῶν οἰκονομικῶς καὶ βιομηχανικῶς προηγμένων χωρῶν, εἰς πολλὰς ἐκ τῶν ὁποίων ἤδη ὑφίστανται συνθήκαι πλήρους ἀπασχολήσεως. Ἡ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀνωτέρω τάσεων αὖθις βιομηχανικὴ δραστηριότης τῶν οἰκονομικῶς προηγμένων χωρῶν εἶναι εὐλογον νὰ ἀναμένεται ὅτι θὰ τείνῃ νὰ ἐπεκταθῇ εἰς τὰς ἐγγύτερον εὐρισκόμενας χώρας, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως δὲ αὐτῆς ἡ Ἑλλὰς προσφέρει οὐσιώδη πλεονεκτήματα δυνάμενα νὰ ἀξιοποιηθοῦν ὑπὸ τὴν μορφήν γονίμων συνεργασιῶν μεταξὺ ἐλληνικῶν καὶ ἀλλοδαπῶν, ἐπιχειρηματικῶν καὶ ὀργανωτικῶν δυνάμεων. Οὕτω αἱ διανοιγόμεναι δυνατότητες, ἐφ' ὅσον συστηματικῶς ἀξιοποιηθοῦν, δύνανται νὰ ἐξασφαλίσουν εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ ἀνταγωνιστικοῦ πολυμελοῦς συστήματος συναλλαγῶν τὸν ἀναγκαῖον ὑψηλὸν ρυθμὸν οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας.

Ἡ σημασία τῶν ἀνωτέρω εἶναι ἀνάγκη νὰ καταστῇ συνειδητὴ διὰ νὰ κατανοηθῇ εὐρύτερον ἢ ἀνάγκη προσαρμογῆς πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἀρχὰς τῆς

ἡξιοτερικῆς ἐμπορικῆς καὶ γενικωτέρας οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Ὑπὸ τὰς ὑπὸ διαμόρφωσιν συνθήκας ἐμπορικῶν καὶ οἰκονομικῶν σχέσεων, παρὰ τὰς προσωρινὰς δυσχερείας, τὰ μεγαλύτερα καὶ μονιμώτερα πλεονεκτήματα παρουσιάζει ἡ τοποθέτησις τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ ἀνταγωνιστικοῦ πολυμεροῦς συστήματος. Ἡ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῶν χωρῶν διμερῶν ἐμπορικῶν συμφωνιῶν ἐπέκτασις τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν εἶναι δυνατὴ καὶ σκόπιμος ἐφόσον, ὥς ἤδη ἐλέγχθη, δὲν ὑπερβαίνει ὥρισμένα ὅρια τόσον διὰ τὸ σύνολον τῶν ἐξαγωγῶν ὅσον καὶ διὰ τὰ ἐπὶ μέρους προϊόντα, πέραν τῶν ὁποίων ἡ διὰ διμερῶν συμβάσεων αὐξήσις τῶν ἐξαγωγῶν δύναται νὰ ἐδῇγησῇ εἰς ἀλλοίωσιν τῆς διαρθρώσεως τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν τιμῶν μὲ τελικὸν ἀποτέλεσμα τὴν κάμψιν ἢ στασιμότητα τῶν συνολικῶν ἐξαγωγῶν καὶ τὴν ἀναστολὴν τῆς διαδίκασίας συνδέσεως τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας πρὸς τὰς χώρας τῶν πολυμερῶν συναλλαγῶν. Μία τοιοῦτου εἶδους ἐξέλιξις ὅχι μόνον θὰ ἔθιγε τὰ μονιμώτερα συμφέροντα τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀμεσωτέρας δυσχερείας καὶ ἀδιέξοδα θὰ ἠδύνατο νὰ ἐδῇγησῇ. Κατὰ συνέπειαν, παρ' ὅλον ὅτι ἡ ἀνάπτυξις πολυμερῶν ἀνταγωνιστικῶν ἐμπορικῶν σχέσεων παρουσιάζει σοβαρὰς δυσχερείας διὰ μίαν μικράν, ἀσθενῆ καὶ ὑπὸ ἀνάπτυξιν οἰκονομίαν, εἶναι ἀπαραίτητον, εἰδικῶς προκειμένου περὶ Ἑλλάδος, ἡ ἐξάρτησις τῆς ὁποίας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἶναι μεγάλη, ἡ γενικωτέρα οἰκονομικὴ καὶ ἐμπορικὴ πολιτικὴ νὰ προσανατολισθῇ πρὸς τὴν διαμόρφωσιν διεθνῶς ἀνταγωνιστικῶν ἔρων προσφορᾶς τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων καὶ τὴν διατήρησιν ἐνὸς ὑγινοῦς οἰκονομικοῦ περιβάλλοντος διὰ τὴν εἰς εὐρυτέραν δυνατὴν ἔκτασιν προσέλκυσιν ἐπιχειρηματικοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ πρὸς συνεργασίαν μετὰ τῶν ἡμεδαπῶν ἐπιχειρηματικῶν καὶ ὀργανωτικῶν δυνάμεων.

III. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Ἡ νέα φάσις ἀνόδου τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, ἡ ὁποία εἰς μὲν τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς ἐξεδηλώθη ἀπὸ τῆς ἀνοίξεως τοῦ 1958, εἰς δὲ τὰς περισσοτέρας χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἀπὸ τῶν τελευταίων μηνῶν τοῦ 1958 ἢ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1959, συνεχίσθη καθ' ὅλον τὸ λήξαν ἔτος καὶ ὠδήγησεν εἰς σημαντικῶς ὑψηλότερα, ἔναντι τῶν δύο προηγουμένων ἐτῶν, ἐπίπεδα βιομηχανικῆς παραγωγῆς καὶ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Ἀνοδος ἐσημειώθη εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς τομείς τῆς βιομηχανικῆς δραστηριότητος μὲ ἐπὶ κεφαλῇ τὰς χημικὰς βιομηχανίας, τὴν παραγωγὴν χάλυδος καὶ τὰς βιομηχανίας μετάλλου ἐν γένει. Εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς ἡ ταχέια οἰκονομικὴ ἀνοδος εἶναι κυρίως ἀποτέλεσμα τῆς οὐσιώδους καὶ σταθερᾶς αὐξήσεως ἀφ' ἐνὸς τῶν δαπανῶν τῶν ἐπιχειρήσεων δι' ἐγκαταστάσεις καὶ μηχανικὸν ἐξοπλισμὸν καὶ ἀφ' ἑτέρου τῶν δαπανῶν διὰ

κατασκευήν κατοικιῶν καὶ δι' ἀγορὰς διαρκῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν. Ἡ ἄλδος, ἐξ ἄλλου, τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς περισσοτέρας χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης προήλθε κυρίως ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς ἰδιωτικῆς καταναλώσεως, ἰδίως διαρκῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν, ὡς ἐπίσης καὶ τῶν κρατικῶν δαπανῶν καὶ τῶν ἐπενδύσεων εἰς κατοικίας καὶ πάσης φύσεως κατασκευάς.

Τὰ ποσοστὰ αὐξήσεως τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959 παρουσιάζουν μεγάλας διαφορὰς ἀπὸ τῆς μιᾶς χώρας εἰς τὴν ἄλλην. Γενικῶς ἡ αὐξησις ἦτο μεγαλύτερα εἰς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἀνάκαμψις ἤρχισεν ἐνωρίτερον, ἢ ὅπου εἶχε προηγηθῇ περισσότερο παρατεταμένη στασιμότης ἢ μεγαλύτερα πτώσις τῆς παραγωγῆς. Παρὰ τὴν ταχείαν ἀνοδὸν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, τὸ ἐπίπεδον τῶν τιμῶν εἰς τὰς πλείστας ἐκ τῶν βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένων χωρῶν παρουσίασε σταθερότητα, μολοντί ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἐξαμήνου τοῦ παρελθόντος ἔτους ἤρχισαν νὰ δεικνύουν ἀνοδικὴν τάσιν αἱ τιμαὶ κυρίως ὠρισμένων βασικῶν βιομηχανικῶν ὑλῶν. Εἰς τινὰς δὲ χώρας, εἰς τὰς ὁποίας ἡ αὐξησις τῆς ζήτησεως καὶ τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ὑπῆρξεν ἰδιαίτερος ἔντονος, ἀπὸ τῶν τελευταίων μηνῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους αἱ οἰκονομικαὶ καὶ νομισματικαὶ ἀρχαὶ προέβησαν εἰς τὴν λήψιν μέτρων πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ κινδύνου πληθωρικῶν πιέσεων. Ἐνῷ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πρώτου εξαμήνου τοῦ 1959 ἴσχυον εἰς τὰς περισσοτέρας χώρας χαμηλὰ ἐπιτόκια, τὸ δεύτερον ἑξάμηνον τοῦ ἔτους τούτου χαρακτηρίζει γενικὴ τάσις πρὸς ὑψηλότερα ἐπιτόκια.

Εἰδικώτερον εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὰς τρεῖς μεγαλύτερας βιομηχανικὰς χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης αἱ κυριώτεραι οἰκονομικαὶ ἐξελίξεις ἐντὸς τοῦ 1959 δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ὡς ἑξῆς :

Ἡ ὕφεσις εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς ἐφθάσε τὸ κατώτερον αὐτῆς σημεῖον τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1958, ἀπὸ τοῦ ἐπομένου δὲ μηνὸς ἡ τάσις μετεστράφη. Ἡ αὐξησις ἐν τούτοις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ὑπῆρξε σχετικῶς βραδεῖα κατὰ τὸ 1958 καὶ μόνον τὸ τελευταῖον τρίμηνον τοῦ ἔτους τούτου τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα ἐφθάσε τὸ ἐπίπεδον τοῦ ἀντιστοίχου τριμήνου τοῦ 1957. Ἀποτέλεσμα τῶν ἐξελίξεων αὐτῶν ὑπῆρξεν ἡ μείωσις τοῦ ἀκαθάριστου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς σταθερὰς τιμὰς κατὰ 2% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1957 καὶ 1958. Ἀντιθέτως, ἡ αὐξησις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ὑπῆρξεν ἔντονος κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον τοῦ 1959, με συνέπειαν τὸ ἀκαθάριστον ἐθνικὸν εἰσόδημα εἰς σταθερὰς τιμὰς ὁλοκλήρου τοῦ ἔτους τούτου νὰ διαμορφωθῇ εἰς ἐπίπεδον κατὰ 6,5% ἀνώτερον τοῦ 1958, παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ ἐκδηλωθεῖσα ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Ἰουλίου παρελθόντος ἔτους ἀπεργία τῶν ἐργατῶν χάλυθος διήρκεσεν ἐπὶ τετράμηνον περίπου καὶ ἐπηρέασε δυσμενῶς τὴν ἐξέλιξιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Ἡ δι-

μηχανία χάλυβος ἤσκησεν ἀποφασιστικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς πορείας τῆς ἀμερικανικῆς οἰκονομίας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1959. Αἱ ἠϋζητημένοι ἀγοραὶ χάλυβος καὶ προϊόντων χάλυβος, λόγῳ τῆς ἀναμενόμενης ἀπεργίας, ὠδήγησαν εἰς ἔντασιν τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος τῆς ἐν λόγῳ βιομηχανίας καὶ συνέβαλον εἰς τὴν ταχείαν αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῖς τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἐνῶ ἡ ἐπακολουθήσασα διακοπή τῆς παραγωγῆς προεκάλεσε πτώσιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος κατὰ τὸ τρίτον τρίμηνον καὶ στασιμότητα αὐτοῦ κατὰ τὸ τέταρτον τρίμηνον τοῦ ἔτους. Περὶ τὸ τέλος τοῦ πρώτου τριμήνου τοῦ 1960 ὑπῆρχον ἐνδείξεις ἐπιδραδύνσεως τῆς ἀνάδου μὲ συμπτώματα διαμορφώσεως τῆς συνολικῆς ζητήσεως εἰς ἐπίπεδα κατώτερα τῶν προσδοκωμένων.

Τὴν κατὰ τὰ ἀνωτέρω αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959 δὲν συνώδουν ἀνάλογος αὔξεις τῆς ἀπασχολήσεως. Τὸ μέσον ἐπίπεδον τῆς ἀπασχολήσεως ἐσημείωσεν αὔξησιν μικροτέραν τοῦ 2,5% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959, ἐνῶ οἱ ἀνεργοὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἀντεπροσώπευον ποσοστὸν 5,5% τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, ἐναντι ἀντιστοίχων ποσοστῶν 6,8% τὸ 1958 καὶ 4,3% τὸ 1957. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη ὀφείλεται ἐν μέρει εἰς τὴν αὔξησιν τῶν ὥρων ἐργασίας, κυρίως ὅμως ἐκφράζει τὴν σταθερὰν δεξιότητα τῶν χρησιμοποιομένων παραγωγικῶν μεθόδων καὶ τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγικότητος τῆς ἐργασίας. Ἡ ἀσκηθεῖσα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς οἰκονομικῆς ἀνάδου νομισματικὴ καὶ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἀποφυγὴν πληθωρισμῶν πίεσιν εἰς τὸ ἐσωτερικόν καὶ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς θέσεως τοῦ δολλαρίου. Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι ἡ αὔξις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ἐντὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐπετεύχθη μὲ σχεδὸν σταθερὰν τὴν προσφορὰν χρήματος, ἐνῶ τὰ ἐπιτόκια ἠϋξήθησαν εἰς λίαν ὑψηλὰ διὰ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας ἐπίπεδα. Ἡ αὔξις τῶν ἐπιτοκίων, πλὴν τῶν ἐπιδράσεων τῆς ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς ζητήσεως καὶ τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, συνέβαλεν εἰς τὸν περιορισμὸν τῆς ἀπωλείας χρυσοῦ ὑπὸ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν διὰ τῆς προσελκύσεως ὀραχυπροθέσμων κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τῆς βαθμιαίας μειώσεως τῆς ἐκροῆς κεφαλαίων καὶ γενικώτερον διὰ τῆς ἐνισχύσεως τῆς θέσεως τοῦ δολλαρίου εἰς τὰς ἀγορὰς συναλλάγματος.

Εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν ἡ ἀνάδου τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ἤρχισεν ἀπὸ τῶν τελευταίων μηνῶν τοῦ 1958. Κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς φάσιν, αἱ ἠϋζητημένοι ἐπενδύσεις εἰς οἰκοδομὰς καὶ αἱ δημόσιαι δαπάναι δι' ἐν γένει κατασκευὰς ἦσαν οἱ κύριοι πρωτογενεῖς παράγοντες. Ἀκολουθῶς, ἐσημειώθη ἐπέκτασις τῶν ἐπιχειρηματικῶν ἐπενδύσεων τόσον εἰς ἐγκαταστάσεις καὶ μηχανήματα, ὅσον καὶ εἰς αὔξησιν ἀποθεμάτων. Ἀποτέλεσμα τῶν ἐξελίξεων αὐτῶν ὑπῆρξεν ἡ αὔξις τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος εἰς σταθερὰς τιμὰς κατὰ 5,7% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959, ἐναντι ἀντιστοίχου αὔξεσεως

κατά 2,8% μεταξύ των έτων 1957 και 1958. Από του δευτέρου εξαμήνου του παρελθόντος έτους ή άνοδος της οικονομικής δραστηριότητας συνεδυσάθη με έκδηλώσεις πληθωρικού χαρακτήρος, ως ή άνοδική τάσις των τιμών, αί στενότητες εις την άγοράν εργασίας και ή αύξησις των άνεκτελέστων παραγγελιών και του χρόνου παραδόσεως. Προς συγκράτησιν της αύξητικής τάσεως της ζητήσεως έντός των όρίων της προσφοράς, αί νομισματικά άρχαι προέβησαν εις αύξησιν του προεξοφλητικού τόκου και του ποσοστού των ύποχρεωτικών καταθέσεων των Τραπεζών.

Εις την Μεγάλην Βρεταννίαν ή βιομηχανική παραγωγή, μετά την παραταθείσαν επί διετίαν περίπου στασιμότητα και την έλαφράν κάμψιν αυτής έντός του 1958, έσημείωσε συνεχή από του Νοεμβρίου του 1958 αύξησιν, ό ρυθμός της όποίας έπεταχύνθη κατά τό δεύτερον ήμισυ του παρελθόντος έτους. Τόν Δεκέμβριον του 1959 ή βιομηχανική παραγωγή ήτο κατά 9% περίπου άνωτέρα έκείνης του αντίστοιχου μηνός του προηγούμενου έτους. 'Η άνοδος της οικονομικής δραστηριότητας προήλθε κυρίως έκ της αύξήσεως της ιδιωτικής καταναλώσεως. συνεπεία της άσκηθείσης δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής, εις μικρότερον δέ βαθμόν έκ της σημειωθείσης αύξήσεως των έξαγωγών και των άποθεμάτων. 'Αντιθέτως, αί δαπάναι των έπιχειρήσεων δι' έγκαταστάσεις και κεφαλαιουχικών έξοπλισμών έντός του 1959 ήσαν κατά 10% περίπου κατώτεραι των αντίστοιχων δαπανών του 1958. 'Η αύξησις των μισθών ύπήρξεν έλαφρώς κατώτερα της αύξήσεως της παραγωγικότητας. 'Η σημειωθείσα κατά τό 1959 ταχεία αύξησις των εισαγωγών, έν συνδυασμῳ προς την πτώσιν των άδήλων εισπράξεων, προεκάλεσε μείωσιν του πλεονάσματος του ίσοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών από 349 έκ. λίρας τό 1958 εις 145 έκ. λίρας τό 1959. 'Η μείωσις αύτη, συνδυαζομένη με την έκροήν δραχυπροθέσμων κεφαλαίων — λόγω των ύψηλοτέρων έπιτοκίων του έξωτερικού — και την έξόφλησιν ύποχρεώσεων προς τό έξωτερικόν, ώδήγησεν εις πτώσιν των συναλλαγματικών διαθεσίμων κατά 369 δολάρια έντός του 1959, έναντι αύξήσεως αυτών κατά 731 έκ. δολάρια κατά τό 1958.

Εις την Γαλλίαν τό έφαρμοσθέν κατά τό 1958 πρόγραμμα σταθεροποιήσεως ώδήγησεν εις την προσαρμογήν της ζητήσεως προς την προσφοράν αγαθών και ύπηρεσιών και άνέκοψε την έντονον αύξητικήν τάσιν των τιμών. Συγχρόνως προεκάλεσε κάμψιν της οικονομικής δραστηριότητας, περιωρισμένης όμως έντάσεως και διαρκείας. 'Από των άρχών του 1959 ή βιομηχανική παραγωγή και τό έθνικόν εισόδημα ήρχισαν νά άνέρχωνται έκ νέου. 'Ο δείκτης της βιομηχανικής παραγωγής παρουσίασε πτώσιν κατά 6% περίπου μεταξύ του 'Απριλίου του 1958 και του 'Ιανουαρίου του 1959, μεταξύ δέ του τελευταίου τούτου μηνός και του Δεκεμβρίου 1959 έσημείωσεν αύξησιν κατά 17%. 'Η έφαρμοσθείσα άντιπληθωρική πολιτική, έν συνδυασμῳ προς την ύποτίμησιν του γαλλικού φράγκου τόν Δεκέμβριον του 1958, ώδήγησεν έξ άλλου εις οδ-

σιώδη βελτίωσιν τοῦ ἱσοζυγίου πληρωμῶν, ἡ ὁποία, συνδυαζομένη πρὸς τὴν σημαντικωτάτην αὐξησιν τῆς εἰσροῆς κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, προεκάλεσεν αὐξησιν τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων ἐντὸς τοῦ 1959 κατὰ 670 ἑκατ. δολλάρια.

Ἀνάλογοι ὑπῆρξαν αἱ οἰκονομικαὶ ἐξελιξεις καὶ εἰς τὰς λοιπὰς βιομηχανικὰς χώρας. Πλέον ἀξιοσημεῖωτοι εἶναι αἱ σημειωθείσαι αὐξήσεις τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς κατὰ 25% περίπου εἰς τὴν Ἰαπωνίαν καὶ κατὰ 11% εἰς τὴν Ἰταλίαν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959. Ἀπὸ τὰ δημοσιεύμενα στοιχεία προκύπτει ἐπίσης ὅτι ταχεῖα ὑπῆρξεν ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος καὶ εἰς τὰς χώρας τοῦ ἀνατολικοῦ συνασπισμοῦ. Ἀντιθέτως, τὰς πλείεστας ἐκ τῶν ὑπανεπτυγμένων χωρῶν χαρακτηρίζει καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος στασιμότης ἢ μικρὰ σχετικῶς πρόοδος, κυρίως διότι ἡ αὐξήσις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς βιομηχανικὰς χώρας δὲν προεκάλεσεν ἀνάλογον αὐξήσιν τῆς ζητήσεως καὶ ἀξίαν λόγου βελτίωσιν τῶν τιμῶν τῶν προϊόντων πρωτογενοῦς παραγωγῆς καὶ ἰδίως ὠρισμένων βασικῶν εἰδῶν διατροφῆς τῶν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἐξήκολούθησε νὰ εἶναι δυσχερὲς καὶ κατὰ τὸ 1959.

Ἡ ἀναζωογόνησις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς βιομηχανικὰς χώρας ὠδήγησεν εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου κατὰ τὸ 1959, μετὰ τὴν σημειωθείσαν κάμψιν αὐτοῦ κατὰ 5% περίπου μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1957 καὶ 1958. Ἡ ἀξία τῶν παγκοσμίων ἐξαγωγῶν τοῦ 1959 ὑπολογίζεται κατὰ 4% περίπου ἀνωτέρα τοῦ ἀντιστοίχου ἐπιπέδου τοῦ 1957. Οὐσιώδεις ἐν τούτοις μεταβολαὶ παρατηροῦνται κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου κατὰ κατηγορίας χωρῶν. Ἡ αὐξήσις τῶν ἐξαγωγῶν, ὅπως ἐπίσης καὶ τῶν εἰσαγωγῶν, ἦτο πολὺ μεγαλύτερα εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν, ἐνῷ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἐμπορίου τῶν ὑπανεπτυγμένων χωρῶν παρημποδίσθη ἐκ τῆς περιορισμένης αὐξήσεως τῆς ζητήσεως καὶ ἐκ τῶν χαμηλῶν τιμῶν τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων τῶν. Αἱ τιμαὶ τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων ἐσημείωσαν ἀνοδικὴν τάσιν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1954 καὶ 1957 καὶ διετηρήθησαν καὶ κατὰ τὰ δύο ἐπόμενα ἔτη εἰς τὰ ὑψηλὰ ἐπίπεδα τοῦ 1957, ἐνῷ αἱ τιμαὶ τῶν προϊόντων πρωτογενοῦς παραγωγῆς ἐσημείωσαν πτώσιν ἀπὸ τοῦ 1957 καὶ ἔφθασαν τὸ κατώτατον σημεῖον κατὰ τὸ πρῶτον τρίμηνον τοῦ 1959, παρὰ δὲ τὴν ἐπελευθύναν ἔκτοτε βελτίωσιν, ἐξακολουθοῦν νὰ εὐρίσκωνται εἰς χαμηλὰ ἐπίπεδα συγκρινόμενα πρὸς τὰς τιμὰς τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων.

Κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἰδίᾳ ἔτη ἔλαβε χώραν σοβαρὰ ἐνίσχυσις τῆς συναλλαγματικῆς θέσεως τῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Τὰ συναλλαγματικὰ διαθέσιμα τῶν χωρῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Νομισματικῆς Συμφωνίας ἀνῆρχοντο τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1959 εἰς 20,9 δισεκατομμύρια δολλάρια, ἔναντι 20,4 καὶ 16,5 δισεκατομμυρίων δολλαρίων ἀντιστοίχως κατὰ τὸ τέλος τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1957, Ἀντιθέτως, ἡ συναλλαγματικὴ θέσις τῶν ὑπα-

νεπτυγμένων χωρῶν ἔχειροτέρευσε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη λόγῳ τῆς πτώσεως τῆς ζήτησεως καὶ τῶν τιμῶν τῶν προϊόντων των καὶ ἐπομένως καὶ τῶν συναλλαγματικῶν των εἰσπράξεων. Ἀλλ' ἡ πλέον χαρακτηριστικὴ ἐξέλιξις εἰς τὰς διεθνεῖς συναλλαγὰς κατὰ τὴν διετίαν 1958—59 ὑπῆρξεν ἡ χειροτέρευσις τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καὶ ἡ μείωσις τοῦ εἰς χρυσὸν ἀποθέματος τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Αἱ πωλήσεις χρυσοῦ ὑπὸ τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν ἀνῆλθον εἰς 1.070 ἑκατ. δολλάρια ἐντὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἔναντι 2.280 ἑκατ. δολλαρίων κατὰ τὸ 1958, μὲ παράλληλον αὐξήσιν τῶν βραχυπρόθεσμων ὑποχρεώσεων πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν κατὰ 1.650 ἑκατ. δολλάρια ἐντὸς τοῦ 1959, ἔναντι αὐξήσεως αὐτῶν κατὰ 980 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1958. Οὕτω, τὸ εἰς χρυσὸν ἀπόθεμα τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν ἀπὸ 22.860 ἑκατ. δολλάρια εἰς τὸ τέλος τοῦ 1957 κατῆλθεν εἰς 19.510 ἑκατ. τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1959. Ἀντιστοίχως, αἱ βραχυπρόθεσμοι ὑποχρεώσεις πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν ηὐξήθησαν ἀπὸ 13.640 εἰς 16.170 ἑκατ. δολλάρια καὶ ἦσαν ἐπομένως κατὰ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος ἔτους κατὰ 3.340 ἑκατ. δολλάρια κατώτεραι τοῦ εἰς χρυσὸν ἀποθέματος τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν. Τὸ τελευταῖον τοῦτο, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ γεγονός· ὅτι τὸ ἰσοζύγιον τρεχουσῶν συναλλαγῶν εἶναι ἐνεργητικόν (μὲ πλεόνασμα τῆς τάξεως τῶν 4 δεισεκατομμυρίων δολλαρίων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος), ἀποδεικνύει ὅτι ἡ θέσις τοῦ δολλαρίου ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἰσχυρά.

Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀπώλεια χρυσοῦ ὑπὸ τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν ὠδήγησεν εἰς τὴν καλυτέραν γεωγραφικὴν κατανομήν τῶν διεθνῶν μέσων πληρωμῆς μεταξὺ τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως δὲ αὐτῆς δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι ἀποτελεῖ ἐκδήλωσιν ἀποκαταστάσεως ὁμαλωτέρων συνθηκῶν εἰς τὰς διεθνεῖς σχέσεις καὶ συναλλαγὰς. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη ἐκφράζει ἐπίσης τὴν ἐνίσχυσιν τῶν οἰκονομικῶν καὶ τῆς ἀνταγωνιστικῆς ἱκανότητος τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ ἐδημιούργησε τὰς προϋποθέσεις διὰ τὴν καθιέρωσιν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους 1958 τῆς μετατρεψιμότητος τῶν εὐρωπαϊκῶν νομισμάτων. Ἡ ἐπελθοῦσα μέχρι τοῦδε ἀνακατανομὴ τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων, συνδυαζομένη καὶ πρὸς τὴν ἀποφασισθεῖσαν κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος αὐξήσιν κατὰ 50% τῶν μερίδων τῶν κρατῶν-μελῶν εἰς τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸν Ταμεῖον, συνέβαλεν εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς διεθνοῦς ρευστότητος καὶ ἀποτελεῖ εὐνοϊκὸν παράγοντα διὰ τὴν μελλοντικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου.

Ἡ ἐνδεχομένη ἐν τούτοις δυσμενὴς ἐξέλιξις τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καὶ κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη, ὡς καὶ ἡ περαιτέρω ἀπώλεια χρυσοῦ ὑπὸ τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἔχουν γενικωτέρας δυσμενεῖς συνεπείας, ἐὰν ὠδήγουν εἰς προσπάθειαν ἀποκαταστάσεως τῆς ἐξωτερικῆς ἱσορροπίας διὰ τῆς περιοχῆς τῆς βροθείας πρὸς τὸ ἐξωτερικόν ἢ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς περισσότερον προστατευτικῆς πολιτικῆς— ἤτοι διὰ μεθόδων αἱ ὁποῖαι

θὰ εἶχον δυσμενεῖς ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ διεθνoῦς ἐμπορίου καὶ θὰ ἐπληττον ἰδιαίτερος τὰς οἰκονομίας τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν. Συμφῶνως πρὸς τὰς κατηγορηματικὰς τῆς δηλώσεις ἐπιδίδωξιν τῆς Κυβερνήσεως τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἀποτελεῖ ἡ ἐξασφάλισις τῆς ἰσορροπίας τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν, συστηματικὰ δὲ προσπάθειαι καταβάλλονται ἤδη πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν. Ἡ ἀσχυρμένη ἐξ ἄλλου ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1958 νομισματικῇ, πιστωτικῇ καὶ δημοσιονομικῇ πολιτικῇ ἐξυπηρετεῖ τὴν ἐπιδίδωξιν τῆς δι' ὀγιῶν μέσων καὶ μεθόδων ἀποκαταστάσεως τῆς ἰσορροπίας εἰς τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν.

Ἡ χειροτέρευσις τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ ἡ ἀντίστοιχος βελτίωσις τῆς συναλλαγματικῆς θέσεως τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης κατέστησε δυνατὴν οὐσιώδη πρόοδον πρὸς τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ διεθνoῦς ἐμπορίου καὶ εἰδικώτερον πρὸς τὴν κατάργησιν τῶν διακρίσεων εἰς ὅρους τῶν εἰσαγωγῶν ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ δολλαρίου. Ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν εἰσαγωγῶν αὐτῶν ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ 1957 καὶ συνεχίσθη ἔκτοτε μὲ ἐπιταχυνόμενον ρυθμόν. Ἡ Μεγάλη Βρεταννία, ἡ Δυτικὴ Γερμανία, τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ὁλλανδία προέβησαν ἤδη εἰς κατάργησιν τῶν μέτρων διακριτικῆς μεταχειρίσεως τῶν εἰσαγωγῶν ἐκ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Ἀξιόλογος πρόοδος πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἐσημειώθη ἐπίσης εἰς τὴν Ἰταλίαν, Σουηδίαν καὶ τὴν Δανίαν. Ἡ μεγαλυτέρα ὅμως πρόοδος ἔλαβε χώραν εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Γαλλίας, ἡ ὁποία, παραλλήλως πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος σταθεροποιήσεως, προέβη εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν μέχρι τέλους τοῦ παρελθόντος ἔτους πρὸς τοῦ πλέον τοῦ 90% τοῦ εἰσαγωγικοῦ τῆς ἐμπορίου καὶ ἐμείωσε σημαντικώτατα τὴν διακριτικὴν μεταχείρισιν εἰς ὅρους τῶν εἰσαγωγῶν ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ δολλαρίου. Ἀνάλογοι ἐξελίξεις ἐσημειώθησαν εἰς πολλὰς ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης χώρας.

Ἐτέρα σημαντικὴ ἐξέλιξις, ἡ ὁποία ἐπίσης κατέστη δυνατὴ καὶ ἀναγκαία μετὰ τὴν βελτίωσιν τῆς συναλλαγματικῆς θέσεως τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, εἶναι ἡ κατόπιν πρωτοβουλίας τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἀρξαμένη κίνησις πρὸς ἐξασφάλισιν μεγαλυτέρας συμβολῆς τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, ὅπως ἐπίσης καὶ τῆς Ἰαπωνίας, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν οἰκονομικῶς καθυστερημένων χωρῶν. Ἡ παρεχόμενη ὑπὸ τῶν ἐν λόγω χωρῶν βοήθεια παρουσιάζει σταθερὰν αὐξήσιν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, μολοντί ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ εἰς ἐπίπεδα μὴ ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὰς σημερινὰς ἀνάγκας, ἀλλὰ οὔτε καὶ πρὸς τὰς δυνατότητας τῶν χωρῶν αὐτῶν. Αἱ χώραι τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἔχουν ἀναγνωρίσει τὴν ἀνάγκην καὶ ἐξεδήλωσαν ἤδη τὴν ἐπιθυμίαν των νὰ συμβάλουν ἀποφασιστικώτερον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν οἰκονομικῶς καθυστερημένων χωρῶν. Συγχρόνως προσπάθεια καταβάλλεται κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας διὰ τὸν συντονισμόν τῆς παρεχομένης βοήθειας πρὸς τὰς οἰκονομικῶς καθυστερημένας χώρας.

Εἰς πραγματοποιηθεῖσαν ἐντὸς τοῦ Μαρτίου διάσκεψιν ἐκπροσώπων ἐννέα χωρῶν εἰς Οὐάσιγκτων ἐπῆλθε κατ' ἀρχὴν συμφωνία ἐπὶ τῆς ἀνάγκης αὐξήσεως τῆς παρεχομένης βοηθείας πρὸς τὰς ὑπανεπτυγμένας χώρας καὶ ἐτέθησαν αἱ βάσεις διὰ τὸν συντονισμόν καὶ τὴν ἐξεύρεσιν μεθόδων πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς βελτιώσεως τῆς ἀποδόσεως τῆς καταβαλλομένης προσπάθειας εἰς τὸν τομέα αὐτόν. Ἡ συστηματικὴ καὶ ἐνεργὸς ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος τῆς παροχῆς βοηθείας πρὸς τὰς ὑπανεπτυγμένας χώρας προβλέπεται δι: θὰ ἀποτελέσῃ μίαν ἐκ τῶν κυρίων ἐπιδιώξεων τοῦ ὑπὸ διεύρυνσιν καὶ ἀνασύνταξιν Ὀργανισμοῦ Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας μὲ συμμετοχὴν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τοῦ Καναδά.

Εἰς τὰ πλαίσια τῶν ἀνωτέρω ἐπιδιώξεων τοποθετεῖται καὶ ἡ ἀποφασισθεῖσα κατὰ τὴν τελευταίαν συνέλευσιν τῆς Διεθνoῦς Τραπεζῆς σύστασις τοῦ Διεθνoῦς Ὀργανισμοῦ Ἀναπτύξεως. Ὁ ἐν λόγῳ ὀργανισμὸς θὰ παρέχῃ ὑπὸ εὐνοϊκωτέρους ὅρους δάνεια δυνάμενα νὰ ἐξοφλοῦνται εἰς τὸ νόμισμα τῆς δανειοδοτουμένης χώρας, εἰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἡ προαγωγή τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως δὲν δύναται νὰ συντελεσθῇ διὰ δανείων ἐπὶ τῇ θάσει αὐστηρῶς τραπεζικῶν κριτηρίων. Πολλοὶ ἐκ τῶν ἀπαραιτήτων βασικῶν ἐπενδύσεων δύνανται νὰ ἀποδώσουν μόνον εἰς σημαντικῶς μακρότερα χρονικὰ διαστήματα, αἱ δὲ ἐξ αὐτῶν ὠφέλεια εἶναι συχνάκις ἔμμεσοι, συνιστάμενοι εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν προϋποθέσεων διὰ τὴν πραγματοποίησιν καὶ ἀξιοποίησιν ἄλλων αὐτοεξυπηρετουμένων ἐπενδύσεων. Ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἀρχῆς αὐτῆς καὶ ἡ σύστασις μηχανισμοῦ διὰ τὴν χορήγησιν δανείων ὑπὸ εὐνοϊκωτέρους ὅρους, εἰς συμπλήρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ θάσει τραπεζικῶν κριτηρίων χορηγουμένων δανείων ὑπὸ τῆς Διεθνoῦς Τραπεζῆς, ἀποτελεῖ σημαντικὸν δῆγμα διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ γενικωτέρου οἰκονομικοῦ προβλήματος τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν.

Τὸ 1959 ὑπῆρξε τὸ πρῶτον ἔτος ἐντὸς τοῦ ὁποίου, κατ' ἐφαρμογὴν τῆς Συνθήκης τῆς Ρώμης, ἰσχύσεν ἰδιαίτερον καθεστῶς εἰς τὸ ἐμπόριον μεταξὺ τῶν ἐξ χωρῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος. Ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1959 ἐμειώθησαν οἱ μεταξὺ τῶν ἐξ χωρῶν δασμοὶ κατὰ 10% περίπου καθὼς καὶ οἱ ποσοτικοὶ περιορισμοὶ ἐπὶ τῶν εἰσαγωγῶν. Αἱ μεταβολαὶ αὗται ἐπεξετάθησαν καὶ ὑπὲρ τρίτων χωρῶν, ἀλλὰ μέχρι τοῦ ἐπιπέδου τοῦ κοινοῦ δασμολογίου τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος. Δὲν ὑπῆρξεν ἐπίσης πλήρης ἡ ὑπὲρ τρίτων χωρῶν μείωσις τῶν ποσοτικῶν περιορισμῶν. Ἐπομένως ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ χώραν περιορισμένη διαφορικὴ μεταχείρισις μεταξὺ τῶν ἐξ χωρῶν ὡς πρὸς τὰς σχέσεις αὐτῶν πρὸς τρίτας χώρας. Αἱ διαφοραὶ αὗται προβλέπεται δι: θὰ καταστοῦν ἐντονώτεραι ἀπὸ 1ης Ἰουλίου 1960 ἰδίως ἐὰν κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν αὐτὴν μειωθοῦν οἱ δασμοὶ περισσότερον, παρ' ὅσον προβλέπεται εἰς τὴν Συνθήκην τῆς Ρώμης, καὶ ἀρχίσῃ ἡ προσαρμογὴ πρὸς τὸ κοινὸν δασμολόγιον — ἐξέλιξις

IV. ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

ΑΥΞΗΣΙΣ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

Ἡ κυκλοφορία τραπεζογραμμάτων ηὔξηθη μεταξύ τέλους Δεκεμβρίου 1958 καὶ τέλους Δεκεμβρίου 1959 κατὰ 1.165 ἑκατ. δραχ. ἢ κατὰ 14,9%, ἔναντι ἀντιστοίχων αὐξήσεων αὐτῆς κατὰ 687 ἑκατ. ἢ 9,6% ἐντὸς τοῦ 1958 καὶ 981 ἑκατ. ἢ 15,9% ἐντὸς τοῦ 1957. Ἡ εἰκὼν ἐν τούτοις εἶναι οὕσιωδώς διάφορος, ἐὰν γίνῃ σύγκρισις τῶν μέσων ἐτησίων ἐπιπέδων τῆς κυκλοφορίας τραπεζογραμμάτων, δεδομένου ὅτι κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἡ αὐξήσις ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὸ μέγιστον τμήμα αὐτῆς ἐντὸς τοῦ Δεκεμβρίου. Τὸ μέσον ἐπίπεδον τῆς κυκλοφορίας τραπεζογραμμάτων τοῦ 1959 ἦτο μόνον κατὰ 534 ἑκατ. δραχ. ἢ 7,4% ἀνώτερον τοῦ μέσου ἐπιπέδου τοῦ 1958, ἔναντι ἀντιστοίχων αὐξήσεων κατὰ 1.018 ἑκατ. δραχ. ἢ 16,5% μεταξύ τῶν ἐτῶν 1957 καὶ 1958 καὶ κατὰ 842 ἑκατ. ἢ 15,8% μεταξύ τῶν ἐτῶν 1956 καὶ 1957.

Τὸ σύνολον τῶν μέσων πληρωμῆς, (περιλαμβανομένων δηλαδὴ καὶ τῶν καταθέσεων ὀψεως) ηὔξηθη ἐντὸς τοῦ 1959 κατὰ 1.822 ἑκατ. δραχ. ἢ 16,2%, ἔναντι αὐξήσεως 951 ἑκατ. ἢ 9,3% κατὰ τὸ 1958. Ἡ μεταβολὴ τῶν μέσων ἐτησίων ἐπιπέδων ὑπῆρξε καὶ ἐν προκειμένῳ οὕσιωδώς μικροτέρα καὶ δὲν ὑπερέβη τὸ 9,3% μεταξύ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959, ἔναντι ἀντιστοίχων αὐξήσεων κατὰ 6,5% μεταξύ 1957 καὶ 1958 καὶ 12,1% μεταξύ 1956 καὶ 1957. Αἱ καταθέσεις ὀψεως συνέβαλον εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ συνόλου τῶν μέσων πληρωμῆς κατὰ τὸ αὐτὸ περίπου ποσοστὸν καὶ κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη.

Ἡ ἀπότομος αὐξήσις τόσον τῆς κυκλοφορίας τραπεζογραμμάτων ὅσον καὶ τοῦ συνόλου τῶν μέσων πληρωμῆς ἐντὸς τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου (ὡς συνέβη ἄλλωστε, ἀλλ' εἰς μικρότερον βαθμόν, καὶ κατὰ τοὺς ἀντιστοίχους μῆνας τῶν προηγούμενων ἐτῶν) ὠφείλετο εἰς ἐποχιακοὺς λόγους, κυρίως δὲ εἰς τὰς ηὔξημένους δαπάνας τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Δημοσίων Ὁργανισμῶν λόγῳ τῆς καταβολῆς τοῦ δώρου τῶν ἐορτῶν καὶ τῶν ηὔξημένων ἀναλήψεων διὰ τὸ πρόγραμμα δημοσίων ἐπενδύσεων. Ἐντὸς τοῦ Ἰανουαρίου 1960 ἡ κυκλοφορία τραπεζογραμμάτων καὶ ἡ προσφορὰ μέσων πληρωμῆς κατελήθεν εἰς σημαντικῶς χαμηλότερα ἐπίπεδα, κυρίως ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ηὔξημένης εἰσροῆς καταθέσεων εἰς τὸ τραπεζικὸν σύστημα. Κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους μῆνας τοῦ 1960 τὸ μέσον ἐπίπεδον τῶν κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων ἦτο κατὰ 13% ἀνώτερον τοῦ ἀντιστοίχου ἐπιπέδου τοῦ 1959, ἰδίως ἐξ αἰτίας τῶν ἐξελίξεων εἰς τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν.

Ἡ αὐξήσις τῆς κυκλοφορίας τραπεζογραμμάτων ὡς καὶ τοῦ συνόλου τῶν μέσων πληρωμῆς ὑπῆρξε κατὰ τὸ 1959, ὡς συνέβη ἄλλωστε καὶ κατὰ

τὰ προηγούμενα ἔτη, οὐσιωδῶς μεγαλυτέρα τῆς αὐξήσεως τόσον τοῦ χρηματικού ὄσον καὶ τοῦ πραγματικοῦ εἰσοδήματος. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἔλαβε χώραν περαιτέρω μείωσις τῆς εἰσοδηματικῆς ταχύτητος κυκλοφορίας τῶν μέσων πληρωμῆς, ἡ ὁποία — νοσημένη ὡς τὸ πηλίκον τῆς διαιρέσεως τῆς συνολικῆς ἀξίας τῶν ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν διάρθεσιν τῆς οἰκονομίας διὰ τοῦ μέσου ἐτηρίου ἐπιπέδου τῶν μέσων πληρωμῆς — ἐμειώθη ἀπὸ 9,4 τὸ 1956 εἰς 9,2 τὸ 1958 καὶ περαιτέρω εἰς 8,5 κατὰ τὸ 1959. Ἡ μείωσις αὕτη, ἢ ἄλλως ἢ ἐπελθούσα ἀντίστοιχος αὐξήσις τῆς ρευστότητος, ἀποδεικνύει ὅτι ἡ παρατηρηθεῖσα κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν χαλάρωσις τοῦ ρυθμοῦ ἀνόδου τῆς οἰκονομίας δὲν συνδέεται πρὸς τὴν ἀσκηθεῖσαν νομισματικὴν πολιτικὴν.

Περαιτέρω, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ αὐξήσις τῆς ρευστότητος τῆς οἰκονομίας εἶναι κατ' οὐσίαν πολὺ μεγαλυτέρα, παρ' ὅσον δεικνύει ἡ πτώσις τῆς ταχύτητος κυκλοφορίας τῶν τραπεζογραμματίων ἢ καὶ τοῦ συνόλου τῶν μέσων πληρωμῆς, δεδομένου ὅτι: ἔλαβε χώραν λίαν σημαντικὴ αὐξήσις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῶν καταθέσεων ταμειευτηρίου. Αἱ καταθέσεις αὗται, καθ' ὃ ἐπιδεκτικαὶ ἀμέσου ἀναλήψεως πρὸς δαπάνην, ἀποτελοῦν «οἶνον χρῆμα». Ἡ ἐκ τῆς ἐνισχύσεως τῆς νομισματικῆς σταθερότητος ἐπέκτασις τῶν πιστωτικῶν σχέσεων ἰδίως μετὰ τῶν Τραπεζῶν ἔχει ὥς συνέπειαν αὐξήσιν τῆς εὐπαθείας τοῦ ὅλου νομισματικοῦ συστήματος καὶ καθιστᾷ περισσότερον ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην περιφρουρήσεως τῆς νομισματικῆς σταθερότητος.

Ἡ σημειωθείσα σταθερὰ μείωσις τῆς ταχύτητος κυκλοφορίας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἀπορρόφησιν ὑπὸ τῆς οἰκονομίας μεγάλων αὐξήσεων τῶν μέσων πληρωμῆς ἄνευ νομισματικῶν διαταραχῶν. Ἡδη τίθεται τὸ ἐρώτημα κατὰ πόσον εἶναι εὐλογον νὰ ἀναμένεται περαιτέρω σοβαρὰ ἐπιδράδυνσις τῆς ταχύτητος κυκλοφορίας καὶ ἐπομένως κατὰ πόσον θὰ ᾔητο ὀρθόν καὶ ἀκίνδυνον νὰ ἐξακολουθητῇ νὰ αὐξάνεται ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία μετὰ τὸν αὐτὸν ρυθμὸν ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν. Ἡ σημειωθείσα κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη σταθερὰ μείωσις τῆς ταχύτητος κυκλοφορίας συνδέεται πρὸς τὴν βαθμιαίαν ἀποκατάστασιν ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινοῦ πρὸς τὸ ἐθνικὸν νόμισμα. Ἡ ἐπίδρασις τοῦ παράγοντος αὐτοῦ εἶναι εὐλογον νὰ ἀναμένεται ὅτι: θὰ τείνῃ νὰ ἐξαλειφθῇ κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη. Εἶναι ἐπομένως ἀναγκαῖον νὰ περιορίζωνται σὺν τῷ χρόνῳ καὶ αἱ ἀποκλίσεις μεταξὺ τῶν αὐξήσεων τῶν μέσων πληρωμῆς καὶ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Τοῦτο σημαίνει ὅτι: αἱ δυνατότητες χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας ἐκ κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου θὰ περιορίζωνται ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Κατ' ἀκολουθίαν τόσον τὸ Δημόσιον ὅσον καὶ ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα θὰ πρέπει νὰ ἀποβλέπουν εἰς τὴν ὁλὸν ἐκτασιν ἔκτασιν ἔντλησιν κεφαλαίων ἀπὸ πηγὰς ἐκτὸς τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΥΞΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΜΕΣΩΝ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Βασικαί εἶναι αἱ διαφοραὶ μεταξύ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959 ὡς πρὸς τοὺς προσδιοριστικούς παράγοντας τῶν μεταβολῶν τόσο τῶν κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ὅσον καὶ τοῦ συνόλου τῶν μέσων πληρωμῆς. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰδικώτερον τὴν κυκλοφορίαν τραπεζογραμματίων, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ 1958, ὅποτε ὁ ἐξωτερικὸς τομεὺς ἤσκησεν ἐντόνως μειωτικὴν ἐπίδρασιν — κατὰ 1.115 ἑκατ. δρχ. — ἐντὸς τοῦ 1959 ὁ τομεὺς αὐτὸς ἐπηρεάσας τὴν κυκλοφορίαν αὐξητικῶς κατὰ 216 ἑκατ. δρχ. Ἀντιθέτως, ἐντὸς τοῦ 1959 μειωτικὴν ἐπίδρασιν κατὰ 1.058 ἑκατ. δρχ. ἤσκησεν ὁ ἰδιωτικὸς τομεὺς, ἐναντι αὐξητικῆς τοιαύτης 442 ἑκατ. τὸ 1958. Τέλος, ὁ δημόσιος τομεὺς ἐμφανίζεται ὅτι ἤσκησεν τὸ 1959 κατὰ 350 ἑκατ. δρχ. περίπου μεγαλύτεραν αὐξητικὴν ἐπίδρασιν ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1958 (1.740 ἑκατ. τὸ 1959 καὶ 1.391 ἑκατ. τὸ 1958). Δεδομένου ὅμως ὅτι ἀπὸ τοῦ 1959 τὸ Δημόσιον ἤρχισε νὰ δανεῖζεται εἰς εὐρεῖαν κλίμακα ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὰς ἐμπορικῆς Τραπεζᾶς διὰ τῆς ἐκδόσεως ἐντόκων γραμματίων, ἢ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς λογιστικῆς καταστάσεως τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἀνάλυσις τῶν προσδιοριστικῶν παραγόντων τῆς κυκλοφορίας τραπεζογραμματίων δὲν παρέχει πλήρη εἰκόνα τῶν νομισματικῶν ἐπιδράσεων τοῦ δημοσίου τομέως. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ ἐξέτασις τῶν νομισματικῶν ἐπιδράσεων τῶν ἐπὶ μέρους τομέων τῆς οἰκονομίας καθίσταται πληρεστέρα διὰ τῆς ἀνάλυσεως τῶν προσδιοριστικῶν παραγόντων τῶν μεταβολῶν τοῦ συνόλου τῶν μέσων πληρωμῆς ἐπὶ τῇ βάσει ἐνοποιημένης λογιστικῆς καταστάσεως ὅλων τῶν πιστωτικῶν ἰδρυμάτων.

Ἐκ μιᾶς τοιαύτης ἀνάλυσεως προκύπτει ὅτι κατὰ τὸ 1959 ὁ ἰδιωτικὸς τομεὺς τῆς οἰκονομίας ἤσκησε μειωτικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν μέσων πληρωμῆς κατὰ 922 ἑκατ. δρχ. ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ 1958, ὅποτε εἶχε συντελέσει εἰς αὐξήσιν τῶν μέσων πληρωμῆς κατὰ 758 ἑκατ. Ἡ ἐκ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως ἀσκηθεῖσα μειωτικὴ ἐπίδρασις ἐπὶ τῶν μέσων πληρωμῆς εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς σημειωθείσης μεγαλύτερας αὐξήσεως τῶν καταθέσεων αὐτοῦ εἰς τὸ τραπεζικὸν σύστημα ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν αὐξήσιν τῶν πρὸς αὐτὸν πιστώσεων τοῦ συστήματος. Αἱ πιστώσεις ὑψήθησαν ἐντὸς τοῦ 1959 κατὰ 2.273 ἑκατ. δρχ. ἢ κατὰ 11%, ἐναντι αὐξήσεως αὐτῶν κατὰ 3.042 ἑκατ. δρχ. ἢ 17% ἐντὸς τοῦ 1958. Ἐξ ἄλλου, αἱ εἰς δραχμὰς καταθέσεις πλὴν τῶν καταθέσεων ὀψεως, αἱ ὁποῖαι θεωροῦνται ὡς χρῆμα, ὑψήθησαν ἐντὸς τοῦ 1959 κατὰ 3.247 ἑκατ. δρχ. ἢ 40%, ἐναντι 2.262 ἑκατ. ἢ 39% ἐντὸς τοῦ 1958. Ἡ ἐπιβράδυνσις τοῦ αὐξητικοῦ ρυθμοῦ τῶν πιστώσεων πρὸς τὴν οἰκονομίαν προήλθεν ἀπὸ τὰς δραχυπροθέσεις χορηγήσεις πρὸς τὴν

βιομηχανίαν, αἱ ὁποῖαι ἐσημείωσαν στασιμότητα ἐντὸς τοῦ 1959, ἐνῷ ἤσκησαν ἀποφασιστικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς πιστωτικῆς ἐπεκτάσεως τῶν δύο προηγούμενων ἐτῶν. Ἀντιθέτως, αἱ μακροτέρας διαρκείας χρηρηγήσεις ἐσημείωσαν κατὰ τὸ 1959 σημαντικῶς μεγαλύτεραν αὐξήσιν ἐκείνης τῶν προηγούμενων ἐτῶν. Ἡ ἐπιτάχυνσις, ἐξ ἄλλου, τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν ιδιωτικῶν καταθέσεων ἐντὸς τοῦ 1959 εἶναι κατὰ βάσιν συνέπεια τῆς περαιτέρω ἐνισχύσεως τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τοῦ ἐθισμοῦ τοῦ κοινοῦ πρὸς τὴν τραπεζικὴν κατάθεσιν, ὀφείλεται ἡμῶς ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν ἐπίδρασιν εἰδικῶν παραγόντων.

Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν ιδιωτικὸν τομέα, ὁ δημόσιος τομέας ἐντὸς τοῦ 1959 ἤσκησεν ἐντόνωσιν αὐξητικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς προσφορᾶς χρήματος καὶ σημαντικῶς μεγαλύτεραν τῆς ἀντιστοίχου ἐπιδράσεως καθ' ἕκαστον τῶν δύο προηγούμενων ἐτῶν. Οὕτω, ἡ αὐξητικὴ ἐπίδρασις τοῦ τομέως αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ 1959, ἄνευ τῶν μεταφορῶν ἐκ κεφαλαίων τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας καὶ τῶν ἐντόκων γραμματίων, ἀνῆλθεν εἰς 2.933 ἑκατ. δρχ., ἐναντι 1.859 ἑκατ. τὸ 1958 καὶ 1.978 ἑκατ. τὸ 1957. Τὸ σύνολον σχεδὸν — ἦτοι τὰ 2.760 ἑκατ. — τῆς αὐξητικῆς ἐπιδράσεως τοῦ δημοσίου τομέως ἐντὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους προῆλθεν ἐκ τῶν λογαριασμῶν τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, ἐνῷ ἀντίθετοι καὶ περιορισμένοι μᾶλλον κινήσεις εἰς τοὺς λογαριασμοὺς τῶν Δημοσίων Ὁργανισμῶν καὶ τῶν Δημοσίων Ἐπιχειρήσεων ἐξουδετερώθησαν κατὰ τὸ πλεῖστον ἀμειβαίως. Πρέπει πάντως νὰ σημειωθῇ ὅτι τὰ τρία πέμπτα περίπου τῆς μεγαλύτερας αὐξητικῆς ἐπιδράσεως τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως ἐπὶ τῶν μέσων πληρωμῆς κατὰ τὸ 1959 προέρχεται ἀπὸ δανεισμὸν διὰ τὴν καταβολὴν τῆς εἰς χρυσὸν εἰσφορᾶς πρὸς τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸν Ταμεῖον καὶ δὲν ἤσκησεν ἐπομένως νομισματικὰς ἐπιδράσεις εἰς τὸ ἐσωτερικόν.

Ἡ αὐξητικὴ ἐπίδρασις τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως ὀφείλεται κατὰ κύριον λόγον εἰς τὰς πληρωμὰς διὰ δημοσίας ἐπενδύσεις, αἱ ὁποῖαι μετ' ἀφαίρεσιν τῶν ἐσθδων ἐξ ἐπενδύσεων, ἀνῆλθον εἰς 2.683 ἑκατ. δρχ. ἐντὸς τοῦ 1959 ἐναντι 2.475 ἑκατ. τοῦ 1958. Αὐξητικὴν ἐπίδρασιν κατὰ 263 ἑκατ. δρχ. ἤσκησε καὶ ὁ Λογαριασμὸς Καταναλωτικῶν Ἀγαθῶν, πλὴν ἡμῶς αὕτη ὑπῆρξε μικροτέρα ἐκείνης τοῦ 1958, ἡ ὁποία ἀνῆλθεν εἰς 462 ἑκατ. Ἡ μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἐτῶν διαφορὰ ὀφείλεται εἰς τὰς μειωμένας, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1958, εἰσαγωγὰς ἐφοδίων, τὴν μικροτέραν δαπάνην διὰ τὴν συγκέντρωσιν σίτου καὶ τὰς μεγαλύτερας εἰσπράξεις, κυρίως λόγω τῆς ἐξαγωγῆς σίτου. Ἀντιθέτως μειωτικὴν ἐπίδρασιν ἤσκησεν ὁ τρέχων προϋπολογισμὸς τοῦ Δημοσίου κατὰ 470 δρχ., ἐναντι 894 ἑκατ. κατὰ τὸ 1958. Τέλος, ἐντὸς τοῦ 1959 οἱ λοιποὶ λογαριασμοὶ τοῦ Δημοσίου ἤσκησαν αὐξητικὴν ἐπίδρασιν κατὰ 284 ἑκατ. δρχ. Ἡ ἐντὸς τοῦ 1959 αὐξήσις τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος ἐναντι τοῦ Δημοσίου προῆλθε κατὰ 1.285 ἑκατ. δρχ. ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἐντόκων γραμματίων ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν.

Αί υποχρεώσεις του τραπεζικού συστήματος εκ καταθέσεων των Δημοσίων Ὁργανισμῶν ηὔξήθησαν κατὰ 185 ἑκατ. δρχ. ἐντὸς τοῦ 1959, ἔναντι αὐξήσεως αὐτῶν κατὰ 339 ἑκατ. τὸ προηγούμενον ἔτος. Αἱ καταθέσεις αὐταί, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ παρελθὸν ἀπετέλουν ἀξιόλογον πηγὴν κεφαλαίων διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ Δημοσίου καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως τῆς οἰκονομίας, σημειώνουν ὁλονὲν καὶ μικροτέραν αὐξήσιν κατὰ τελευταῖα ἔτη. Αἱ ἀπαιτήσεις, τέλος, τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος ἔναντι τῶν Δημοσίων Ἐπιχειρήσεων ηὔξήθησαν ἐντὸς τοῦ 1959 κατὰ 275 ἑκατ. δρχ., ἔναντι αὐξήσεως αὐτῶν κατὰ 164 ἑκατ. ἐντὸς τοῦ 1958. Ἡ αὐξήσις αὕτη προεκλήθη κυρίως ἀπὸ τὴν Δ.Ε.Η.

Αὐξητικὴ ὑπῆρξεν ἐπίσης ἐντὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ ἡ ἐπίδρασις τοῦ ἐξωτερικοῦ τομέως ἐπὶ τῆς προσφοράς χρημάτων (κατὰ 235 ἑκατ. δρχ.) κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ προηγούμενα ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα ἡ ἐπίδρασις τοῦ τομέως αὐτοῦ ἦτο μειωτικὴ (κατὰ 1.275 ἑκατ. τὸ 1958 καὶ 922 ἑκατ. τὸ 1957). Ἡ διάφορος αὕτη ἐξέλιξις κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, ἐκδηλουμένη εἰς τὴν σημειωθείσαν αὐξήσιν τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων τῆς χώρας, ὀφείλεται εἰς μεγάλον βαθμὸν εἰς τὴν ηὔξημένην εἰσροὴν κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, δευτερευόντως δὲ εἰς τὴν σημειωθείσαν βελτίωσιν τοῦ ἰσοζυγίου τρεχυσθῶν συναλλαγῶν.

Αἱ ἀνωτέρω μεταβολαὶ τῶν υποχρεώσεων καὶ ἀπαιτήσεων τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος ἔναντι τῶν ἐπὶ μέρους τομέων τῆς οἰκονομίας δὲν ἀντιστοιχοῦν πρὸς ἑλλείμματα ἢ πλεονάσματα τῶν τομέων αὐτῶν, ἐφ' ὅσον ἔλαβον χώραν καὶ μεταφορὰ κεφαλαίων ἐκτὸς τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος. Ὑπολογισομένην καὶ τῶν μεταφορῶν αὐτῶν, ἡ εἰκὼν καθίσταται οὐσιωδῶς διάφορος εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν Δημοσίων Ἐπιχειρήσεων, εἰς μικρότερον δὲ βαθμὸν εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως. Ἐὰν ληφθῶν ὑπ' ὄψιν αἱ ἐπιχορηγήσεις τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως πρὸς τὴν Δ.Ε.Η. ὥς καὶ αἱ ἐπιχορηγήσεις διὰ τὴν κάλυψιν τοῦ ἑλλείμματος διαχείρισεως καὶ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ προγράμματος ἐπενδύσεων τῶν σιδηροδρόμων, τὸ ἑλλειμμα τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως εἶναι κατὰ 560 ἑκατ. δρχ. μικρότερον τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω αὐξήσεως τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος, ἐνῶ τὸ ἑλλειμμα τῶν Δημοσίων Ἐπιχειρήσεων, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν καὶ τοῦ ἀπ' εὐθείας δανεισμοῦ τῆς Δ.Ε.Η. ἀπὸ τὸ κοινόν, αὐξάνεται εἰς 1.135 ἑκατ. δραχμῶν.

Ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῆς δραστηριότητος τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος προκύπτει, ὅτι τὸ σύνολον τῶν νέων πιστωτικῶν μέσων ἐκ καταθέσεων διωχετεύθη ἐξ ὁλοκλήρου πρὸς τὴν οἰκονομίαν ἢ τὸν Δημόσιον καὶ ἡξιοποιήθη παραγωγικῶς. Δὲν εὐσταθεῖ ἐπομένως ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι παραμένουν ἀναξιοποίητοι αἱ συγκεντρούμεναι εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζὰς καταθέσεις. Ἡ ἀποψις αὕτη, προβαλλομένη ἀπὸ τῆς περιορισμένης σκοπιᾶς τοῦ ὑπὸ στενὴν

ἔννοιαν συμφέροντος τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν, παραδίδει τὰς πιστωτικὰς ἀνάγκας τοῦ ἀγροτικοῦ τομέως ὡς καὶ τὴν ἀνάγκην καὶ σκοπιμότητα τῆς διευρύνσεως τῆς χρηματοδοτήσεως διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων τοῦ Δημοσίου. Ἐφόσον ἐπομένως ἐξακολουθεῖ ἡ συγχέντρωσις εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζὰς τοῦ μεγαλυτέρου μέρους τῶν λαϊκῶν ἀποταμιεύσεων δὲν εἶναι δυνατόν, ἀλλ' οὔτε καὶ σκόπιμον, τὰ διαθέσιμα ταῦτα νὰ διοχετεύωνται εἰς χρηματοδοτήσεις μᾶλλον τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν καθ' ὑπέρβασιν τῶν κανονικῶν ἀναγκῶν, αἱ ὁποῖαι συνδέονται μὲ τὸν ρυθμὸν ἐπεκτάσεως τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς καὶ τῆς ὑγιoῦς ἐμπορικῆς δραστηριότητος. Ἀντιθέτως εἶναι σκόπιμος καὶ ἐπιβεβλημένη ἡ ἀξιοποίησις τῶν διαθέσιμων τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν πρὸς κατευθύνσεις παραγωγικῆς σημασίας, διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ὁποίων δὲν εἶναι ἐπαρκῆ τὰ ἤδη συγκεντρούμενα ἀποταμιευτικὰ μέσα, ὡς συμβαίνει· ἰδίως μὲ τὰς ἐν γένει χρηματοδοτήσεις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν κάλυψιν τῶν εἰς πιστωτικὰ μέσα ἀναγκῶν τοῦ Δημοσίου πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων. Πρέπει νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι ἡ διὰ τῆς πιστωτικῆς ἐνισχύσεως τῶν ἀγροτικῶν δραστηριοτήτων δόσος καὶ τῆς δημοσίας ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος τοῦ Κράτους αὐξήσῃ τῆς γενικωτέρας οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ τῆς συνολικῆς ἐνεργοῦς ζητήσεως ὁδηγεῖ εἰς νέαν ἀνοδὸν τῆς ἐμποροβιομηχανικῆς δραστηριότητος καὶ δημιουργεῖ τὰς προϋποθέσεις νέας ὑγιoῦς ἐπεκτάσεως τῶν τραπεζικῶν χορηγήσεων πρὸς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν. Αἱ διαπιστώσεις ὅμως αὗται ὁδηγοῦν καὶ εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἐνδείκνυται νὰ καταβληθοῦν καὶ νὰ συντελεσθοῦν αἱ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖαι ὀργανωτικαὶ καὶ ἄλλαι μεταρρυθμίσεις διὰ τὴν προσέλκυσιν ἀφ' ἑνὸς μὲν καταθέσεων καὶ πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν πρὸς περιορισμὸν τῆς ἀποκλειστικῆς ἐξαρτήσεως αὐτῆς ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῶν ἀποταμιευτικῶν μέσων τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τίτλους δημοσίου δανεισμοῦ μακροτέρας διάρκειας διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων.

V. ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Ἐπὶ τῇ βάσει προσωρινῶν στοιχείων τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Δημοσίου Λογιστικοῦ τὸ σύνολον τῶν ἐξ ἐγγυρίων πηγῶν δημοσίων ἐσόδων, περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἐσόδων ἐπενδύσεων, ἀνῆλθεν εἰς 14.865 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς χρήσεως 1959, ἔναντι 14.110 ἑκατ. τοῦ 1958. Ἀντιστοίχως, τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν τοῦ Δημοσίου διὰ τρεχούσας ἀνάγκας, διὰ δημοσίας ἐπενδύσεις καὶ δι' ἔργα ὑποδομῆς Ν.Α.Τ.Ο. ἀνῆλθεν εἰς 15.517 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1959, ἔναντι 15.837 τοῦ 1958. Ἀποτέλεσμα τῶν ἐξελίξεων αὐ-

τῶν εἶναι ἡ αὐξησις τοῦ πρὸ βοηθείας καὶ δανεισμοῦ συνολικοῦ ἀνοίγματος τοῦ Δημοσίου ἀπὸ 1.727 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὴν χρῆσιν 1958 εἰς 2.652 ἑκατ. κατὰ τὴν χρῆσιν 1959. Τὸ ἄνοιγμα τοῦ 1959 ἐκαλύφθη κατὰ 501 ἑκατ. δρχ. ἐξ εἰσφορῶν τῶν κρατῶν - μελῶν τοῦ Ν.Α.Τ.Ο., κατὰ 747 ἑκατ. διὰ μεταφορῶν ἐκ κεφαλαίων τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας (πέραν τῆς χορηγηθείσης εἰδικῆς βοηθείας 81 ἑκατ. δρχ. διὰ κάλυμμα τῶν ἐνόπλων δυνάμεων), κατὰ 251 ἑκατ. ἐκ τοῦ δανείου τοῦ Ταμείου Δανείων Ἀναπτύξεως, κατὰ 49 ἑκατ. ἐκ λοιπῶν πηγῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον διὰ τῆς ἐκδόσεως ἐντόκων γραμματίων.

Ἡ κατὰ 925 ἑκατ. δρχ. αὐξησις τοῦ ἀνοίγματος τῆς δημοσιονομικῆς διαχείρισεως ἐντὸς τοῦ 1959 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1958 ὀφείλεται κατὰ τὰ 579 ἑκατ. δραχ. εἰς τὴν αὐξησιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων (σύνολον πληρωμῶν μείον ἔσοδα ἐξ ἐπενδύσεων), κατὰ 226 ἑκατ. εἰς τὴν μείωσιν τῆς συμβολῆς τοῦ τρέχοντος προϋπολογισμοῦ εἰς τὸ πρόγραμμα δημοσίων ἐπενδύσεων, ἡ ὁποία ἀπὸ 1.044 ἑκατ. τὸ 1958 περιωρίσθη εἰς 818 ἑκατ. ἐντὸς τοῦ 1959 καὶ κατὰ τὰ ὑπόλοιπα 120 ἑκατ. εἰς ἠϋξημένους δαπάνας δι' ἔργα ὑποδομῆς Ν.Α.Τ.Ο. αἱ ὁποῖαι ὁμως ἐκαλύφθησαν δι' ἀντιστοίχως ἠϋξημένων εἰσφορῶν τῶν κρατῶν - μελῶν τοῦ ἐν λόγῳ Ὄργανισμοῦ.

ΤΡΕΧΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ἡ μείωσις τῆς συμβολῆς τοῦ τρέχοντος προϋπολογισμοῦ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς σημειωθείσης ἐντὸς τοῦ 1959 ταχύτερας αὐξήσεως τῶν τρεχουσῶν δαπανῶν τοῦ Δημοσίου ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν αὐξησιν τῶν ἐσόδων. Αἱ πληρωμαὶ διὰ τρεχούσας δαπάνας τῆς χρήσεως 1959 (ἄνευ τῶν δαπανῶν δι' ἔργα ὑποδομῆς Ν.Α.Τ.Ο.) ὑπολογίζονται εἰς 13.619 ἑκατ. δρχ. ἔναντι 12.860 ἑκατ. τοῦ 1958, ἤτοι ἐσημείωσαν αὐξησιν κατὰ 579 ἑκατ. ἢ 6%. Ἀντιστοίχως τὰ ἐξ ἐλληνικῶν πηγῶν τρέχοντα ἔσοδα τοῦ Δημοσίου τῆς ληξάσης χρήσεως ἀνῆλθον εἰς 14.437 ἑκατ. δρχ., ἔναντι 13.904 ἑκατ. τοῦ 1958—ἤτοι ἠϋξήθησαν κατὰ 533 ἑκατ. ἢ 3,8%. Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω μικρότερα συμβολὴ τοῦ τρέχοντος προϋπολογισμοῦ εἰς τὸ πρόγραμμα δημοσίων ἐπενδύσεων ἐντὸς τοῦ λήξαντος ἔτους — καὶ ἡ προβλεπόμενη περαιτέρω μείωσις αὐτῆς εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς τρεχούσης χρήσεως — ὀφείλεται ἐν μέρει εἰς τὴν ἐπιδρασιν ἐκτάκτων παραγόντων. Εἶναι ἐν τούτοις ἀπαραίτητον νὰ τονισθῇ ὅτι βασικὴ πηγὴ χρηματοδοτήσεως κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη ἐνὸς οὐσιωδῶς ἠϋξημένου προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ταχέως οἰκονομικῆς προόδου, εἶναι ἡ δημοσία ἀποταμίευσις, ἡ ὁποία θὰ πρέπει νὰ αὐξάνεται σταθερῶς ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Τοῦτο θὰ καταστῇ δυνατόν ἀφ' ἐνὸς διὰ τῆς συγκρατήσεως τῆς αὐξητικῆς τάσεως τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν τοῦ Δημοσίου καὶ ἀφ' ἑτέρου

διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν δημοσίων ἐσόδων, ἡ ὁποία πρέπει καὶ δύναται νὰ εἶναι ταχύτερα τῆς αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶναι δυνατόν ὄχι μόνον λόγῳ τῆς διαρθρώσεως τοῦ φορολογικοῦ συστήματος, ἀλλ' ἐπίσης καὶ διὰ τῆς ἐπιδικωκαμένης ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως περιστολῆς τῆς φοροδιαφυγῆς, ἡ ὁποία εἶναι ἀναγκαῖα τόσον διὰ τὴν ἐξασφάλειν φορολογικῆς ἰσότητος ὅσον καὶ διὰ γενικωτέρους οἰκονομικοὺς λόγους.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰδικώτερον τὰς τρεχούσας δαπάνας τῆς χρήσεως 1959, ἡ αὐξήσις αὐτῶν προήλθε κατὰ 420 ἑκατ. δρχ. περίπου ἐκ τῶν παρασχεθεῖσιν αὐξήσεων τῶν μισθῶν καὶ συντάξεων ὡς καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν μέτρων βελτιώσεως τῆς θέσεως τῶν ὑπαλλήλων καὶ συνταξιούχων τοῦ Δημοσίου, κατὰ ἕτερα δὲ 135 ἑκατ. ἐκ τῆς ἠϋξημένης δαπάνης διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ μεταπολεμικοῦ δημοσίου χρέους. Τὸ ποσοστὸν τῶν μισθῶν καὶ συντάξεων εἰς τὸ σύνολον τῶν τρεχουσῶν (ἄνευ Ν.Α.Τ.Ο.) δαπανῶν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐσημείωσεν αἰσθητὴν αὐξήσιν κατὰ τὰ τελευταῖα δύο ἔτη, ἀνελθὼν ἀπὸ 43% τὸ 1957 εἰς 51,2% τὸ 1959.

Ἡ σημειωθείσα, ἐξ ἄλλου, αὐξήσις τῶν ἐσόδων τοῦ τρέχοντος προϋπολογισμοῦ προήλθεν ἐξ ὁλοκλήρου ἐκ τῆς κατηγορίας τῶν λοιπῶν — τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων — ἐσόδων, ἐνῶ τὰ ἐσοδα ἐκ τῆς φορολογίας ἐν τῷ συνόλῳ διαιμορφώθησαν εἰς ἐπίπεδον ἐλαφρῶς κατώτερον τοῦ 1958. Ἡ ἀπόδοσις τῶν ἀμέσων φόρων ἐμειώθη κατὰ 279 ἑκατ. δρχ. ἢ 10%, ἤτοι ἀπὸ 2.785 ἑκατ. τὸ 1958 περιορίσθη εἰς 2.505 ἑκατ. τὸ 1959. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη, ἐπελθοῦσα παρὰ τὴν αὐξήσιν τῆς φορολογητέας ὕλης, εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς μειώσεως τοῦ ποσοστοῦ τῆς λεγομένης προεισπράξεως τοῦ φόρου εἰσοδήματος ἀπὸ 75% εἰς 62,5%, ἡ ὁποία προεκάλεσεν ἀπώλειαν ἐσόδων τῆς τάξεως τῶν 100 ἑκατ. δρχ., ὡς καὶ τῆς κατὰ 142 ἑκατ. δρχ. μειώσεως τῆς ἀποδόσεως τῶν φόρων παρελθόντων ἐτῶν. Μικροτέρα ἐπίσης ἦτο καὶ ἡ ἀπόδοσις τῆς φορολογίας περιουσίας καὶ τοῦ φόρου εἰσοδήματος τῶν νομικῶν προσώπων λόγῳ μειώσεως τῶν συντελεστῶν καὶ ὠρισμένων ἀπαλλαγῶν νομικῶν προσώπων κοινωφελοῦς χαρακτῆρος.

Ἡ ἀπόδοσις ἐξ ἄλλου τῆς ἐμμέσου φορολογίας ἐσημείωσε μικρὰν μόνον αὐξήσιν — περὶ τὸ 1,4% — ἐξ αἰτίας τῆς κάμψεως τῶν τελωνειακῶν εἰσπράξεων, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν σημαντικῶς μικροτέραν ἔναντι τῶν προηγούμενων ἐτῶν αὐξήσιν τῶν λοιπῶν φόρων καταναλώσεως. Ἡ κάμψις τῶν τελωνειακῶν εἰσπράξεων κατὰ 148 ἑκατ. δρχ. ὑφείλεται εἰς τὴν μείωσιν τῶν εἰσαγωγῶν γενικῶς, λόγῳ τῆς χαλαρώσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ τῆς ρευστοποιήσεως ἀποθεμάτων πρώτων ὕλων καὶ ἐτοιμῶν προϊόντων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, εἰδικώτερον δὲ εἰς τὴν μείωσιν τῶν εἰσαγωγῶν πολυτελῶν εἰδῶν, συνεπεία τῶν ἐπιβληθεισῶν προσθέτων ἐπιβαρύνσεων ἐπ' αὐτῶν κατὰ Αὐγούστου τοῦ 1958.

Ἡ αὐξήσις τῶν λοιπῶν, πλὴν τῶν ἐκ τῆς φορολογίας, ἐσόδων τοῦ προϋ-

πλοιογισμού οφείλεται· εις τὴν πραγματοποιήσιν εἰσπράξεων 180 ἑκατ. δρχ. ἐκ τοῦ Διυλιστηρίου, 166 ἑκατ. ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῶν δεκαδράχμων κερμάτων, 58 ἑκατ. ἐκ τῆς καταβολῆς τῆς ἀποζημιώσεως τῆς Βρεταννικῆς Κυβερνήσεως διὰ κατασχεθέντα φορτία πλοίων κατὰ τὸν πόλεμον καὶ 60 ἑκατ. ἐξ εἰσφορᾶς τῆς Δ.Ε.Η. διὰ τὴν ἀποζημίωσιν τῶν θιγομένων ἐκ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ὑδροηλεκτρικοῦ ἔργου Ταυρωποῦ.

Ἀποτέλεσμα τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω διαφόρου ἐξελίξεως τῶν ἐσόδων ἐκ τῆς ἀμέσου καὶ ἐμμέσου φορολογίας εἶναι ἡ περαιτέρω αὐξήσις ἐντὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους τοῦ ποσοστοῦ τῶν ἐμμέσων φόρων ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐκ τῆς φορολογίας ἐσόδων. Ἡ σχέση αὕτη ἠϋξήθη ἀπὸ 77,2% τὸ 1956 εἰς 78% τὸ 1958 καὶ 80% τὸ 1959, ἐνῶ τὸ ποσοστὸν τῶν ἀμέσων φόρων ἐμειώθη ἀντιστοίχως ἀπὸ 22,8% εἰς 22% καὶ 20%, λόγῳ τῆς μειώσεως τῶν συντελεστῶν τοῦ φόρου εἰσοδήματος, τῆς φορολογίας περιουσίας καὶ νομικῶν προσώπων, ἀπὸ δὲ τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ τοῦ ποσοστοῦ προεἰσπράξεως τοῦ φόρου εἰσοδήματος. Ἐξ ἄλλου εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν ἐμμέσων φόρων συνετέλεσαν αἱ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπιβληθεῖσαι ἐπιβαρύνσεις ἐπὶ εἰδῶν πολυτελοῦς καταναλώσεως. Ὡς ἐτονίσθη καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἐπιδιωχθῇ κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη ἡ βαθμιαία αὐξήσις τῆς ἀναλογίας τῶν ἀμέσων φόρων. Τοῦτο εἶναι δυνατόν ἀνεῦ αὐξήσεως τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν διὰ μόνης τῆς περιστολῆς τῆς φοροδιαφυγῆς, πρὸς τὴν κατεύθυνσιν δὲ αὐτὴν καταβάλλει συστηματικὴν προσπάθειαν ἡ Κυβέρνησις. Ὁ περιορισμὸς τῆς φοροδιαφυγῆς ἐπιβάλλεται καὶ διὰ τὴν ἐνίσχυσιν καὶ παγίωσιν τῆς νομιματικῆς σταθερότητος — ἐφ' ὅσον τὰ διαφεύγοντα τῆς φορολογίας εἰσοδήματα στρέφονται κατὰ τὸ πλεῖστον πρὸς πολυτελεῖ καταναλώσιν μὲ δυσμενεῖς ἐπιδράσεις καὶ ἐπὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν — ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ καταστοῦν ἀποδοτικὰ τὰ καθιερωθέντα φορολογικὰ κίνητρα διὰ τὴν προώθησιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας.

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

Τὸ χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ Λογαριασμοῦ Καταναλωτικῶν Ἀγαθῶν, ἀνεῦ τῆς λογιστικῆς τακτοποιήσεως κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούλιον τῶν ἀμοιβαίων ἀπαιτήσεων μεταξὺ τοῦ λογαριασμοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ λογαριασμοῦ Συγκεντρώσεως Ἐσόδων καὶ Πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου, ἠϋξήθη κατὰ 263 ἑκατ. δρχ. ἐντὸς τοῦ 1959, ἐναντι ἀντιστοίχων αὐξήσεων κατὰ 462 ἑκατ. τὸ 1958 καὶ 972 ἑκατ. τὸ 1957.

Ἡ μικροτέρα αὐξήσις ἐντὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους τοῦ χρεωστικοῦ ὑπολοίπου τοῦ Λογαριασμοῦ Καταναλωτικῶν Ἀγαθῶν οφείλεται ἀπὸ πλευρᾶς μὲν ἐσόδων εἰς τὰς ἠϋξημένας εἰσπράξεις λόγῳ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν 150 χιλ. τόννων σίτου, ἀπὸ πλευρᾶς δὲ δαπανῶν εἰς τὰς μικροτέρας πληρωμὰς διὰ τὴν προμήθειαν ἐφοδίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, συνεπεία τῶν ὑψηλῶν ἐγχωρίων

ἐσοδειῶν κυρίως δημητριακῶν, ὡς καὶ εἰς τὴν μικροτέραν δαπάνην διὰ τὴν συγκέντρωσιν ἐγχωρίου σίτου. Ἡ ἀγορασθεῖσα ποσότης σίτου, τόσον διὰ τῆς τακτικῆς συγκεντρώσεως ὅσον καὶ διὰ τῆς παραιδέσεως εἰς τὴν ἀγοράν πρὸς στήριξιν τῶν τιμῶν, ἀνῆλθεν εἰς 411 χιλ. τόννους, ἔναντι 490 χιλ. τόννων τοῦ 1958 καὶ 495 χιλ. τόννων τοῦ 1957. Ἡ ἐπιτευχθεῖσα μικροτέρα μέση τιμὴ σίτου κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1958 ὠδήγησεν εἰς ἀκόμῃ μεγαλύτερον περιορισμὸν τῆς δαπάνης συγκεντρώσεως, ἡ ὁποία ἀνῆλθεν εἰς 1.405 ἑκατ. δρχ., ἔναντι 1.738 ἑκατ. τοῦ 1958 καὶ 1.778 ἑκατ. τοῦ 1957. Ἡ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐγκαινισθεῖσα πολιτικὴ περιορισμοῦ τῆς προστασίας τοῦ σίτου ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν διὰ ποικίλων μεθόδων ἐνθάρρυνσιν τῶν πλεόν ἀποδοτικῶν καλλιεργειῶν ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἐπιδιωκομένης ἀναδιαιθρώσεως καὶ ἐντατικοποιήσεως τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ αὔξησις τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσδήματος καὶ ἡ οὐσιαστικὴ βελτίωσις τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως εἰς τὴν ὑπαιθρον.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Ἀξιόλογος πρόοδος ἐσημειώθη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς τὸν τομέα τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων. Αἱ δαπάναι τοῦ Δημοσίου δι' ἐπενδύσεις ἀνῆλθον, συμφώνως πρὸς στοιχεῖα τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ, εἰς 3.397 ἑκατ. δρχ. ἐντὸς τοῦ 1959 ἔναντι 2.596 ἑκατ. τοῦ 1958 καὶ 2.209 ἑκατ. τοῦ 1957. Ἐὰν εἰς τὰ πρὸς αὐτὰ προστεθοῦν καὶ αἱ παράλληλοι ἐπενδύσεις, διενεργούμεναι ὑπὸ Δημοσίων Ἐπιχειρήσεων καὶ Ὁργανισμῶν, ὡς καὶ τὰ δάνεια τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. καὶ αἱ μακροπρόθεσμοι χορηγήσεις τῆς Α.Τ.Ε., συμφώνως πρὸς τὰ ἐπίσημα στοιχεῖα τὸ σύνολον τῶν ἐλεγχομένων ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐπενδύσεων ἀνῆλθεν εἰς 5.990 ἑκατ. δρχ. τὸ 1959, ἔναντι 4.384 ἑκατ. τὸ 1958 καὶ 3529 ἑκατ. τὸ 1957.

Πρόοδος ἐσημειώθη ἐπίσης ἀπὸ τοῦ ἔτους 1958 ὅσον ἀφορᾷ τὰς μεθόδους χρηματοδοτήσεως τόσον τοῦ προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων ὅσον καὶ τῶν παραλλήλων ἐπενδύσεων καὶ ἀπεφεύχθησαν οὕτω δυσμενεῖς ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς νομισματικῆς καταστάσεως τῆς Χώρας, παρὰ τὴν σημειωθείσαν κατὰ τὰ ἀνωτέρω μεγάλην αὔξησιν τῶν πληρωμῶν. Ἡ συμβολὴ τοῦ τρέχοντος προϋπολογισμοῦ ὑπῆρξε σημαντικὴ, μολονότι πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα περαιτέρω μεγάλη αὔξησις αὐτῆς εἰς τὸ προσεχές μέλλον, διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ χρηματοδότησις ἐνδὲς κατὰ πολὺ μεγαλυτέρου τοῦ σημερινοῦ προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων. Αἱ μεταφοραὶ ἐκ τῶν λογαριασμῶν τῆς βοηθείας περιορίσθησαν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν νεοδημιουργηθεισῶν κατὰ τὰς ἀντιστοίχους περιόδους δραχμῶν βοηθείας. Ἀξιόλογον ἐπίσης πρόοδον ἀπετέλεσεν ἡ ἀντλῆσις εἰς εὐρεῖαν κλίμακα ἰδιωτικῶν διαθεσίμων διὰ τῆς ἐκδόσεως ἐντόκων γραμματίων. Ἐξ ὕγιων τέλους πηγῶν ἐχρηματο-

δοτήθησαν κατά τὸ πλείστον καὶ αἱ παράλληλοι ἐπενδύσεις. Ἐν σημαντικὸν τμήμα τῶν ἐπενδύσεων τῆς Δ.Ε.Η. ἐχρηματοδοτήθη ὑπὸ τῆς ἰδιωτικῆς ἀποταμιεύσεως διὰ τῆς ἐκδόσεως εἰς δημοσίαν ἐγγραφὴν ἡμολογιακῶν δανείων 300 ἑκατ. δρχ. καθ' ἕκαστον τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν.

Ἡ ἐκδοσις ἐντόκων γραμματίων κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος ἐξηπάτασε τὴν κινήτοποίησιν καὶ τὴν παραγωγικὴν χρησιμοποίησιν διαθεσίμων τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν. Διὰ τὴν ἀποφυγὴν σοβαρῶν διακυμάνσεων τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ τὴν ἐξασφάλισιν σταθερᾶς ἀνάδου τῆς οἰκονομίας εἶναι ἀναγκαῖα εἰς περιόδους χαλαρώσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ἡ ἀξιοποίησις τῶν συγκεντρωμένων εἰς τὰς Τραπεζὰς ἰδιωτικῶν ἀποταμιεύσεων πρὸς χρηματοδότησιν ἡδυνήτων δαπανῶν δημοσίων ἐπενδύσεων. Ἀντιθέτως, εἰς περιόδους ἐντάσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος θὰ εἶναι μᾶλλον περιωρισμένοι αἱ δυνατότητες ἀντλήσεως διαθεσίμων ἐκ τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος καὶ ἐπομένως ἡ χρηματοδότησις τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων θὰ πρέπει νὰ προέλθῃ κατὰ τὸ μεγαλύτερον αὐτῆς μέρος ἐξ ἄλλων πηγῶν καὶ κυρίως ἐκ τῆς δημοσίας ἀποταμιεύσεως, ἡ ὁποία ἄλλωστε θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡδυνήμενη εἰς περιόδους ἀνερχομένου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Εἶναι ἀπαραίτητον πάντως νὰ τονισθῇ ὅτι αἱ δυνατότητες ἀντλήσεως διαθεσίμων ἐκ τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν θὰ εἶναι περιωρισμένοι, ἰδίως ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἀπαιτούμενον ὕψος δημοσίων ἐπενδύσεων, ἀκόμη καὶ εἰς περιόδους μειωμένης ζητήσεως πιστώσεων ἐκ μέρους τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως τῆς οἰκονομίας. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ χρηματοδότησις ἐνὸς οὐσιωδῶς ἡδυνήτου προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων πρέπει νὰ στηριχθῇ ὅλον ἐν περισσότερον ἢ ἐνὸς μὲν ἐπὶ τῆς δημοσίας ἀποταμιεύσεως ὑπὸ τὴν μορφήν μεγαλυτέρας συμβολῆς ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἢ ἐτέρου δὲ ἐπὶ τῆς ἀπ' εὐθείας ἐκδόσεως τίτλων δανεισμοῦ μακροτέρας διάρκειας ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου. Ἡ πλήρης ἐπιτυχία τῆς προσφάτου ἐκδόσεως τοῦ νέου ἡμολογιακοῦ δανείου τῆς Δ.Ε.Η. καὶ αἱ γενικώτεραι συνθήκαι τῆς ἀγορᾶς δικαιολογοῦν τὸ συμπέρασμα ὅτι ἤδη ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους ἡδύνατο νὰ πραγματοποιηθῇ νέα ἐκδοσις παραγωγικοῦ ἡμολογιακοῦ δανείου διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 1960

Ὁ κατατεθεὶς προϋπολογισμὸς τῆς χρήσεως 1960 προβλέπει σύνολον πληρωμῶν διὰ τρεχούσας δαπάνας, ἐπενδύσεις καὶ ἔργα ὑποδομῆς Ν.Α.Τ.Ο. 19.543 ἑκατ. δρχ. καὶ καὶ ἔσοδα ἐξ ἐλληνικῶν πηγῶν 15.513 ἑκατ. Ἐπομένως τὸ ἄναιγμα ἐκ τῆς δημοσιονομικῆς διαχειρίσεως ὑπολογίζεται εἰς 4.030 ἑκατ., ἢ εἰς 3.130 ἑκατ. μετ' ἀφαίρεσιν τῶν ἐξ 900 ἑκατ. δρχ. προβλεπομένων εἰσφορῶν τῶν κρατῶν - μελῶν τοῦ Ν.Α.Τ.Ο. διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐκτελουμένων ἔργων ὑποδομῆς. Τὸ ἄναιγμα τοῦτο εἶναι κατὰ 979

ἑκατ. δρχ. μεγαλύτερον τοῦ ἀντιστοίχου ἀνοίγματος τοῦ λήξαντος ἔτους καὶ ὀφείλεται κυρίως εἰς τὰς προβλεπόμενας ἡϋξημένους δαπάνας διὰ δημοσίας ἐπενδύσεις (3.397 ἑκατ. δρχ. τὸ 1959 καὶ 4.430 ἑκατ. τὸ 1960). Ἡ συμβολὴ τοῦ τρέχοντος προϋπολογισμοῦ εἰς τὴν χρηματοδότησιν ἀναμένεται ὅτι θὰ μειωθῇ ἀπὸ 818 ἑκατ. τὸ 1959 εἰς 600 ἑκατ. τὸ 1960, συγχρόνως ὅμως προβλέπεται αὔξησις τῶν ἐσόδων ἐξ ἐπενδύσεων ἀπὸ 428 ἑκατ. τὸ 1959 εἰς 700 ἑκατ. τὸ 1960.

Ἡ κάλυψις τοῦ ἀνωτέρω ἀνοίγματος τοῦ Δημοσίου κατὰ τὸ τρέχον ἔτος προβλέπεται ὅτι θὰ εξασφαλισθῇ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξ ὕγιων πηγῶν — ἥτοι: ἐκ κεφαλαίων τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας καὶ δανεισμοῦ ἐκ τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ταμείου Δανείων Ἀναπτύξεως κατὰ 1.211 ἑκατ. δρχ., ἐκ τοῦ γερμανικοῦ δανείου καὶ τῆς γερμανικῆς τεχνικῆς βοηθείας κατὰ 869 ἑκατ., ἐκ λοιπῶν πηγῶν ἐξωτερικοῦ κατὰ 67 ἑκατ. καὶ κατὰ τὰ ὑπόλοιπα 983 ἑκατ. δι' ἐσωτερικοῦ δανεισμοῦ.

Πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι ἀποτελεῖ μεγάλης σημασίας πρόβλεψιν ὅτι τὸ τρέχον ἔτος αὔξησις κατὰ 1.000 ἑκατ. δρχ. περίπου τῶν δαπανῶν τοῦ προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων. Κατὰ πολὺ δὲ μεγαλύτερα — διπλασία περίπου — εἶναι ἡ προβλεπόμενη αὔξησις τοῦ συνόλου τῶν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Κράτους διενεργουμένων ἐπενδύσεων, ἥτοι τοῦ ἀθροίσματος τῶν δημοσίων καὶ παραλλήλων ἐπενδύσεων.

Ἡ σημαντικὴ περαιτέρω αὔξησις κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη τῶν ἐλεγχουμένων ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἐπενδύσεων εἶναι ἐπιτακτικῶς ἀναγκαία τόσον διὰ τὴν ἐπίσπευσιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν οἰκονομικὴν πρόοδον τῆς Χώρας ἔργων ὑποδομῆς, ὅσον καὶ διὰ τὴν πλήρωσιν τοῦ κενοῦ, τὸ ὁποῖον δημιουργεῖται ἐκ τῆς ἀπροθυμίας ἢ ἀδυναμίας τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρηματιῶν νὰ ἀναλάβουν τὴν ἐκτέλεσιν διοικηχανικῶν ἐπενδύσεων εἰς τὴν ἀπαιτούμενην κλίμακα. Ἡ εξασφάλισις ἱκανοποιητικοῦ ρυθμοῦ οἰκονομικῆς ἀνάδου καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν περαιτέρω αὔξησιν κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη τῶν δαπανῶν διὰ δημοσίας καὶ παραλλήλους ἐπενδύσεις εἰς ἐπίπεδον οὐσιαστικῶς ἀνώτερον καὶ τοῦ προγραμματισθέντος διὰ τὸ τρέχον ἔτος καὶ τὴν συγχέντρωσιν αὐτῶν εἰς τὰ μεγάλα παραγωγικὰ ἔργα. Ἡ χρηματοδότησις τοῦ ἡϋξημένου τούτου ἐπιπέδου ἐπενδύσεων θὰ καταστῇ δυνατὴ διὰ τῆς εἰς εὐρυτέραν ἑκτασιν κινητοποιήσεως ἰδιωτικῶν ἀποταμιεύσεων τοῦ ἐσωτερικοῦ, διὰ τῆς χρησιμοποίησεως κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ διὰ τῆς εξασφάλισεως οὐσιαστικῶς μεγαλύτερας τῆς ἐπιτευχθείσης κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη συμβολῆς τῆς δημοσίας ἀποταμιεύσεως. Εἶναι δὲ πραγματοποιήσιμος οὐσιώδης αὔξησις τῆς συμβολῆς τοῦ τρέχοντος προϋπολογισμοῦ εἰς τὸ πρόγραμμα δημοσίων ἐπενδύσεων, ἐφόσον τὰ ἔσοδα τοῦ Δημοσίου ὑπὸ συνθήκας ἀνάδου τοῦ εἰσοδήματος θὰ πρέπει νὰ αὐξάνωνται μὲ ταχύτερον ρυθμὸν. Καθίσταται

βίμως παραλλήλως αναγκασία ή συγκράτησις τῆς αὐξητικῆς τάσεως ἢ ἡ περικυπη μή ἀπολύτως ἀπαραιτήτων καταναλωτικῶν δαπανῶν τοῦ Δημοσίου.

VI. ΤΙΜΑΙ

Ἡ ἐξέλιξις τῶν τιμῶν ἐντὸς τοῦ 1959 ἐξαπατηρίσθη ἀπὸ ὑψωτικῆν τάσιν, ἡ ὁποία ὑπῆρξε περισσότερον αἰσθητὴ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ τιμαριθμοῦ κόστους ζωῆς. Ὁ καταρτιζόμενος ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος τιμάρριθμος χονδρικῆς πωλήσεως ἐσημείωσε μεταξὺ Δεκεμβρίου 1958 καὶ Δεκεμβρίου 1959 ὑψωσιν κατὰ 1,3% ἔναντι κάμψεως αὐτοῦ κατὰ 1,3% καὶ 1,8% κατὰ τὰ ἔτη 1958 καὶ 1957 ἀντιστοίχως. Ὁ τιμάρριθμος κόστους ζωῆς παρουσίασεν ἀνοδὸν κατὰ 2,7% ἐντὸς τοῦ 1959, ἔναντι ἀντιστοίχων αὐξήσεων αὐτοῦ κατὰ 1% καὶ 2,9% ἐντὸς τῶν δύο προηγούμενων ἐτῶν. Ἐξ ἄλλου, ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν μέσων ἐτησίων ἐπιπέδων προκύπτει προκειμένου περὶ τοῦ τιμαριθμοῦ χονδρικῆς πωλήσεως αὐξησις κατὰ 1,6% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959, ἔναντι κάμψεως αὐτοῦ κατὰ 2,4% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1957 καὶ 1958 καὶ ἀνόδου κατὰ 0,6% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1956 καὶ 1957, ὡς πρὸς δὲ τὸν τιμάρριθμον κόστους ζωῆς αὐξησις κατὰ 2,3% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959, ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 1,4% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1957 καὶ 1958 καὶ 2,3% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1956 καὶ 1957.

Δύναται γενικῶς νὰ λεχθῇ ὅτι μετὰ τὴν περὶ τὰ μέσα τοῦ 1956 σημειωθείσαν ἐκδηλὸν χαλάρωσιν τῆς πρότερον ἐντόνου ἀνοδικῆς τάσεως τὸ γενικὸν ἐπίπεδον τῶν τιμῶν χαρακτηρίζεται κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν ἀπὸ σχετικὴν σταθερότητα, παρὰ τὴν ἐξ εἰδικῶν κυρίως λόγων σημειωθείσαν ὑψωσιν τοῦ τιμαριθμοῦ κόστους ζωῆς. Πράγματι, ἐνῶ κατὰ τὴν τριετίαν 1954—1956 τὸ μέσον ἐτήσιον ποσοστὸν αὐξήσεως ἦτο 9,3% διὰ τὸν τιμάρριθμον χονδρικῆς πωλήσεως καὶ 8,2% διὰ τὸν τιμάρριθμον κόστους ζωῆς, κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν 1957—1959 ὁ μὲν πρῶτος ἐκ τῶν ἐν λόγῳ δεικτῶν ἐσημείωσε μέσθην ἐτησίαν κάμψιν κατὰ 0,1%, ὁ δὲ δεύτερος μέσθην ἐτησίαν ἀνοδὸν κατὰ 2%.

Ὅσον ἀφωρᾷ εἰδικώτερον τὸν τιμάρριθμον χονδρικῆς πωλήσεως, ἡ σημειωθείσα ἐντὸς τοῦ 1959 ἐλαφρὰ αὐξησις προέκυψε κυρίως ἐκ τῆς ὑψώσεως τῶν τιμῶν τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένων εἰδῶν κατὰ 2,7%, ἐνῶ τὸ ἐπίπεδον τιμῶν τῶν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν παραγομένων εἰδῶν αὐξηθὲν μόλις κατὰ 0,8% συνετέλεσεν εἰς μικρότερον βαθμὸν εἰς τὴν αὐξησιν τοῦ γενικοῦ δείκτου. Ἀντιθέτως, κατὰ τὸ 1958 ἡ ἰσχυρὰ κάμψις τῶν τιμῶν τῶν εἰσαγομένων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προϊόντων εἶχεν ἀποτελέσει τὸν βασικὸν παράγοντα τῆς πτώσεως τοῦ τιμαριθμοῦ χονδρικῆς πωλήσεως, ἐνῶ τὸ μέσον ἐπί-

πεδόν τιμῶν τῶν εἰδῶν ἐγχωρίου παραγωγῆς εἶχε σημειώσει καὶ τότε ἐλαφρὰν ἀνόδον.

Ἐξ ἄλλου, ἡ σημειωθείσα ἀνόδος τοῦ τιμαρίθμου κόστους ζωῆς ἐντὸς τοῦ 1959 ἦτο κατὰ κύριον λόγον ἀποτέλεσμα τῆς ὑψώσεως τῶν ἐλεγχόμενων τιμῶν ὠρισμένων ὑπηρεσιῶν (ἐνοικιοστασιακὰ μισθώματα κατοικιῶν καὶ κόμιστρα ἀστικῶν συγκοινωνιῶν) καὶ τῆς ἐπίσης ἐλεγχόμενης τιμῆς τοῦ ἀρτου, ἡ ὁποία κατέστη ἀναγκαία λόγῳ τῆς διευρύνσεως τοῦ ἐλλείμματος διαχειρίσεως οἴτου κατόπιν τῆς αὐξήσεως τῆς ἐγχωρίας παραγωγῆς καὶ τοῦ ἀντιστοίχου περιορισμοῦ τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγωγῶν.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι αἱ ἀνωτέρω αὐξήσεις τῶν ἐλληνικῶν τιμαρίθμων ἐντὸς τοῦ λήξαντος ἔτους εἶναι μικρότεραι τῶν ἀντιστοίχων αὐξήσεων τῶν τιμαρίθμων ἄλλων χωρῶν, ἀκόμη δὲ καὶ πολλῶν ἐκ τῶν οἰκονομικῶς ἰσχυροτέρων. Οὕτω, ὅσον ἀφορᾷ τὰς τιμὰς χονδρικῆς πωλήσεως, ἐναντι τῆς κατὰ 1,3% αὐξήσεως τοῦ ἐλληνικοῦ τιμαρίθμου μεταξὺ Δεκεμβρίου 1958 καὶ Δεκεμβρίου 1959, αἱ ἀντιστοιχοὶ αὐξήσεις ἦσαν 7,4% εἰς τὴν Γαλλίαν, 4,1% εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, 3% εἰς τὸ Βέλγιον, 2,8% εἰς τὴν Σουηδίαν, 2% εἰς τὴν Ἀγγλίαν, 1,9% εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ 1,8% εἰς τὴν Αὐστρίαν. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὸ κόστος ζωῆς, ἐναντι τῆς κατὰ 2,7% σημειωθείσης ἀνόδου τοῦ ἐλληνικοῦ τιμαρίθμου παρατηρήθη αὐξήσις κατὰ 5,6% εἰς τὴν Γαλλίαν, 3,6% εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ 3,4% εἰς τὴν Ἰσπανίαν καὶ Ὀλλανδίαν. Μικρότεραι αὐξήσεις ἐσημειώθησαν εἰς τὰς Η.Π.Α. κατὰ 1,9%, τὸ Βέλγιον καὶ τὸν Καναδᾶν 1,8%, τὴν Σουηδίαν 1,7%, τὴν Νορβηγίαν 0,8%, κάμψις δὲ εἰς τὴν Ἑλβετίαν κατὰ 0,9%.

Ἐν συμπεράσματι δύνανται νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ σημειωθείσα κατὰ τὸ λήξαν ἔτος αὐξήσις τῶν ἐλληνικῶν τιμαρίθμων, περιορισμένη καθ' ἑαυτήν, ὡφέλιμο κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος εἰς ἀνατιμήσεις τῶν εἰσαγομένων προϊόντων, μολοντί δὲν ἐξέλιπον αὐξητικαὶ ἐπιδράσεις καὶ ἐκ προϊόντων καὶ ὑπηρεσιῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ, κυρίως προερχόμεναι ἐκ τῆς κρατικῆς παρεμβάσεως. Ἡ ἐξέλιξις πάντως τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος δὲν δεικνύει οὐσιαστικῶς μεταστροφὴν τῆς ἀπὸ τριετίας παρατηρηθείσης τάσεως πρὸς σταθεροποίησιν. Ἡ διατήρησις σταθερότητος τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν διατήρησιν μιᾶς ἰσχυρᾶς συναλλαγματικτικῆς καταστάσεως, ἀποκατὰ σήμερον ὅλως ἰδιαιτέραν σημασίαν ἀπὸ πλευρᾶς δημιουργίας τοῦ καταλλήλου καὶ ἀναγκαίου ψυχολογικοῦ κλίματος ἐν ὅψει τῆς καταβαλλομένης προσπάθειας στηρίξεως καὶ ἐφαρμογῆς ἐνὸς προγράμματος οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας.

VII· ΙΣΟΖΥΓΙΟΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

ΑΙ ΓΕΝΙΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

Τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου τρεχουσῶν συναλλαγῶν (βάσει πληρωμῶν) ἐμειώθη ἀπὸ 79 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 60 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959. Ἡ μείωσις αὕτη προήλθε κατὰ τὸ ἐν τρίτον περίπτω ἀπὸ τὴν βελτίωσιν τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου καὶ κατὰ τὰ δύο τρίτα ἀπὸ τὴν βελτίωσιν τοῦ ἰσοζυγίου τῶν ἀδήλων συναλλαγματικῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν. Ἡ ἐντὸς τοῦ 1959 βελτίωσις τοῦ ἰσοζυγίου τρεχουσῶν συναλλαγῶν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν μεγαλυτέραν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ δύο προηγούμενα ἔτη εἰσροὴν κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ χρησιμοποίησιν ἀμερικανικῆς βοήθειας, ὠδήγησεν εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων τῆς Χώρας κατὰ 46 ἑκατ. δολλάρια, διὰ τῆς ὁποίας ἀποκατεστάθησαν αἱ μειώσεις τῶν δύο προηγούμενων ἔτων. Θὰ πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ αὐξήσις αὕτη τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπίδρασιν ἐκτάκτων παραγόντων καὶ συγκεκριμένως εἰς τὸν ὑψιζήμενον δανεισμὸν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, τὰς ἀγοράς χρυσῶν λίρῶν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς ἐσωτερικὸν καὶ τὴν μείωσιν τῶν εἰσπαγωγῶν.

Τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου ἐμειώθη ἀπὸ 249 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 242 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959 — ἦτοι κατὰ 7 ἑκατ. δολλάρια. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη, ἐπελθοῦσα παρὰ τὴν σημειωθείσαν μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἔτων κάμψιν τῶν ἐξαγωγῶν ἀπὸ 243 ἑκατ. εἰς 212 ἑκατ. δολλάρια, ἐπετεύχθη λόγῳ τῆς ἐτι μεγαλυτέρας μειώσεως τῶν εἰσπαγωγῶν ἀπὸ 492 ἑκατ. εἰς 455 ἑκατ. δολλάρια. Αἱ καθαρὰ ἄδηλοι συναλλαγματικαὶ εἰσπράξεις (σύνολον εἰσπράξεων μείον πληρωμαί) ὑψιζήθησαν ἀπὸ 170 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 182 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959, ἦτοι κατὰ 12 ἑκατ. δολλάρια. Τοῦτο εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς σημαντικῶς μεγαλυτέρας αὐξήσεως τῶν ἀδήλων πῶρων (ἀπὸ 218 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 237 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959), ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀντίστοιχον αὐξήσιν τῶν ἀδήλων πληρωμῶν (ἀπὸ 48 ἑκατ. εἰς 55 ἑκατ. δολλάρια). Ἡ συνολικὴ, τέλος, καθαρὰ εἰσροὴ κεφαλαίων ἐντὸς τοῦ 1959 ἀνῆλθεν εἰς 57 ἑκατ. δολλάρια, εἰς ἀντι 35 ἑκατ. δολλάρων τὸ 1958.

Ἀποτέλεσμα τῶν ἀνωτέρω ἐξελίξεων εἰς τὰ ἐπὶ μέρους κονδύλια τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ὑπῆρξεν ὁ περιορισμὸς τοῦ πρὸ βοήθειας ἐλλείμματος ἀπὸ 44 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 3 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959. Ἡ μείωσις αὕτη τοῦ πρὸ βοήθειας ἐλλείμματος, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀπορρόφησιν περισσοτέρας ἀμερικανικῆς βοήθειας ἐντὸς τοῦ 1959 καὶ τὰς ἀγοράς χρυσῶν λίρῶν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, προεκάλεσε τὴν αὐξήσιν τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων τῆς Χώρας εἰς 207,6 ἑκατ. δολλάρια τὸν Δεκέμβριον 1959.

Ἡ αὐξησις ἐπομένως τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων δὲν προήλθεν, ὥς ἤδη ἐτονίσθη, ἐξ ὀργανικῆς καὶ — κατ' ἀκολουθίαν — μονιμωτέρας βελτιώσεως τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, ἀλλ' ὀφείλεται κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἐκτάκτων παραγόντων διαμόρφωσιν τῶν μὲν εἰσαγωγῶν εἰς ἐπίπεδον κατώτερον, τῆς δὲ καθαρᾶς εἰσροῆς κεφαλαίων εἰς ἐπίπεδον ἀνώτερον τῶν ἀντιστοιχῶν ἐπιπέδων τοῦ 1958. Ἐνθ' ἐπομένως ηὐξήθησαν τὰ συναλλαγματικὰ διαθέσιμα ἐντὸς τοῦ 1959, ἡ συναλλαγματικὴ κατάσταση τῆς Χώρας, μολοντοὶ ἀπὸ βραχυχρονίου σκοπιᾶς ἱκανοποιητικὴ καὶ ἰσχυρά, δὲν μετεβλήθη ριζικῶς καὶ τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν δὲν ἔχει ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τᾶς ὀργανικᾶς ἀδυναμίας του. Ἡ ἐπάρκεια τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς διαρθρώσεως τῶν εἰσαγωγῶν, ὥς καὶ ἐκ τῆς σταθερότητος τῶν συναλλαγματικῶν ἐσόδων. Καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι αἱ μὲν ἑλληνικαὶ εἰσαγωγαί, ἀποτελούμεναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ κεφαλαιουχικὰ ἀγαθὰ, βασικὰ τρόφιμα καὶ ἀπαραιτήτους διὰ τὴν βιομηχανίαν πρώτας ὕλας καὶ ἡμικατεργασμένα προϊόντα, δὲν δύνανται νὰ μειωθῶν ἄνευ γενικωτέρων δυσμενῶν ἐπιδράσεων. Ἀντιθέτως, ὑπὸ τᾶς ἑλληνικᾶς συνθήκας, ἡ αὐξησις τοῦ εἰσοδήματος καὶ τῆς παραγωγῆς συνδέεται μὲ ταχυτέραν αὐξησιν τῶν εἰσαγωγῶν. Εἰς ἄλλου αἱ μὲν ἐξαγωγαὶ παρουσιάζουν στασιμότητα, ἕτερα δὲ κονδύλια εἰς τὸ ἐνεργητικὸν σκέλος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, εἰδικώτερον δὲ τὸ ναυτιλιακὸν καὶ τουριστικὸν συνάλλαγμα, ὑπόκεινται εἰς οὐδαμᾶς καὶ ἀποτόμους διακηρύξεις ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἐπικρατουσῶν ἐκάστοτε εἰς τὸ ἐξωτερικὸν γενικωτέρων οἰκονομικῶν συνθηκῶν.

Τέλος, διὰ νὰ κριθῇ κατὰ πόσον τὰ συναλλαγματικὰ διαθέσιμα εἶναι ἐπαρκῆ, εἶναι ἀναγκαῖα ἡ συσχέτισις αὐτῶν πρὸς τὸ μέγεθος καὶ τὴν φύσιν τῶν ὑποχρεώσεων εἰς τὸ ἐξωτερικόν, αἱ ὁποῖαι εἰς τὸ σύνολόν των ἐσημείωσαν αὐξησιν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Εἰδικώτερον, αἱ ἐξ ἐμπορικῶν συναλλαγῶν βραχυπρόθεσμοι ὑποχρεώσεις — κατὰ κανόνα ἀνανεούμεναι — παρὰ τὴν μείωσιν αὐτῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἀνέρχονται σήμερον εἰς ἐπίπεδα αἰσθητῶς ὑψηλότερα ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἀντίστοιχα πρὸ τριετίας ἢ τετραετίας.

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΙΣΟΖΥΓΙΟΝ—ΚΑΜΨΙΣ ΤΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΩΝ

Ἡ παρατηρηθεῖσα διὰ πρώτην φοράν μετὰ τὸ 1952 μείωσις τῶν εἰσαγωγῶν ἀπὸ 492 ἐκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 455 ἐκατ. δολλάρια τὸ 1959—ἔτι κατὰ 37 ἐκατ. δολλ., ἢ 7,5% — ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπίδρασιν περικλίων παραγόντων, ἐκτάκτου ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον φύσεως, οἱ κυριώτεροι τῶν ὁποίων εἶναι οἱ ἑξῆς : Π ρ ὠ τ ο ν, αἱ ηὐξημέναι ἐγχώρια ἐσοδεῖται, αἱ ὁποῖαι περὶ ὥρισαν τὰς ἀνάγκας πρὸς εἰσαγωγῶν βασικῶν τροφίμων. Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν, τὰ ληφθέντα τὸν Αὐγούστου τοῦ 1958 καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1959 μέτρα διὰ τὴν συγκράτησιν τῆς ζητήσεως καὶ τῶν εἰσαγωγῶν ὠρι-

σμένων μὴ ἀπαραιτήτων ειδῶν. Τ ρ ί τ ο ν, ἡ εἰς εὐρεῖαν κλίμακα ρευστοπρήσις ἀπνοθεμάτων κυρίως πρώτων ὑλῶν, δευτερευόντως δὲ ἐτοίμων προϊόντων, δημιουργηθέντων πέραν τῶν θιαλῶν ἀναγκῶν τῆς οἰκονομίας κατὰ τὰ δύο προηγούμενα ἔτη καὶ τ έ τ α ρ τ ο ν, ἡ σημειωθείσα ἀπὸ τοῦ 1958 χαλάρωσις τοῦ αὐξητικοῦ ρυθμοῦ τῆς παραγωγῆς κα τοῦ εισοδήματος, ἡ ὁποία ἤσκησεν ἀνασταλτικὴν ἐπίδρασιν καὶ ἐπὶ τῆς αὐξήσεως τῆς ζητήσεως δι' εἰσαγωγάς.

Ἡ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀνωτέρω παραγόντων κάμψις τῶν πληρωμῶν δι' εἰσαγωγάς συνεδυσάσθη μὲ παράλληλον πτώσιν τῆς ἀξίας τῶν ἐξαγωγῶν ἀπὸ 243 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 212 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959 — ἦτοι κατὰ 30 ἑκατ. δολλάρια ἢ 12,5% μὲ ἀποτέλεσμα τὴν μικρὰν σχετικῶς βελτίωσιν τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου τῆς Χώρας ἐντὸς τοῦ λήξαντος ἔτους. Πρέπει πάντως νὰ σημειωθῇ ὅτι αἱ ἐξαγωγαὶ κατὰ τὸ 1959 ἐμφανίζονται ἡλαττωμέναι ἰδίως ἐξ αἰτίας τῆς πτώσεως τῆς ἀξίας τῶν ἐξαγωγῶν καπνοῦ καὶ οἶνων. Καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐξαγωγὰς οἶνων, ἡ κατὰ 17 ἑκατ. δολλάρια περίπου μείωσις τῶν ἐξαγωγῶν κατὰ τὸ 1959 ὀφείλεται κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ἐκτακτον κατὰ τὸ 1958 ἐξαγωγὴν οἶνων εἰς τὴν Γαλλίαν. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ ἐξ ἄλλου τὸν καπνόν, αἱ ἐξαγωγαὶ ἐμφανίζονται μειωμέναι κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, ἐν μέρει διότι κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ 1958 ἐσημειώθη ἐπίσπευσις τῶν εισπράξεων, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ παρουσιασθοῦν ἀντιστοίχως μειωμένα τὰ ἔσοδα τῶν πρώτων μηνῶν τοῦ 1959. Τέλος, πρέπει νὰ ἀναφερθῇ ὅτι ἡ μειωμένη παραγωγή ἐλαιολάδου κατὰ τὸ 1958 καὶ ἡ διαμόρφωσις εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τιμῆς ἀνωτέρας τῆς διεθνοῦς κατέστησαν κατ' οὐσίαν ἀδύνατον τὴν πραγματοποιήσιν ἐξαγωγῶν τοῦ προϊόντος τούτου κατὰ τὸ λήξαν ἔτος. Ἀνεξαρτήτως, ἐν τούτοις, τῶν ἀνωτέρω δυσμενῶν ἐκτάκτων συνθηκῶν εἶναι θέβαιον ὅτι ἀπὸ τριετίας ἡ προώθησις τῶν ἐξαγωγῶν τῶν βασικῶν ἐξαγωγίμων μας ειδῶν συναντᾷ δυσχερείας, αἱ ὁποῖαι ἐκδηλοῦνται εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ 1957 συνεχῆ πτώσιν τῶν τιμῶν καὶ δὲν φαίνονται νὰ εἶναι παροδικῆς φύσεως.

ΑΔΗΛΟΙ ΤΡΕΧΟΥΣΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΑΙ

Οἱ ἄδελφοι πόροι, μετὰ τὴν σημαντικὴν κάμψιν αὐτῶν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1957 καὶ 1958, ἐσημείωσαν ἐκ νέου αὐξήσιν καὶ διεμορφώθησαν τελικῶς ἐντὸς τοῦ 1959 εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν 237 δολλαρίων, ἔναντι 218 ἑκατ. δολλαρίων τοῦ 1958 — ἦτοι ἐσημείωσαν αὐξήσιν μεταξὺ τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν κατὰ 19 ἑκατ. δολλάρια ἢ 8,6% καὶ ὑπερέβησαν ἐλαφρῶς τὸ ἐπίπεδον τοῦ 1957. Ἡ αὐξήσις αὕτη προήλθε κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὰ μεταναστευτικὰ ἐμβάσματα καὶ τὸ τουριστικὸν συνάλλαγμα, ἐνῷ τὸ ναυτιλιακὸν συνάλλαγμα παρουσίασε στασιμότητα. λόγῳ τῆς συνεχισθείσης καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὑφέσεως εἰς τὴν παγκόσμιον ναυτιλιακὴν δραστηριότητα.

Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι τὰ μεταναστευτικὰ ἐμβάσματα εἶναι ἡ μόνη ἐκ τῶν ἀνωτέρω κατηγοριῶν ἀδήλων πόρων εἰς τὴν ὁποίαν δὲν παρετηρήθη πτώσις μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1957 καὶ 1958, ἀκολούθως δὲ ἐσημείωσαν τὴν μεγαλύτεραν αὐξήσιν — κατὰ 12 ἑκατ. δολλάρια ἢ 15,6% — μεταξὺ τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν, ἦτοι ἀπὸ 77 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1958 ἐφθασαν τὰ 80 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959. Ἡ βελτίωσις αὕτη δὲν εἶναι ἀσχετος πρὸς τὴν σημειωθείσαν ἀνάκαμψιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς Ἑνωμένους Πολιτείας. Τοῦτο προκύπτει ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ αὐξήσις προήλθεν ἐξ ὀλοκληρήρου ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ δολλαρίου, ἐνῷ εἰς τὰ μεταναστευτικὰ ἐμβάσματα ἐκ τῶν λοιπῶν περιοχῶν παρετηρήθη στασιμότης ἢ καὶ μικρὰ κάμψις. Τὰ ἐκ τοῦ τουρισμοῦ ἔσοδα ἠξυψήθησαν ἀπὸ 36 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 42 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959 — ἦτοι κατὰ 16,7% — καὶ ἐφθασαν τὸ ἐπίπεδον τοῦ 1957. Ἀντιθέτως, αἱ εἰσπράξεις ἐκ τῆς ναυτιλίας διετετρήθησαν καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ 1958 — ἦτοι 60 ἑκατ. δολλάρια — καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι κατὰ 6 ἑκατ. δολλάρια ἢ 9% κατώτεροι τῶν ἀντιστοιχῶν εἰσπράξεων τοῦ 1957. Ἡ κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας αὐξήσις τῆς ἀπασχολήσεως ἐλλήνων ναυτεργατῶν, κατόπιν τῆς ἀθρόας μεταφορᾶς ὑπὸ ἐλληνικὴν σημαίαν πλοίων ἐλλήνων ἐφοπλιστῶν, τὰ ὅποια ἦσαν πρότερον ὑπὸ σημαίας εὐκαιρίας, ἀναμένεται ὅτι θὰ ἐκδηλωθῇ εἰς τὰς συναλλαγματικὰς εἰσπράξεις τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Παραλλήλως πρὸς τὴν ἀνωτέρω αὐξήσιν τῶν ἀδήλων συναλλαγματικῶν εἰσπράξεων, ἐσημειώθη αὐξήσις καὶ τῶν ἀδήλων πληρωμῶν κατὰ 7 ἑκατ. δολλάρια (ἢ 14,7%), ἦτοι ἀπὸ 48 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 55 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ βελτίωσις τοῦ ἰσοζυγίου τῶν ἀδήλων νὰ περιορισθῇ εἰς 12 ἑκατ. δολλάρια. Ἡ αὐξήσις τῶν ἀδήλων πληρωμῶν προήλθε κυρίως ἐξ αὐξήσεως τῶν πληρωμῶν δι' εἰσιτήρια καὶ δι' ἀνεφοδιασμόν καὶ ἐπισκευὰς πλοίων, ὡς καὶ δι' ὑπηρεσίας τοῦ Δημοσίου, ἐνῷ ἀντιθέτως αἱ δαπάναι Ἑλλήνων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διεισπορώθησαν καὶ ἐντὸς τοῦ 1959 εἰς τὸ αὐτὸ περίπου ἐπίπεδον ὡς καὶ κατὰ τὸ 1958.

ΚΙΝΗΣΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Ἡ συνολικὴ καθαρὰ εἰσροή κεφαλαίων, περιλαμβανομένης καὶ τῆς καθαρᾶς μεταβολῆς τῶν ὑπολοίπων τῶν συμφηφιστικῶν ἀνταλλαγῶν, ἀνῆλθεν εἰς 57 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959, ἔναντι 35 ἑκατ. δολλαρίων τοῦ 1958, ἦτοι ἐσημείωσεν αὐξήσιν κατὰ 22 ἑκατ. δολλάρια.

Αἱ μακροπρόθεσμοι νέαι τοποθετήσεις βάσει τοῦ Ν. 2687 περιωρίσθησαν ἀπὸ 8,5 ἑκατ. δολλάρια περίπου τὸ 1958 εἰς 4,4 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959, ἐνῷ αἱ νέαι βραχυπρόθεσμοι καταθέσεις βάσει τοῦ ἰδίου νόμου διεισπορώθησαν εἰς τὰ αὐτὰ περίπου ἐπίπεδα καὶ κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη (13,8 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1958 καὶ 13,3 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959). Ἀντιθέτως, ἔλαβε χῶ-

ραν αύξησης τών αναλήψεων καταθέσεων από 7,5 εκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 12,1 εκατ. δολλάρια τὸ 1959, κυρίως ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς μειώσεως τῆς διαφορᾶς ἐπιτοκίων μεταξὺ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ καθαρά αύξησης τῶν ἐν λόγῳ καταθέσεων νὰ περιορισθῇ ἀπὸ 6,3 εκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 1,2 εκατ. δολλάρια τὸ 1959.

Ἡ καθαρά εἰσροὴ λοιπῶν ἰδιωτικῶν κεφαλαίων, μὴ ὑπαγομένων δηλαδὴ εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 2687, ἐσημείωσεν αύξησιν κατὰ 19 εκατ. δολλάρια ἢ 65% μεταξὺ τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν, ἤτοι ἀπὸ 29,1 εκατ. δολλάρια τὸ 1958 ἐφθασε εἰς 48,1 εκατ. δολλάρια τὸ 1959. Ἡ αύξησης αὕτη προέρχεται ἀφ' ἐνὸς ἀπὸ τὸν ἐπαναπατρισμὸν κεφαλαίων ὁμογενῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἀφ' ἐτέρου ἀπὸ τὴν εἰς εὐρύτεραν κλίμακα εἰσαγωγὴν κεφαλαίων ὑπὸ ἐπιχειρήσεων. Κατὰ τὰς ὑπαρχούσας ἐνδείξεις ὑψηλὸν ποσοστὸν τῶν ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν εἰσαγομένων κεφαλαίων ἐπενδύεται εἰς οἰκοδομὰς καὶ ὡς ἐκ τούτου συμβάλλει μὲν εἰς τὴν ἐξισορρόπησιν τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν τῆς Χώρας (ἐφ' ὅσον πρόκειται κατ' ἀρχὴν περὶ μὴ ἐπανεξαγωγίμων κεφαλαίων), δὲν συμβάλλει ἔμως εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς. Ἐξ ἄλλου, ἡ ἡϋξημένη εἰσροὴ κεφαλαίων ἐπιχειρήσεων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἶναι εἰς σημαντικὸν βαθμὸν ἐκτάκτου χαρακτῆρος, ὀφείλεται δὲ κυρίως εἰς τὴν εἰσαγωγὴν κεφαλαίων ὑπὸ τῶν ἐν Ἑλλάδι λειτουργουσῶν ξένων ἐταιριῶν πετρελαϊσειδῶν πρὸς κάλυψιν ἡϋξημένων ἀναγκῶν τῶν εἰς κεφάλαια κινήσεως.

Μεγάλῃ αύξησης ἐσημειώθη ἐπίσης μεταξὺ τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν εἰς τὴν εἰσαγωγὴν κεφαλαίων ὑπὸ τοῦ Δημοσίου, προελθόντων ἰδίως ἐκ τῆς εἰσπράξεως 12,7 εκατ. δολλαρίων τοῦ γερμανικοῦ δανείου, ἐκ τῆς ρευστοποιήσεως 5,6 εκατ. δολλαρίων κατόπιν τῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως Πληρωμῶν καὶ ἐκ τῆς εἰσπράξεως τῆς πρώτης δόσεως 4,3 εκατ. δολλαρίων τοῦ παγιοποιηθέντος ὑπολοίπου κληρικῆς Αἰγύπτου, ὡς καὶ ἐκ τῆς εἰσπράξεως ὑφειλῆς 1,9 εκατ. δολλαρίων τῆς Βρεταννικῆς Κυβερνήσεως δι' ἀποζημίωσιν ἐπιταχθέντων φορτίων πλοίων κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον.

Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω μεγάλῃ αύξησης τῆς εἰσροῆς κεφαλαίων, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἐκτάκτων κυρίως παραγόντων, συνέβαλεν οὐσιωδῶς εἰς τὴν σημειωθεῖσαν ἐντὸς τοῦ 1959 αύξησιν τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων, παρὰ τὴν καταβολὴν τῆς ἐκ 15 εκατ. δολλαρίων εἰσφορᾶς εἰς χρυσὸν εἰς τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸν Ταμεῖον. Θὰ πρέπει πάντως νὰ σημειωθῇ ὅτι: σχετικῶς μικρὸν τμήμα τῶν εἰσρεόντων κεφαλαίων διατίθεται εἰς καθαρῶς παραγωγικὰς ἐπενδύσεις. Εἶναι ἰδιαιτέρως ἀνεπαρκὴς ἡ εἰσροὴ ἐπιχειρηματικῶν κυρίως κεφαλαίων διὰ τὴν ἱδρυσιν νέων ἢ τὴν συμμετοχὴν εἰς ὑφισταμένας ἐπιχειρήσεις. Τὰ κεφάλαια τῆς κατηγορίας αὐτῆς εἶναι ἀποφασιστικῆς σημασίας, ὅχι μόνον ἀπὸ ἀπόψεως ἰσοζυγίου πληρωμῶν, ἀλλὰ κυρίως διὰ τὴν προώθησιν τῆς βιομηχανικῆς ἀνάπτυξεως, δεδομένου ὅτι ἀναλαμβάνουν ἐπιχειρηματικούς κιν-

δύνους καὶ εἰσάγουν εἰς τὴν χώραν τὰς τελευταίας τεχνολογικάς καὶ ὀργανωτικὰς μεθόδους.

Ἡ ἡϋξημένη χρησιμοποίησις κεφαλαίων τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας κατὰ τὸ ἔτος 1959 ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ δύο προηγούμενα ἔτη ὀφείλεται εἰς δύο κυρίως λόγους : Π ρ ῶ τ ο ν, τὴν ταχύτεραν ἀπορρόφησιν τῆς ἀμυντικῆς βοήθειας, κατόπιν τῆς χορηγήσεως αὐτῆς ἐξ ὀλοκλήρου εἴτε ὑπὸ μορφὴν συνολικῶν ἐξουσιοδοτήσεων πληρωμῶν, ἐπιδεκτικῶν εὐρυτέρας χρησιμοποίησεως, εἴτε ὑπὸ μορφὴν διαθέσιμων ἐκ τριγωνικῶν σχέσεων, μετ' εὐρωπαϊκῶν χωρῶν. Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν, εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ 1959 χρησιμοποίησιν 8,4 ἑκατ. δολλαρίων ἐκ τοῦ δανείου τοῦ Ταμείου Δανείων Ἀναπτύξεως διὰ τὰς εἰς συνάλλαγμα δαπάνας τοῦ ἐργοστασίου ἀζώτου.

Αἱ ἀντιμετωπιζόμενα: διαρθρωτικῆς κατὰ θάσιν φύσεως δυσχέρειαι εἰς τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀνάγκην στηρίξεως ἐνὸς ἱκανοποιητικοῦ ρυθμοῦ ἀνόδου τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας, καθιστοῦν ἀναπόφευκτον τὴν ἐξάρτησιν τῆς Χώρας ἐκ τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας. Ἡ βοήθεια τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἐπίσης ἀναγκαία, λόγῳ τῆς μεγάλης καὶ δυσαναλόγου, ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἐγχωρίους πόρους, ἐπιβαρύνσεως τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας δι' ἀμυντικὰς δαπάνας καὶ τῆς ἐξ αὐτῆς σοβαρᾶς πίεσεως ἐπὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν. Ἡ ἀμυντικὴ βοήθεια εἶναι ἀπαραίτητον καὶ δίκαιον νὰ καλύπτῃ μεγαλύτερον τμήμα τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν, ἐπὶ πλεόν δὲ νὰ παρέχεται ὑπὸ μορφὴν δωρεᾶς, ἐφ' ὅσον ἀποτελεῖ ἀντιστάθμισμα καθαρῶς κατανάλωτικῶν δαπανῶν.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ

Ὑπάρχουν ἐνδείξεις δικαιολογεῖσαι τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ κάμψις τῶν τιμῶν τῶν κυριωτέρων ἐξαγωγίμων προϊόντων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ γενικώτερον αἱ δυσχέρειαι εἰς τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον συνδέονται μὲ μονιμωτέρας μεταβολὰς εἰς τὴν σχέσιν προσφοράς καὶ ζήτησεως εἰς τὰς ἀγορὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ὅτι — ἐπομένως — διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν ἐξαγωγῶν ἀπαιτοῦνται ριζικαὶ μεταβολαὶ εἰς τὴν διάρθρωσιν καὶ τὰς συνθήκας προσφοράς τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων. Ἐφ' ὅσον δέ, ὑπὸ τὰς ἐλληνικὰς συνθήκας, ἡ αὐξησις τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος συνδέεται μὲ ταχύτερον ρυθμὸν αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν, ἢ ἐξασφάλισις μονιμωτέρας ἰσορροπίας εἰς τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν ταχεῖαν αὐξήσιν τῶν ἐξαγωγῶν. Κατὰ τὴν προσεχῆ πενταετίαν θὰ ᾔτο δυνατόν, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὠρισμένων θατητέρων προσαρμογῶν εἰς τὴν παραγωγὴν καὶ τὰς συνθήκας προσφοράς τῶν γεωργικῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων, νὰ προέλθῃ ἐξ αὐτῶν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἀπαιτουμένης αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν. Εἶναι ἐν τούτοις ἀναγκαῖον νὰ ἐπιδιωχθῇ παραλλήλως ἡ προώθησις τῶν ἐξαγωγῶν βιομηχανικῶν καὶ βιοτεχνικῶν προϊόντων, διότι

ἢ ἐξ αὐτῶν ἐξάρτησις θὰ καθίσταται: ὅλον ἐν μεγάλυτέρα σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου καὶ ἰδίως κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τῆς ἀρξαμένης δεκαετίας.

Ἐφ' ὅσον, ὡς ἤδη ἐτονίσθη, θεωρεῖται κατὰ θάσιν ἐπωφελῆς ἡ ἐπιδίωξις τοῦ προσανατολισμοῦ τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας καὶ τῶν ἐλληνικῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὸ εὐρύτερον σύστημα τῶν πολυμερῶν ἀνταγωνιστικῶν συναλλαγῶν, εἶναι σκόπιμον νὰ προσαρμολοθῶν ἀναλόγως αἱ μέθοδοι καὶ αἱ κατευθύνσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. Εἰδικώτερον, μολονότι ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἐξαγωγῶν καὶ τοῦ ἐμπορίου μετὰ τῶν χωρῶν διμερῶν συμφωνιῶν εἶναι ἀναγκαία καὶ ἐπιθυμητή, εἶναι οὐσιώδες νὰ κατανοηθῇ ὅτι πέραν ὠριμένων ὁρίων δύναται νὰ ἀποβῇ ἐπιβλαβὴς διὰ τὰ συμφέροντα τῆς Χώρας. Τοῦτο δὲ διότι ἡ ὑπέρβασις τῶν ὁρίων αὐτῶν, τόσον διὰ τὸ σύνολον τῶν ἐξαγωγῶν ὅσον καὶ διὰ τὰ ἐπὶ μέρους ἐξαγόμενα προϊόντα, ὁδηγεῖ εἰς ἀλλοιώσεις τῶν τιμῶν καὶ τῆς παραγωγῆς, μὲ συνέπειαν τὴν μείωσιν τῆς ἀνταγωνιστικότητος καὶ τὴν ἀδυναμίαν ἀναπτύξεως, τὴν στασιμότητα ἢ καὶ τὴν πτώσιν τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὰς περισχὰς πολυμερῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν. Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτάς, ἡ ἐπέκτασις τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς χώρας διμερῶν συμδάσεων δὲν ὁδηγεῖ εἰς αὐξησιν, τελικῶς δὲ ἐνδέχεται νὰ ἔχῃ ὡς συνέπειαν καὶ μείωσιν τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν καὶ τὴν δημιουργίαν προσθέτων δυσχερειῶν εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ἐξαγωγικοῦ προβλήματος τῆς Χώρας. Ἐὰν οἱ ἀνωτέρω κίνδυνοι ὑπάρχουν διὰ τὰς ἐν γένει συναλλαγὰς μέσφ διμερῶν συμφωνιῶν, εἶναι ἔτι μεγαλύτεροι προκείμενοι περὶ εἰδικῶν ἐμπορικῶν ἀνταλλαγῶν. Αἱ διὰ τῆς τελευταίας ταύτης μεθόδου ἐξαγωγαί, πλὴν τῶν ἀλλοιώσεων τὰς ὁποίας προκαλοῦν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν τιμῶν, ὁδηγοῦν πολυάκις καὶ εἰς ἐπανεξαγωγὴν τῶν ἐξαγομένων προϊόντων καὶ εἰς μείωσιν τῶν κανονικῶν ἐξαγωγῶν πρὸς χώρας πολυμερῶν συναλλαγῶν, ὡς ἤδη συνέβη εἰς ὠριμένους περιπτώσεις ἐλληνικῶν ἐξαγωγῶν.

Βασικῆς ἐπίσης σημασίας διὰ τὴν ἐξαγωγικὴν πολιτικὴν εἶναι ὅτι αἱ ἐπιδοτήσεις τῶν ἐξαγομένων προϊόντων ὁδηγοῦν πάντοτε εἰς διατάραξιν τῆς νομισματικῆς ισορροπίας καὶ εἰς ὑπονόμευσιν τοῦ ἐθνικοῦ νομισματος. Τοῦτο ἰσχύει ἰδιαιτέρως εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Ἑλλάδος, λόγῳ τῆς διαρθρώσεως τῆς οἰκονομίας τῆς. Αἱ ἐπιδοτήσεις, ὅσονδήποτε καὶ ἐὰν ἐφαρμοσθῶν εἰς περριπλήρη κλίμακα, ἀποτελοῦν ἐπ' ἀνόδον εἰς συστήματα καὶ μεθόδους, αἱ ὁποῖαι ὁδηγοῦν μετὰ θεβαιότητος εἰς ἐξάρθρωσιν τῆς οἰκονομίας, μὲ δυσμενεῖς τελικῶς συνεπείας καὶ ἐπὶ τῶν ἐξαγωγῶν καὶ γενικώτερον τοῦ ἰσχυρίου πληρωμῶν καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας.

Ἐντὺς τοῦ πλαισίου τῶν ἀνωτέρω βασικῶν κατευθύνσεων καὶ ἀρχῶν τῆς ἐξωτερικῆς ἐμπορικῆς πολιτικῆς, ἡ προσπάθεια διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν ἐλληνικῶν ἐξαγωγῶν πρέπει νὰ συγκεντρωθῇ ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὴν αὐξησιν τῆς παραγωγῆς ἰδίως διὰ τῆς βελτιώσεως τῶν ἀποδόσεων τῶν ἐξαγωγίμων γεωργικῶν προϊόντων, ὥστε νὰ καταστρῶν ταῦτα περισσότερον ἀνταγωνιστικά, κα-

θῶς καὶ εἰς τὴν προσαρμογὴν τῆς προσφορᾶς πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἀγορῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἀπ' ἑτέρου δὲ πρὸς τὴν πληρεστέραν καὶ πλέον συγχρονισμένην ὀργάνωσιν τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου, διὰ τὴν δύναται τοῦτο νὰ ἀναποκραθῇ εἰς τὰς διεθνεῖς ἀνταγωνιστικὰς συνθήκας. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἀντικειμενικὸς σκοπὸς καλύπτεται διὰ τῶν ἤδη προγραμματισθεῖσων ἐπιδιώξεων εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ πενταετοῦς προγράμματος, καθὼς καὶ διὰ τῆς ἐξαγγελθείσης ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἀναδιαρθρώσεως τῶν καλλιεργειῶν, διὰ τὴν πραγματοποιήσιν τῶν ὁποίων καταβάλλεται σημαντικὴ προσπάθεια. Εἶναι ἐν τούτοις ἀναγκαῖον νὰ παρατηρηθῇ ὅτι διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν ἐπιδιώξεων αὐτῶν ἀπαιτεῖται κινητοποιήσις καὶ συντονισμὸς προσπαθειῶν εἰς ἔκτασιν πολὺ μεγαλυτέραν παρ' ὅσον ἐπιτρέπουν σήμερον ὁ ὑπάρχων μηχανισμὸς καὶ αἱ χρησιμοποιούμεναι μέθοδοι. Δύο εἰδικώτεραι κατευθύνσεις πρὸς τὰς ὁποίας εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἀνάπτυξις δραστηριότητος οὐσιωδῶς μεγαλυτέρας καὶ πλέον συστηματικῆς τῆς σήμερον καταβαλλομένης εἶναι : Π ρ ῶ τ ο ν , ἡ ὀργανικὴ σύνδεσις τῆς ἀγροτικῆς πίστεως πρὸς τὴν ἐκ μέρους τῶν χρηματοδοτούμενων ἀγροτῶν (ἢ τῶν συνεταιρισμῶν των) συμμόρφωσιν πρὸς συγκεκριμένας ὑποδείξεις καλλιεργειῶν καὶ καλλιεργητικῶν μεθόδων καὶ ὁ ὕ τ ε ρ ο ν , ἡ εἰς εὐρυτάτην ἔκτασιν τεχνικὴ ἐκπαίδευσις τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰς νεωτέρας καλλιεργητικὰς μεθόδους. Αἱ ἀνωτέρω προσπάθειαι, συνδυαζόμεναι πρὸς συστήματα ἀλληλοσυμπληρουμένων μεθόδων καὶ μέτρων διὰ τὴν προστασίαν τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος καὶ τὴν ἀνάπτυξιν προσπαθειῶν ὑγιоῦς συνεταιριστικῆς ὀργανώσεως τῶν ἀγροτῶν, ὡς καὶ συνεταιριστικῆς ἐπιχειρηματικῆς δράσεως ἐπὶ ἀνταγωνιστικῆς βάσεως, δύνανται νὰ ὁδηγήσουν εἰς τὰ καλύτερα ἀποτελέσματα ἀπὸ ἀπόψεως αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν ἀποδόσεων, βελτιώσεως τῶν ποιότητων καὶ τυποποιήσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων, τελικῶς δὲ εἰς τὴν μεγαλυτέραν δυνατὴν μόνιμον καὶ ὑγιᾶ προστασίαν τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ.

Διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐξαγωγικῆς δραστηριότητος εἶναι πρωτίστως ἀναγκαῖα ἡ ταχεῖα ἐφαρμογὴ τῆς ἤδη ἀποφασισθείσης ἐπανδρώσεως τῶν ὑφισταμένων ὑπηρεσιῶν καὶ αὐξήσεως τῶν θέσεων ἐμπορικῶν συμβούλων καὶ ἀκολούθῳ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διὰ τῆς προσλήψεως ἱκανῶν καὶ δραστηρίων προσώπων. Ἐὰν ἐπὶ τῇ βάσει ἀντικειμενικῶν καὶ αὐστηρῶν κριτηρίων δὲν εὐρίσκονται ἀμέσως τὰ κατάλληλα πρόσωπα, εἶναι ἀνάγκη νὰ ὀργανωθῇ ταχέως πλήρες πρόγραμμα μετεκπαίδευσεως ἢ καὶ ἐκπαίδευσεως αὐτῶν. Τὸ ἔργον τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν τοῦ κέντρου καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου πρέπει νὰ συμπληρωθῇ καὶ νὰ ἐνισχυθῇ διὰ τῆς δημιουργίας ἐξειδικευμένης ὀργανώσεως κατὰ τὸ πρότυπον ἀναλόγων συστημάτων τὰ ὁποῖα ἐπιτυχῶς ἐφηρμόσθησαν εἰς ἄλλας χώρας. Ἐντελὼς ἰδιαίτερα σημασία πρέπει νὰ δοθῇ κυρίως εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς ποιότητος καὶ τῆς συσκευασίας τῶν ἐξαγομένων προϊόντων, ἐν συσχετίσει πρὸς τὰς διεθνῶς δια-

μορφουμένας τάσεις και εξελίξεις, εις την διαφήμισιν των εξαγωγίμων προϊόντων και την συστηματικήν και μέχρι λεπτομερειών προετοιμασίαν και προώθησιν της αξιοποιήσεως νέων εξαγωγικών δυνατοτήτων.

Παραλλήλως πρὸς τὴν κατὰ τὰ ἀνωτέρω προτεινομένην ἀναδιοργάνωσιν τοῦ μηχανισμοῦ προωθήσεως τῶν εξαγωγῶν, ἀπαιτεῖται σειρά συμπληρωματικῶν μέτρων πρὸς ἐκκαθάρισιν τοῦ εξαγωγικοῦ ἐπαγγέλματος, καθιέρωσιν αὐστηρῶν προϋποθέσεων διὰ τὴν ἀσκησιν αὐτοῦ καὶ δημιουργίαν εξαγωγικῶν ἐπιχειρήσεων μεγαλυτέρας ἐπιφανείας. Περαιτέρω, εἶναι δυνατόν καὶ σκόπιμον νὰ ἀντιμετωπισθῇ ἡ ὁργάνωσις συστήματος ἀσφαλίσεως εξαγωγικῶν κινδύνων κατὰ τὰ εὐρύτατα ἰσχύοντα εἰς τὸ ἐξωτερικόν, προσηρμυσμένου θεβαίως πρὸς τὴν φύσιν καὶ τοὺς κινδύνους τῶν ἑλληνικῶν εξαγωγῶν. Πέραν τῶν ἀνωτέρω ὁργανωτικῆς φύσεως ἰδίως διαρρυθμίσεων, θὰ ἠδύναντο νὰ ἀντιμετωπισθῶν καὶ ὠρισμένοι εἰδικαὶ φορολογικαὶ καὶ πιστωτικαὶ εὐνοιαὶ πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς εξαγωγικῆς προσπάθειας.

Τὰ ἀνωτέρω ἢ ἄλλα συναφῆ μέτρα δὲν δύνανται θεβαίως νὰ ἐξουδετερώσωσι τὰς δημιουργηθείσας δυσχερείας ἐκ τῆς διεθνoῦς κάμψεως τῶν τιμῶν τῶν βασικῶν εξαγωγίμων ἑλληνικῶν προϊόντων. Ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἀνευθύνως προτεινομένων λύσεων, ὅχι μόνον εἰς ἀντιμετώπισιν τῶν δυσχερειῶν αὐτῶν δὲν δύνανται νὰ ὁδηγήσουν, ἀλλ' ἀντιθέτως εἶναι βέβαιον ὅτι, διὰ τῆς διαταράξεως τῆς νομισματικῆς σταθερότητος τὴν ὅποιαν συνεπάγονται, θὰ προεκάλουν ἐπιδείνωσιν αὐτῶν μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου. Ἡ πολιτικὴ διὰ τὴν προώθησιν τῶν εξαγωγῶν εἶναι διὰ τοῦτο ἀνάγκη νὰ στηριχθῇ ἐπὶ σειράς ἀλληλοσυμπληρωμένων μέτρων, ἡ σύγχρονος λήψις τῶν ὁποίων θὰ εἶναι δυνατόν νὰ μεταστρέψῃ τὴν ἐπιχειρηματικὴν καὶ ἐμπορικὴν προσπάθειαν ἀπὸ τὴν προστατευομένην ἐσωτερικὴν ἀγορὰν πρὸς τὰς ἀνταγωνιστικὰς ἀγορὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ. Πέραν τῶν ἀνωτέρω εἶναι βεβαίως ἀνγκαῖον νὰ ληφθῶν καὶ μέτρα μειώσεως τῶν ἐπιβαρύνσεων, ἰδίως κατὰ τὴν μεταφορὰν καὶ ἐν γένει κατὰ τὴν διακίνησιν τῶν προϊόντων. Πρέπει νὰ παρατηρηθῇ πάντως ὅτι αἱ συναφεῖς φορολογικαὶ ἐπιβαρύνσεις καίτοι οὐχὶ ἀσήμαντοι, δὲν εἶναι ἀπαγορευτικά. Εἶναι δὲ σκόπιμον νὰ τονισθῇ ὅτι σημαντικὴ ἐλάφρυνσις ἔχει ἤδη ἐπέλθει κατόπιν τῆς ἀποφασισθείσης μειώσεως τοῦ ἐπιτοκίου τῶν χορηγήσεων πρὸς τὸ εξαγωγικὸν ἐμπόριον κατὰ τρεῖς μονάδας, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ πρὸ ἔτους ἰσχύοντα.

VIII. ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Χαρακτηριστικὸν τῆς ἐξελίξεως τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων κατὰ τὸ ἔτος 1959 εἶναι ὁ ἐντονώτερος ρυθμὸς αὐξήσεως αὐτῶν ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1958. Ἡ

συνολικὴ αὐξήσις τῶν ἐν λόγῳ καταθέσεων ἐντὸς τοῦ 1959, ἀνελθοῦσα εἰς 3.596 ἑκατ. δρχ. ἢ 32%, ὑπερέβη τὴν ἀντίστοιχον αὐξήσιν τοῦ 1958 (κατὰ 1.175 ἑκατ.) καὶ ἔφθασε τὸ ἐπίπεδον τῆς αὐξήσεως τοῦ 1957 — τοῦ πρώτου δηλαδὴ πλήρους ἔτους μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν πιστωτικῶν μεταρρυθμίσεων κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1956. Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι ἡ ἐπιτάχυνσις τοῦ αὐξητικοῦ ρυθμοῦ τῶν καταθέσεων κατὰ τὸ 1959 ἐπραγματοποιήθη, παρὰ τὴν περαιτέρω μείωσιν ἐντὸς τοῦ ἔτους τούτου τῶν ἐπιτοκίων κατὰ 1,5 μονάδας. Ἀπὸ τοῦ Μαρτίου τρέχοντος ἐπραγματοποιήθη περαιτέρω μείωσις τῶν ἐπιτοκίων καταθέσεων κατὰ μίαν μονάδα.

Ἡ συνεχὴς καὶ ταχεῖα αὐξήσις τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων μετὰ τὸ 1956 ὀφείλεται κατὰ θάσιν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν πλήρους ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν τραπεζικὴν κατάθεσιν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς ἑλλειψίν ἄλλης διεξόδου διὰ τῆς ἀποταμιεύσεως, λόγῳ τῆς περιορισμένης μέχρι τοῦδε ἀναπτύξεως τῆς κεφαλαιαγορᾶς καὶ τῆς ἀνεπαρκoῦς προσφορᾶς τίτλων ἱκανῶν νὰ προσελκύσουν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ εὐρύτερου ἀποταμιευτικοῦ κοινοῦ. Χαρακτηριστικὴ τῆς ἐνισχύσεως τῆς ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν τραπεζικὴν κατάθεσιν εἶναι καὶ ἡ συνεχὴς καὶ ταχυτάτη αὐξήσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν νέων καταθετῶν ἰδίως ταμιευτηρίου, οἱ ὅποιοι ὑπολογίζονται διὰ τὸ 1959 εἰς πλέον τῶν 125.000. Εἶναι ἴσως ἀπαραίτητον νὰ τονισθῇ ὅτι αἱ τραπεζικαὶ καταθέσεις θὰ ἀποτελοῦν ἐπὶ μακρὸν ἀκόμη τὸν κύριον ἀγωγὸν διὰ τὴν συγκέντρωσιν καὶ τὴν παραγωγικὴν ἀξιοποίησιν τῶν εὐρύτερων λαϊκῶν ἀποταμιεύσεων. Εἶναι διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον νὰ διατηρηθῇ ἀμείωτον τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν διὰ τὴν προσέλκυσιν ἰδιωτικῶν καταθέσεων, τοῦτο δὲ προϋποθέτει καὶ τὴν ἐξασφάλισιν ἐπικερδοῦς τοποθετήσεως τῶν πλεοναζόντων διαθεσίμων αὐτῶν. Περαιτέρω εἰς τὰ διαμορφωθέντα σήμερον ἐπίπεδα ἐπιτοκίων εἶναι δυνατόν, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν προσέλκυσιν ἰδιωτικῶν καταθέσεων διὰ τὴν χρηματοδότησιν ἐνὸς σημαντικοῦ τμήματος τῶν μελλοντικῶν αὐξήσεων τῶν χορηγήσεων της.

Πέραν τῶν ἀνωτέρω γενικῶν παρατηρήσεων ὅσον ἀφορᾷ τὸν ὕψηλόν ρυθμὸν αὐξήσεως τῶν καταθέσεων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ὑπάρχουν εἰδικοὶ λόγοι οἱ ὅποιοι συντέλεσαν εἰς τὴν ἐπιτάχυνσιν τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως αὐτῶν ἐντὸς τοῦ 1959 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1958. Ἐν σημαντικῶν μέρους τῆς μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἔτων διαφορᾶς συνδέεται πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ εἰς πολὺ μεγαλύτεραν ἑκτασιν ἐντὸς τοῦ 1959 ἀντιθησαύρισιν χρυσῶν λιρῶν — προέρχεται δηλαδὴ ἐξ ἀποταμιεύσεων προηγούμενων περιόδων. Ἡ στασιμότης ἐξ ἄλλου τῆς οἰκοδομικῆς δραστηριότητος ἐντὸς τοῦ 1959, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ γεγονός ὅτι ἐν σημαντικῶς μεγαλύτερον, ἐν σχέσει πρὸς τὰ προηγούμενα ἔτη ποσοστὸν τῶν ἐπενδυσθέντων κατὰ τὸ ληξάν ἔτος κεφαλαίων εἰς οἰκοδομὰς φαίνεται ὅτι προήλθεν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὁποδηλοῖ ὅτι ἐσημειώθη στροφὴ ἐκ μέρους τῆς ἐσωτερικῆς ἀποταμιεύσεως ἀπὸ ἐπενδύσεις εἰς

οίκοδομὰς πρὸς τραπεζικὰς καταθέσεις. Τέλος, μέρος τῆς διαφορᾶς θὰ πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸ ὑὑξημένον εἰσόδημα ἐκ τόκων τραπεζικῶν καταθέσεων, οἱ ὁποῖοι μετατρέπονται ἐν τῷ συνόλῳ σχεδὸν εἰς νέας καταθέσεις.

Ἡ αὔξησις τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων ἐντὸς τοῦ 1959 συνεκεντρώθη, ὡς συνέβη, ἄλλωστε καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὰς καταθέσεις ταμιευτηρίου, αἱ ὁποῖαι ὑὑξήθησαν κατὰ 2.773 ἑκατ. δρχ. ἢ 48% ἔναντι ἀντιστοίχου αὔξησεως αὐτῶν κατὰ 1.668 ἑκατ. ἢ 40% ἐντὸς τοῦ 1958 καὶ κατὰ 2.345 ἑκατ. ἢ 133,4% ἐντὸς τοῦ 1957. Ἀντιθέτως, ἡ αὔξησις τῶν καταθέσεων προθεσμίας ἐντὸς τοῦ 1959, ἀνελθοῦσα εἰς 169 ἑκατ. δρχ. ἢ 15%, ὑπελείφθη τῆς ἀντιστοίχου αὔξησεως τοῦ 1958 ἐκ 481 ἑκατ. ἢ 77%. Τέλος, αἱ καταθέσεις ὕψους ὑὑξήθησαν ἐντὸς τοῦ 1959 κατὰ 468 ἑκατ. ἢ 19%, ἔναντι αὔξησεως αὐτῶν κατὰ 171 ἑκατ. ἢ 7,4% ἐντὸς τοῦ 1958.

Αἱ δυνάμει τοῦ Α.Ν. 1611) 50 καταθέσεις τῶν Δημοσίων Ὁργανισμῶν ὑὑξήθησαν κατὰ 170 ἑκατ. δρχ. ἢ 6% ἐντὸς τοῦ 1959, ἔναντι ἀντιστοίχων αὔξεσεων 237 ἑκατ. ἢ 9,3% τοῦ 1958 καὶ 475 ἑκατ. ἢ 22,9% τοῦ 1957. Μετ' ἀφαίρεσιν δὲ τῶν καταθέσεων τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων, ἡ μεταβολὴ τῶν ὑποῶν ἀντανакλᾶ κυρίως τὴν κίνησιν τῶν λογαριασμῶν τῶν Ὁργανισμῶν Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως, ἡ αὔξησις τῶν καταθέσεων ἀνέρχεται εἰς 284 ἑκατ. δρχ. τὸ 1959, ἔναντι 246 ἑκατ. τοῦ 1958. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ μικρὰ αὕτη αὔξησις ὀφείλεται εἰς τὴν συγκέντρωσιν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρελθόντος ἔτους 163 ἑκατ. δρχ. τοῦ Διανεμητικοῦ Λογαριασμοῦ Οἰκογενειακῶν Ἐπιδομάτων, ἡ καταβολὴ τῶν ὑποῶν ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου τρέχοντος ἔτους. Κατὰ τὸ 1960, ὅχι μόνον θὰ ἐκλείψῃ ἡ εὐνοϊκὴ αὕτη ἐπίδρασις, ἀλλ' ἐπὶ πλέον ἡ δαπάνη διὰ τὴν καταβολὴν τῶν οἰκογενειακῶν ἐπιδομάτων ὑπολογίζεται ὅτι θὰ εἶναι μεγαλύτερα τῶν εἰσπράξεων τοῦ ἔτους, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀσκηθῇ τελικῶς δυσμενὴς ἐπίδρασις ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν καταθέσεων τῶν Δημοσίων Ὁργανισμῶν. Ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη συνεχὴς μείωσις τῶν καταθέσεων αὐτῶν ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν μείωσιν τῶν πλεονασμάτων ἢ εἰς πολλὰς περιπτώσεις καὶ εἰς τὴν ἐμφάνισιν ἐλλειμμάτων εἰς Ὁργανισμοὺς Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως. Ἐὰν δὲν ληφθοῦν ἐγκαίρως τὰ κατάλληλα μέτρα διὰ τὴν ἐξυγίανσιν τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, ἡ ἐξέλιξις ὁδηγεῖ πρὸς τὴν δημιουργίαν εἰς τὸ προσεχές μέλλον μεγάλων διαχειριστικῶν ἐλλειμμάτων μὲ ἀναπόφευκτον ἀποτέλεσμα τὴν σοβαρὰν ἐπιβάρυνσιν τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τὸν ἀντίστοιχον περιορισμὸν τῶν διαθεσίμων πόρων διὰ τὴν χρηματοδότησιν δημοσίων ἐπενδύσεων.

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΙΣ

Ἡ ἐξέλιξις τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως κατὰ τὸ ἔτος 1959 χαρακτηρίζεται ἀπὸ ἐπιβράδυνσιν τοῦ αὐξητικοῦ τῆς ρυθμοῦ, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ δύο προηγούμενα ἔτη. Οὕτω, τὸ σύνολον τῶν τραπεζικῶν χορηγήσεων πρὸς τὴν οἰκονομίαν ἠϋξήθη μεταξὺ τοῦ τέλους Δεκεμβρίου 1958 καὶ τοῦ τέλους Δεκεμβρίου 1959 κατὰ 2.504 ἑκατ. δρχ. ἢ 11,3%, ἔναντι ἀντιστοιχῶν αὐξήσεων 3.333 ἑκατ. ἢ 17,8% ἐντὸς τοῦ 1958 καὶ 3.996 ἑκατ. ἢ 27,3% ἐντὸς τοῦ 1957. Ἡ ἐπιβράδυνσις τοῦ αὐξητικοῦ ρυθμοῦ τῶν πιστώσεων, κατὰ τὸ λήξαν ἔτος εἶναι μεγαλύτερα, ἂν γίνῃ σύγκρισις τῶν μέσων ἐτηρίων ἐπιπέδων τῶν χορηγήσεων, ὅποτε ἔναντι αὐξήσεων 3.110 ἑκατ. δρχ. ἢ 23,6% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1956 καὶ 1957 καὶ 4.002 ἑκατ. ἢ 24,7% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1957 καὶ 1958 ἡ αὐξήσις μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959 περιορίσθη εἰς 2.492 ἑκατ. ἢ 12,5%.

Πέραν τῆς ἐπιβράδυνσεως τοῦ ρυθμοῦ ἀνόδου τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας, εἶναι οὐσιώδης ἡ σημειωθείσα κατὰ τὸ 1959 παράλληλος μεταβολή εἰς τὴν διάρθρωσιν τῆς αὐξήσεως αὐτῆς. Κατ' ἀντιδιαστολήν πρὸς τὰ προηγούμενα ἔτη, τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς αὐξήσεως προήλθεν ἐκ τῶν μακροτέρας διαρκείας χορηγήσεων. Ἐπὶ συνολικῆς αὐξήσεως τῶν τραπεζικῶν χορηγήσεων ἐντὸς τοῦ 1959 κατὰ 2.504 ἑκατ. δρχ., τὰ 1.604 ἑκατ., ἢτοι τὰ 65% περίπου τοῦ συνόλου, ἀφοροῦν δάνεια μακροτέρας διαρκείας, ἔναντι ἀντιστοιχῶν ποσοστῶν 35% τὸ 1958 καὶ 14% τὸ 1957. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη ἐξασφαλίζουσα τὴν παραγωγικωτέραν χρησιμοποίησιν τῶν συγκεντρωμένων εἰς τὰς τραπεζὰς ἰδιωτικῶν ἀποταμιεύσεων ἀποτελεῖ οὐσιώδη πρόβον καὶ εἶναι εἰς μεγάλον βαθμὸν ἀποτελέσματα τῆς ἀσκηθείσης κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πιστωτικῆς πολιτικῆς.

Χαρακτηριστικὴ ἐπίσης ἐξέλιξις ἐντὸς τοῦ λήξαντος ἔτους ὑπῆρξεν ἡ περαιτέρω περιορισμὸς τῆς συμμετοχῆς τῶν κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου εἰς τὴν συνολικὴν τραπεζικὴν χρηματοδότησιν. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1959 ἐκ κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου προήρχοντο τὰ 26% τῆς συνολικῆς χρηματοδοτήσεως, ἔναντι ἀντιστοιχῶν ποσοστῶν 29% τὸ 1958 καὶ 32% τὸ 1957. Τὸ μεγαλύτερον τμήμα τῶν κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου — ἢτοι τὰ 85% τοῦ συνόλου — διατίθενται πρὸς τὸν ἀγροτικὸν τομέα, κατὰ τὸ πλεῖστον μέσῳ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς. Τὸ σύνολον τῶν ἀπ' εὐθείας χορηγήσεων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος — θημαντικὸν τμήμα τῶν ὁποίων εἶναι χαμηλόστοχοι δι' εἰδικούς σκοπούς — ἀντιπροσώπευε τὰ 6% τοῦ συνόλου τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1959, ἔναντι 8% τὸ 1956 καὶ 12% κατὰ τὸ 1939. Εἰδικώτερον αἱ ἀπ' εὐθείας ἐμπορικαὶ καὶ βιομηχανικαὶ χορηγήσεις τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐκάλυπτον κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1959 ποσοτὸν 6% τοῦ συνόλου τῶν βραχυπροθέσμων ἐμπορικῶν καὶ

βιομηχανικών χορηγήσεων, έναντι 11% τὸ 1956 καὶ 15% περίπου τὸ 1939. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη ἀποδεικνύει τὴν βαθμιαίαν μείωσιν τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀπ' εὐθείας χορηγήσεων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, καθ' ὃ μέτρον αἱ ἐμπορικαὶ Τράπεζαι εἶναι εἰς θέσιν ἐκ τῶν ιδίων των διαθεσίμων νὰ ἐξυπηρετοῦν τὰς πιστωτικὰς ἀνάγκας τῆς οἰκονομίας. Πρέπει ὅμως νὰ τονισθῇ καὶ πάλιν ὅτι εἰς μίαν χώραν ὅπου εἶναι ἀνεπαρκὴς ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίων καὶ ἀδύνατος ἡ μέσφ αὐτῆς ἐπέμβασις τῶν νομισματικῶν καὶ πιστωτικῶν ἀρχῶν, αἱ ἀπ' εὐθείας χορηγήσεις τῆς Κεντρικῆς Τραπεζῆς εἶναι ἀναγκαίαι διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ ἐλέγχου τῆς νομισματικῆς καταστάσεως. Μετὰ τῆς πολιτικῆς ταύτης εἶναι ἄλλωστε συνδεδεμένη ἡ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος προσπάθεια ἐξυγιάνσεως τῶν πιστωτικῶν συνθηκῶν, ἰδίως εἰς τὴν ἐπαρχίαν. Αἱ ἀνωτέρω ἀρχαί, αἱ ὅποια διεθνῶς ἀναγνωρίζονται καὶ ἐφαρμόζονται εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας, ἀποτελοῦν καὶ ἐν Ἑλλάδι οὐσιῶδες στοιχεῖον τῆς πιστωτικῆς ὁργανώσεως καὶ πολιτικῆς.

Παραλλήλως πρὸς τὴν μείωσιν τῶν ἐπιτοκίων τῶν καταθέσεων, ἔλαβον χώραν κατὰ τὸ 1959 ὡς καὶ κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ τρέχοντος ἔτους διαδοχικαὶ μειώσεις τῶν ἐπιτοκίων τραπεζικῶν χορηγήσεων ἰδιαίτερου παραγωγικοῦ ἐνδιαφέροντος. Τὸ ἐπιτόκιον τῶν χορηγήσεων πρὸς τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον καθωρίσθη ἀπὸ τῆς 1ης Ἀπριλίου 1960 εἰς 6%, ἤτοι εἰς ἐπίπεδον κατὰ 3 μονάδας κατώτερον τοῦ ἰσχύοντος πρὸ ἔτους περίπου. Τὸ ἐπιτόκιον τῶν βραχυπροθέσμιων χορηγήσεων πρὸς τὴν βιομηχανίαν ἐμειώθη ἐντὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους κατὰ 2 μονάδας καὶ εἶναι ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου 1959 8% (πλέον τῆς ἰσχυούσης προμηθείας 2%), ἐνῷ προκειμένου περὶ τῶν δανείων μέσης καὶ μακρᾶς προθεσμίας πρὸς τὴν βιομηχανίαν καθωρίσθη ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας ἐπιτόκιον 7% μὲ παράλληλον περιορισμὸν τοῦ ποσοστοῦ τῆς καταβαλλομένης προμηθείας εἰς 1%. Τὰ ἐπιτόκια τῶν ὑπὸ εἰδικούς ὁρους χορηγήσεων πρὸς τὴν βιοτεχνίαν ἐμειώθησαν κατὰ 1 μονάδα, τῶν δὲ λοιπῶν χορηγήσεων πρὸς τὸν κλάδον αὐτὸν κατὰ 2.5 μονάδας (ἀπὸ 10% τὸν Μάρτιον τοῦ 1959 εἰς 7.5% τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1960). Τέλος, καθωρίσθη ἐπιτόκιον 2% δι' ὠρισμένας νέας ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους παραγωγικὰς χορηγήσεις μέσης καὶ μακρᾶς προθεσμίας ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς συνολικοῦ ποσοῦ 400 ἑκατ. δρχ. Πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι αἱ ἀνωτέρω μειώσεις τῶν ἐπιτοκίων τῶν τραπεζικῶν χορηγήσεων κυρίως πρὸς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον, καθὼς καὶ τῶν τραπεζικῶν προμηθειῶν περιώρισαν τὰς ἐπιβαρύνσεις τῶν χρηματοδοτήσεων τούτων εἰς ἐπίπεδα μὴ ἀφιστάμενα τῶν ἀντιστοίχων εἰς πολλὰς ξένας χώρας.

α) Β ρ α χ υ π ρ ό θ ε σ μ ο ι χ ο ρ η γ ή σ ε ι ς

Ἡ σημειωθεῖσα ἐντὸς τοῦ 1959 κάμψις τοῦ αὐξητικοῦ ρυθμοῦ τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως προήλθεν ἐκ τῆς βραχυπροθέσμου χρηματοδοτή-

σεως. Ἡ αὐξήσις τῶν χορηγήσεων τῆς κατηγορίας αὐτῆς μεταξύ τέλους Δεκεμβρίου 1958 καὶ τέλους Δεκεμβρίου 1959 ἀνῆλθεν εἰς 752 ἑκατ. δρχ. ἢ 4,5% ἔναντι ἀντιστοίχων αὐξήσεων 2.142 ἑκατ. ἢ 15,2% τὸ 1958 καὶ 3.178 ἑκατ. ἢ 31% τὸ 1957. Ἐξ ἄλλου, ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν μέσων ἐτησίων ἐπιπέδων προκύπτει αὐξήσις 1.046 ἑκατ. δρχ. ἢ 7,26% μεταξύ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959, ἔναντι αὐξήσεων 3.061 ἑκατ. ἢ 26,7% μεταξύ τῶν ἐτῶν 1957 καὶ 1958 καὶ 2.472 ἑκατ. ἢ 27% μεταξύ τῶν ἐτῶν 1956 καὶ 1957.

Αἱ πλεόν χαρακτηριστικαὶ διαφοραὶ εἰς τὰς αὐξήσεις τῶν τελευταίων ἐτῶν, ἔναντι τῶν προηγούμενων, παρατηροῦνται εἰς τὴν χρηματοδότησιν τῆς βιομηχανίας, πρὸς τὴν ὁποίαν ἔλαβον χώραν αἱ μεγαλύτεραι αὐξήσεις κατὰ τὴν πρὸ τοῦ 1959 διετίαν. Ἡ ἄρσις κατ' οὐσίαν τῶν περιορισμῶν ἐπὶ τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς βιομηχανίας ἀπὸ τοῦ 1957 ὠδήγησεν εἰς τὴν ταχυτάτην αὐξήσιν αὐτῆς — κατὰ 1.560 ἑκατ. δρχ. ἢ 51% ἐντὸς τοῦ 1957 καὶ κατὰ 1.074 ἑκατ. ἢ 24,2% ἐντὸς τοῦ 1958 — ἐνῶ ἐντὸς τοῦ 1959 ἐσημειώθη χάμψις αὐτῆς κατὰ 41 ἑκατομμύρια.

Ἡ ταχυτάτη αὐξήσις τῶν βραχυπρόθεσμων βιομηχανικῶν χορηγήσεων κατὰ τὰ ἔτη 1957 καὶ 1958 ἐπέτρεψε τὴν ἀνετον κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων εἰς κεφάλαια κινήσεως καὶ τὴν ὑποκατάστασιν ὑψηλοτόκων δανειακῶν κεφαλαίων ἐκ τῆς ἐλευθέρας ἀγορᾶς. Παραλλήλως ὅμως ὑπάρχουν ἀσφαλεῖς ἐνδείξεις ὅτι ἐσημειώθη διαρροὴ πιστώσεων πρὸς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν κατανάλωσιν καὶ γενικῶς πρὸς ἀνεπιθυμητοὺς καὶ ἐνίοτε ἀντιστρατευομένους τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς σκοποῦς. Ἐπὶ πλεόν, ἡ πιστωτικὴ αὐτὴ ἐπέκτασις διηκόλυνε τὴν ὑπεραποθεματοποίησιν πρώτων ὕλων καὶ ἐτοιμῶν προϊόντων ὑπὸ τῆς βιομηχανίας, αἱ δυσμενεῖς συνέπειαί τῆς ὁποίας κατέστησαν ἔκδηλοι ἀπὸ τῶν τελευταίων μηνῶν τοῦ 1958, ὅτε ἐσημειώθη ἐπιβράδυνσις τοῦ αὐξητικοῦ ρυθμοῦ τῆς ζήτησεως.

Αἱ ἀνωτέρω δυσμενεῖς ἐπιδράσεις ἐκ τῆς ὑπερμέτρου ἐπεκτάσεως τῆς βραχυπρόθεσμου χρηματοδοτήσεως τῆς βιομηχανίας κατέστησαν ἀναγκαίαν τὴν καθιέρωσιν ὠρισμένων γενικῶν κανόνων χρηματοδοτήσεως τῆς βιομηχανίας οἱ ὁποῖοι ἐτέθησαν εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου 1958. Διὰ τῶν κανόνων αὐτῶν ἐπεδιώχθη ἡ σύνδεσις τῆς χρηματοδοτήσεως ἐκάστης τῶν ὠανόνων αὐτῶν ἐπεδιώχθη ἡ σύνδεσις τῆς χρηματοδοτήσεως ἐκάστης βιομηχανικῆς ἐπιχειρήσεως πρὸς τὴν ἀναπτυσσομένην παρ' αὐτῆς παραγωγικὴν δραστηριότητα, τόσον πρὸς ἀποφυγὴν τῆς διαρροῆς πιστώσεων πρὸς μὴ ἐπιθυμητοὺς σκοποὺς, ὅσον καὶ διὰ τὸν περιορισμὸν τῶν ἐπιχειρηματικῶν κινδύνων καὶ τὴν ἐπὶ ὕγιων δάσεων ἀνάπτυξιν τῆς δραστηριότητος τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἀλλ' εἰς τὴν στασιμότητα τῶν βραχυπρόθεσμων βιομηχανικῶν χορηγήσεων κατὰ τὸ ἔτος 1959 συνέβαλον ἰδίως αἱ ἑξῆς συνθήκαι καὶ ἐπιδράσεις: Π ρ ῶ τ ο ν, ὁ κορεσμὸς τῶν ἀναγκῶν τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων εἰς κεφάλαια κινήσεως, κατόπιν τῆς κατὰ πολὺ τα-

χυτέρας αύξήσεως τής χρηματοδοτήσεως αὐτῶν κατὰ τήν πρό τοῦ 1959 περίοδον, ἐν συγκρίσει πρὸς τήν αύξησιν τής βιομηχανικῆς παραγωγῆς. Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν, ἡ παρατηρηθεῖσα ἀπὸ τῶν τελευταίων μηνῶν τοῦ 1958 κάμψις τής βιομηχανικῆς παραγωγῆς, ἡ ὁποία περιώρισε τὰς ἀνάγκας τῶν ἐπιχειρήσεων εἰς πρόσθετα κεφάλαια κινήσεως. Τ ρ ί τ ο ν, ἡ σημειωθείσα καθ' ὅλην σχεδὸν τήν διάρκειαν τοῦ 1959 ρευστοποίησις τῶν δημιουργηθέντων κατὰ τὰ ἔτη 1957 καὶ 1958 πέραν τῶν ὁμαλῶν ἐπιπέδων ἀποθεμάτων πρώτων ὕλων καὶ ἐτοιμῶν προϊόντων, ἡ ὁποία κατέστησε δυνατὴν τήν χρηματοδότησιν τής παραγωγικῆς διαδικασίας τής βιομηχανίας ἄνευ τής προσφυγῆς εἰς πρόσθετον τραπεζικὸν δανεισμόν. Τ έ τ α ρ τ ο ν, ἡ διατακτικότητα τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων νὰ προβαίνειν εἰς τήν παροχὴν πιστώσεων πρὸς τὸ ἐμπόριον πέραν τοῦ δικαιολογημένου ὁρίου, κατόπιν τῶν δυσχερειῶν περιορισμένου ἀριθμοῦ ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων νὰ ἀνταποκριθῶν πρὸς δημιουργηθείσας κατὰ τὸ παρελθὸν ὑποχρεώσεις των λόγῳ τῆς σημειωθείσης στασιμότητος τής ζήτησεως. Π έ μ π τ ο ν, τὸ γεγονός, ὅτι αἱ ἐμπορικαὶ Τράπεζαι κατέστησαν, διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους, ἐπιφυλακτικαὶ εἰς τήν χορήγησιν πιστώσεων πέραν τῶν πραγματικῶν καὶ δικαιολογημένων παραγωγικῶν ἀναγκῶν τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων.

Εἶναι ἀπαραίτητον νὰ τονισθῇ, ὅτι ἡ ἀνώμαλος ἐξέλιξις τῆς βραχυπρόθεσμου χρηματοδοτήσεως τής βιομηχανίας κατὰ τὰ τελευταία ἔτη καὶ ἡ ὑπέρμετρος ἀνάπτυξις τῶν πιστωτικῶν σχέσεων μεταξὺ βιομηχανίας καὶ ἐμπορίου, καθὼς καὶ τὰ μετὰ τῶν ἐξελίξεων τούτων συνδεόμενα γενικώτερα συμπτώματα, ὁφείλονται κατὰ βάσιν εἰς τήν ἀνεπαρκῆ ἐξακριβωσιν ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν τῶν πραγματικῶν καὶ δικαιολογημένων ἀναγκῶν τῶν χρηματοδοτουμένων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων εἰς κεφάλαια κινήσεως — γεγονός, τὸ ὅποιον κατ' ἐπανάληψιν ἐπεσημάνθη εἰς τὸ παρελθόν. Εἶναι ἀπὸ γενικωτέρας ἀπόψεως σκόπιμον καὶ ἀναγκαῖον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῶν ἰδίων τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν — καὶ τοῦτο πρέπει νὰ τονισθῇ ἰδιαιτέρως σήμερον, ὅτε ἀναγνωρίζονται καὶ πάλιν εὐρύτεραι ἀρμοδιότητες καὶ εὐθύναι τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν εἰς τήν ἀσκήσιν τῆς βιομηχανικῆς πίστεως — αἱ πρὸς τήν βιομηχανίαν χορηγήσεις διὰ κεφάλαια κινήσεως νὰ περιορίζωνται εἰς τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας τῆς παραγωγῆς καὶ διακινήσεως τῶν προϊόντων.

Αἱ πρὸς τήν γεωργίαν βραχυπρόθεσμοι χορηγήσεις, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς χρηματοδοτήσεως τῶν εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς γεωργικῶν ἐφοδίων, ἠϋξήθησαν μεταξὺ Δεκεμβρίου 1958 καὶ Δεκεμβρίου 1959 κατὰ 449 ἑκατ. δρχ. ἢ 8,6% ἔναντι ἀντιστοίχου αύξήσεως 493 ἑκατ. ἢ 10,4% ἐντὸς τοῦ 1958. Αἱ καθαρὰ βραχυπρόθεσμοι χορηγήσεις πρὸς τοὺς ἀγρότας ἠϋξήθησαν κατὰ 164 ἑκατ. δρχ. ἢ 3,6% ἐντὸς τοῦ 1959, ἔναντι ἀντιστοίχου αύξήσεως αὐτῶν κατὰ 537 ἑκατ. ἢ 14,3% ἐντὸς τοῦ 1958. Εἰ-

ναὶ χαρακτηριστικὸν ὅτι τὸ σύνολον τῶν καθυστερήσεων ἐκ βραχυπροθέσμων χορηγήσεων τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ἡϋξήθη ἀπὸ 408 ἑκατ. δρχ. τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1958 εἰς 617 ἑκατ. τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1959. Πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ ἀκινητοποιήσις τῶν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τιθειμένων κεφαλαίων δυσχεραίνει τὴν προσπάθειαν εὐρυτέρας ἱκανοποίησεως τῶν παραγωγικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀγροτικοῦ τομέως εἰς πιστωτικά μέσα καὶ εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἀποφευχθῇ.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐπὶ μέρους κατηγορίας τῶν βραχυπροθέσμων γεωργικῶν χορηγήσεων, αὐξήσις παρατηρήθη εἰς τὰ καλλιεργητικὰ δάνεια κατὰ 298 ἑκατ. δρχ. ἐντὸς τοῦ 1959, ἐναντι ἀντιστοίχου αὐξήσεως 428 ἑκατ. τὸ 1958. Ἀντιθέτως, ἡ χρηματοδότησις τῶν γεωργικῶν ὀργανώσεων διετηρήθη εἰς τὰ αὐτὰ περίπου ἐπίπεδα καὶ κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη, ἐνῶ τὰ δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ διὰ τὴν στήριξιν τῶν τιμῶν τῶν γεωργικῶν προϊόντων ἐσημείωσαν κάμψιν κατὰ 139 ἑκατ. ἐντὸς τοῦ 1959, ἐναντι αὐξήσεως αὐτῶν κατὰ 144 ἑκατ. τὸ 1958. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη τῆς τελευταίας κατηγορίας δανείων ὀφείλεται ἀφ' ἐνός μὲν εἰς τὰς μικροτέρας χορηγήσεις πλάσματικῶν δανείων ἐπ' ἐνεχύρῳ καπνοῦ, ὡς καὶ τῶν δανείων ἐπ' ἐνεχύρῳ ἐάμβακος, ἀφ' ἐτέρου δὲ εἰς τὴν εἰσπραξιν τῶν χορηγηθέντων ἐντὸς τοῦ 1958 δανείων διὰ τὴν παραγωγὴν τῆς ἐξαχθείσης ἐκτάκτως εἰς Γαλλίαν ποσότητος αἴνου.

Αἱ πρὸς τὸ ἐμπόριον τραπεζικαὶ χορηγήσεις ἡϋξήθησαν κατὰ 230 ἑκατ. δρχ. ἢ 6,3% μεταξὺ τέλους Δεκεμβρίου 1958 καὶ τέλους Δεκεμβρίου 1959, ἐναντι ἀντιστοίχου αὐξήσεως αὐτῶν κατὰ 309 ἑκατ. ἢ 9,4% ἐντὸς τοῦ 1958. Ἡ αὐξήσις αὕτη προήλθεν ἐξ ὁλοκλήρου ἐκ τῆς χρηματοδοτήσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου, κατόπιν τῆς αὐξήσεως τῶν ἐπιτρεπομένων ὀρίων χορηγήσεων καὶ διευρύνσεως τῶν ἐκτὸς ὀρίου χορηγήσεων τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν. Ἀντιθέτως, ἡ χρηματοδότησις τοῦ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου παρουσίασεν ἐντὸς τοῦ 1959 κάμψιν, ἐνῶ ἐσημειώθη στασιμότης εἰς τὴν χρηματοδότησιν τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου καὶ τοῦ καπνεμπορίου. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ καπνεμπορίου αἱ νέαι χορηγήσεις τοῦ 1959 ἦσαν κατὰ 200 ἑκατ. δρχ. περίπου κατώτεραι τῶν ἀντιστοίχων χορηγήσεων τοῦ 1958, λόγῳ μικροτέρας ἀξίας τῆς παραγωγῆς, ἡ μείωσις ὁμῶς ἀντεσταθμίσθη ἀπὸ μικροτέρας ρευστοποιήσεις παλαιότερων δανείων, με ἀποτέλεσμα νὰ παραμείνῃ ἀμετάβλητον τὸ ὑπόλοιπον τῶν χορηγήσεων μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1958 καὶ τέλους Δεκεμβρίου 1959.

Αἱ πιστώσεις πρὸς τὴν βιοτεχνίαν ἐξηκολούθησαν νὰ ἀνέρχονται μετὰ τὰς αὐτὰς ρυθμὸν καὶ κατὰ τὸ 1959, αὐξηθεῖσαι κατὰ 185 ἑκατ. δρχ. ἐντὸς τοῦ ἔτους τούτου ἐναντι ἀντιστοίχου αὐξήσεως κατὰ 168 ἑκατ. ἐντὸς τοῦ 1958. Τέλος αἱ προσωριναὶ προκαταβολαὶ τῶν τραπεζῶν πρὸς τὴν Δ.Ε.Η.

ηυξήθησαν κατά 147 έκ.ατ. δρχ. έντός του 1959, έναντι αύξήσεως αύτων κατά 71 έκ.ατ. τό 1958.

β) Μακροπρόθεσμοι χορηγήσεις

Κατ' αντίθεσιν πρός τήν σημειωθεΐσαν έπιβράδυνσιν του αύξητικού ρυθμού της βραχυπρόθεσμου χρηματοδοτήσεως, τās μακροπρόθεσμοις χορηγήσεις των τραπεζών και των λοιπών πιστωτικών ιδρυμάτων χαρακτηρίζει έντός του 1959, έντόνως αύξητική τάσις. Ούτω, τὰ υπόλοιπα των έν λόγω χορηγήσεων ηυξήθησαν μεταξυ τέλους Δεκεμβρίου 1958 και τέλους Δεκεμβρίου 1959 κατά 1.604 έκ.ατ. δρχ. ή 26,8% έναντι άντιστοιχων αύξήσεων 1.118 έκ.ατ. ή 23% έντός του 1958 και 542 έκ.ατ. ή 12,6% έντός του 1957. Έξ άλλου, εκ της συγκρίσεως των μέσων έτησίων έπιπέδων της κατηγορίας αύτης χορηγήσεων προκύπτει αύξησις 1.344 έκ.ατ. δρχ. ή 25% μεταξύ των έτών 1958 και 1959 και 829 έκ.ατ.αμυρίων ή 18,2% μεταξύ των έτών 1957 και 1958. Η αύξησις έμφανίζεται έτι μεγαλύτερα, έντός του 1959, εάν γίνη σύγκρισις των νέων χορηγήσεων. αί όποίαι άνήλθον εις 1.980 έκ.ατ. δρχ., έναντι 1.510 έκ.ατ. του 1958 και 908 έκ.ατ. του 1957.

Τò μεγαλύτερον μέρος της αύξήσεως των μακροπρόθεσμων χορηγήσεων έντός του 1959 κατηυθύνθη (ώς άλλωστε συνέθη και κατά τὰ προηγούμενα έτη) εις τούς βασικούς παραγωγικούς τομείς της οίκονομίας. Τò υπόλοιπον των χορηγήσεων πρός τον άγροτικόν τομέα ηυξήθη κατά 630 έκ.ατ. ή 48,2% έντός του 1959, έναντι άντιστοιχων αύξήσεων 463 έκ.ατ. ή 54,8% τό 1958 και 262 έκ.ατ. ή 44,8% τό 1957. Έξ άλλου τò σύνολον των νέων χορηγήσεων άνήλθεν εις 903 έκ.ατ. έντός του 1959, έναντι 688 έκ.ατ. τό 1958 και 455 έκ.ατ. τό 1957. Τò μεγαλύτερον μέρος των δανείων αύτων διατίθεται δι' άρδευτικά έργα και λοιπάς έγχείους βελτιώσεις, διά μηχανικών έξοπλισμών και λοιπάς έγκαταστάσεις και δι' άπόκτησιν παραγωγικών κυρίως ζώων. Ηά πρέπει νά τονισθί ότι, κατ' αντίθεσιν πρός τās βραχυπρόθεσμοις γεωργικάς χορηγήσεις, σημαντικόν ποσοστόν των όποίων είναι καταναλωτικής φύσεως και έλάχιστα έπομένως συμβάλλει εις τήν αύξησιν της παραγωγής, τὰ δάνεια μέσης και μακράς προθεσμίας υπό τήν προϋπόθεσιν ότι χορηγούνται μετά μελέτην της σκοπιμότητος και της άποδοτικότητος των πρός έκτέλεσιν έργων, είναι δυνατόν νά συμβάλουν άποφασιστικώς εις τήν αύξησιν του άγροτικού εισοδήματος. Είναι έπομένως άπολύτως δικαιολογημένη ή άποφασισθείσα περαιτέρω αύξησις διά τò 1960 εις 1.100 έκ.ατ. δρχ. των νέων χορηγήσεων του προγράμματος δανείων μέσης και μακράς προθεσμίας της 'Αγροτικής Τραπεζής. Εις τήν ένίσχυσιν δέ των πλέον άποδοτικών χορηγήσεων του προγράμματος τούτου δι' έκτέλεσιν άρδευτικών έργων και άπόκτησιν βελτιωμένων παραγωγικών ζώων άποδίδει ή καθιέρωσις

προνομιμακοῦ ἐπιτοκίου 2% διὰ νέας ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους χορηγήσεις τῆς τάξεως τῶν 400 ἑκατ. δραχμῶν.

Τὰ ὑπόλοιπα τῶν μακροπροθέσμων χορηγήσεων πρὸς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις, περιλαμβανόμενων καὶ τῶν γεωργικῶν βιομηχανιῶν, ἐσημείωσαν ἀξιόλογον αὐξήσιν κατὰ 316 ἑκατ. δρχ. ἢ 16% ἐντὸς τοῦ 1959, ἔναντι ἀντιστοιχῶν αὐξήσεων 145 ἑκατ. ἢ 8% τὸ 1958 καὶ 39 ἑκατ. ἢ 2% τὸ 1957. Παρὰ τὴν ἀσημειωθείσαν ἐν τούτοις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πρόοδον, αἱ χορηγήσεις μακροτέρας προθεσμίας πρὸς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ἀνεπαρκεῖς ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἀνάγκας διὰ τὴν ἀνανέωσιν τοῦ μηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ, τὸν ἐξουγχρονισμόν καὶ τὴν επέκτασιν τῶν ἐγκαταστάσεων τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων. Εἰς τὴν δημιουργίαν ἐνδιαφέροντος καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς δραστηριότητος τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν εἰς τὸν τομέα τῆς μακροπροθέσμου βιομηχανικῆς πίστεως ἀπέβλεπεν ἡ χρησιμοποίησις ἀρχικῶς μὲν ποσοστοῦ 10% ἀπὸ δὲ τοῦ Αὐγούστου 1959 ποσοστοῦ 15% τῶν καταθέσεων εἰς ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν χορηγήσεις μακροτέρας προθεσμίας πρὸς βιομηχανικὰς κυρίως ἐπιχειρήσεις. Ἡ διάθεσις τοῦ ποσοστοῦ τούτου τῶν καταθέσεων εἰς δάνεια μακροτέρας διαρκείας εἶναι σκόπιμος καὶ ἀναγκαία, οὐδένα δὲ κίνδυνον ρευστότητος συνεπάγεται διὰ τὰς μεγάλας ἐμπορικὰς τραπεζάς, ὑπὸ τὴν αὐτονόητον θεδαίως προϋπόθεσιν ὅτι τὰ δάνεια θὰ παρέχωνται πρὸς βιώσιμους καὶ ἐξελιξιμους ἐπιχειρήσεις.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς πηγὰς χρηματοδότησεως τῶν αὐξήσεων τῶν χορηγήσεων μακροτέρας διαρκείας, ἀποτελεῖ ἀποφασιστικῆς σημασίας πρόοδον ἡ ἐπιτευχθεῖσα σταθερὰ καὶ ταχυτάτη αὐξήσις κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη τῆς συμβολῆς τῆς συγκεντρουμένης εἰς τὰς Τραπεζὰς ἰδιωτικῆς ἀποταμιεύσεως. Ἡ ἐξ ἰδιωτικῶν καταθέσεων χρηματοδότησις τῆς αὐξήσεως τῶν μακροτέρας διαρκείας χορηγήσεων τῶν ἐν γένει πιστωτικῶν ἰδρυμάτων ἀνῆλθεν εἰς 705 ἑκατ. δρχ. ἐντὸς τοῦ 1959 ἔναντι 390 ἑκατ. τοῦ 1958 καὶ 310 ἑκατ. τοῦ 1957. Ἡ συνεχιζομένη αὐξήσις τῶν τραπεζικῶν διαθεσίμων ἐπιτρέπει καὶ καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν ἀξιοποίησιν ἐνὸς τμήματος αὐτῶν, πάντοτε ἐντὸς ὁρίων, εἰς μικροτέρας διαρκείας δάνεια τῶν ὁποίων ἡ ἐξυπηρέτησις καὶ ἐπιστροφή θὰ καθορίζεται ἐν ἀντιστοιχίᾳ πρὸς τὴν προβλεπομένην ἀπόδοσιν τῶν χρηματοδοτουμένων ἔργων. Μία τοιαύτη θύμω ἐξέλιξις πρέπει νὰ θεωρῇται προσωρινὸν ὑποκατάστατον τῆς διὰ τῆς ἐκδόσεως χρηματοστηρικῶν τίτλων εἰς τὴν ὑπὸ διαμόρφωσιν ἀγορὰν κεφαλαίου χρηματοδότησεως τῶν μονιμωτέρων ἀναγκῶν δι' ἐγκαταστάσεις καὶ κεφάλαια κινήσεως τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν πάσης φύσεως αὐτοδιοικουμένων ὁργανισμῶν.

ΙΧ. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΚΑΤΕΓΘΥΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Εἰς μίαν χώραν ὡς ἡ Ἑλλάς, ὅπου εἶναι βασικῆς σημασίας ἡ εἰς τὸ ὕψιστον ἐπίπεδον αὐξησις τῶν παραγωγικῶν ἐπεγδύσεων, ὠρισμένοι κατηγορίαι χρηματοδοτήσεων, αἱ ὁποῖαι ἐνισχύουν ἢ καθιστοῦν δυνατὰς, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, καταναλωτικὰς δαπάνας ἢ ἐπενδύσεις μὴ παραγωγικὰς, εἶναι ἀνάγκη νὰ διατηροῦνται ὑπὸ αὐστηρὸν ἐλεγχον καὶ περιορισμόν. Οἰαδήποτε χαλάρωσις τοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τῶν χορηγήσεων αὐτῶν θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐπέκτασιν τῶν δαπανῶν ἰδίως δι' οἰκοδομὰς ἢ δι' ἄλλα καταναλωτικῆς φύσεως διαρκῆ ἀγαθὰ καὶ τὸν ἀντίστοιχον περιορισμόν τῶν περιθωρίων διὰ παραγωγικὰς ἐπενδύσεις, θὰ ὠδήγει δὲ εἰς αὐξησιν τῶν εἰσαγωγῶν καὶ εἰς δυσμενεῖς ἐπιδράσεις ἐπὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν. Εἶναι ἐπομένως ἀνεύθυνα, καὶ ἐπικίνδυνα τὰ ὑποστηριζόμενα ἐνίοτε περὶ ἀπελευθερώσεως τῆς πιστοδοτήσεως. Πρέπει νὰ καταστῇ σαφές καὶ συνειδητὸς εἰς ὅλους ὅτι εἰς μίαν ἐλευθέραν ἐπιχειρηματικὴν οἰκονομίαν εἰς τὴν φάσιν ἀναπτύξεως τὸ βασικὸν μέσον κατευθύνσεως καὶ ἐνισχύσεως τῶν παραγωγικῶν δραστηριοτήτων, κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὰς πάσης φύσεως καταναλωτικὰς δαπάνας, ἀποτελεῖ ἡ πιστωτικὴ πολιτικὴ καὶ ἡ ρύθμισις τῆς φορολογίας καὶ τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν ἐν γένει.

Εἶναι ἐπομένως ἐπιβεβλημένη διὰ τὴν ἐξασφάλισιν οἰκονομικῆς προόδου ἢ διατήρησις τῶν πιστωτικῶν ἐλέγχων, καίτοι θεδαίως εἶναι σκόπιμον νὰ μεταβιβάζωνται ὁλονὲν καὶ εἰς εὐρύτεραν ἔκτασιν ἀρμοδιότητες ἀσκήσεως τοῦ ἐλέγχου αὐτοῦ εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζάς, περιοριζομένου τοῦ ρόλου τῶν Νομισματικῶν Ἀρχῶν ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὴν θέσπισιν τῶν πιστωτικῶν κανόνων καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν παρακολούθησιν τῆς λειτουργίας τῶν Τραπεζῶν πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς συμμορφώσεως αὐτῶν πρὸς τοὺς τιθεμένους κανόνας καὶ ἐξασφάλισιν ἐνότουτος εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν ἀπὸ μηνῶν πραγματοποιεῖται ἀπλῶστευσις τῶν πιστωτικῶν περιορισμῶν καὶ ρυθμίσεων, ὡς καὶ μεταθέσις εὐρύτερων ἀρμοδιοτήτων καὶ πρωτοβουλιῶν εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζάς.

Βασικὴν ἀρχὴν τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς ἀποτελεῖ ἡ χρησιμοποίησις τῶν τραπεζικῶν διαθέσιμων εἰς παραγωγικὰς τοποθετήσεις καὶ ὁ περιορισμὸς εἰς τὸ ἐλάττωστον τῶν μὴ παραγωγικῶν. Ἐκ τῆς γενικῆς αὐτῆς ἀρχῆς πηγάζουν οἱ ἐξῆς εἰδικώτεροι κανόνες :

Π ρ ὦ τ ο ν, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὕψηλόν ποσοστὸν τῆς ἰδιωτικῆς ἀποταμιεύσεως διατίθεται ἤδη εἰς κατοικίας, δὲν ἐνδείκνυται ἡ διὰ τραπεζικῶν κεφαλαίων περαιτέρω ἐνίσχυσις τῆς οἰκοδομικῆς δραστηριότητος, ἐξαίρεσις θεδαίως τῶν εἰδικῶς ἐγκρινομένων ὑπὸ τῆς Νομισματικῆς Ἐ-

πιτροπῆς στεγαστικῶν προγραμμάτων, ἰδίως διὰ δημοσίους ὑπαλλήλους, ἰδιωτικούς ὑπαλλήλους καὶ ἐργάτας. Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν, δεδομένης τῆς τάσεως πρὸς αὐξήσιν τῆς καταναλώσεως δὲν ἐνδείκνυται ἐπίσης κατ' ἀρχὴν ἡ χρησιμοποίησις τῶν ἐκ καταθέσεων διαθεσίμων τῶν τραπεζῶν διὰ τὴν κάλυψιν προσωπικῶν ἀναγκῶν, ἐξαίρεσις καὶ πάλιν ὠρισμένων μικροδανείων πρὸς δημοσίους λειτουργοὺς ὡς καὶ τῶν χορηγήσεων ἐπ' ἐνεχόρῳ χρηματοστηριακῶν τίτλων, αἱ ὁποῖαι ἐπιτρέπονται ἐντὸς ὁρίων ἀνευ συσχετίσεως πρὸς τὴν δι' αὐτῶν πραγματοποιηθησάμενην δαπάνην. Τ ρ ι τ ο ν, ἡ τραπεζικὴ χρηματοδότησις τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου εἶναι ἀνάγκη νὰ διατηρῇται ἐντὸς ὁρίων, τὰ ὁποῖα νὰ διευρύνωνται μὲν βαθμιαίως πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐμάλῃς ἐμπορικῆς διακινήσεως τῶν προϊόντων, χωρὶς ὅμως νὰ ἐδωκοῦν εἴτε εἰς ἐπέκτασιν τῶν ἐπὶ πιστώσει πωλήσεων εἴτε εἰς ἄλλας διαρροὰς πιστωτικῶν μέσων εἴτε ἀκόμη καὶ εἰς ἀπελευθέρωσιν ἄλλων διαθεσίμων πρὸς διοχέτευσιν αὐτῶν εἰς μὴ παραγωγικούς σκοπούς. Εἰδικώτερον οἱ ἱσχύοντες περιορισμοὶ ὡς πρὸς τὴν χρηματοδότησιν τοῦ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου εἶναι ἀναγκαῖοι διὰ τὴν συγκράτησιν τῆς ἐντόνου τάσεως πρὸς εἰσαγωγὰς μὴ ἀπαραιτήτων εἰδῶν, ἐνῷ ἀντιθέτως εἶναι εὐλόγοι αἱ παρεχόμεναι διευκολύνσεις διὰ τὰς εἰσαγωγὰς βασικῶν τροφίμων, ὡς κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ πρώτων καὶ βοηθητικῶν ὑλῶν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς παραγωγῆς ἰδίως προϊόντων εὐρυτέρας καταναλώσεως ἢ προοριζομένων δι' ἐξαγωγὰς.

Πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι αἱ ὑποβαλλόμεναι ἐνίστι προτάσεις περὶ ἄρσεως τῶν περιορισμῶν ἐπὶ τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως, καθ' ὃ μέτρον ὀδηγῶν εἰς τὴν διεύρυνσιν μὴ παραγωγικῶν δραστηριοτήτων, ὡς αἱ ἀνωτέρω ἀναφερόμεναι, ἀντιστρατεύονται θεμελιώδη συμφέροντα τῆς οἰκονομίας. Ἡ ἀποδοχὴ τῶν προτάσεων αὐτῶν, πλὴν τῆς ἀσυγγνώστου σπατάλης πολυτίμων ἀποταμιευτικῶν καὶ συναλλαγματικῶν πόρων, θὰ ὠδήγηε εἰς περιορισμὸν τῶν ἐν γένει περιθωρίων διὰ παραγωγικὰς ἐπενδύσεις καὶ εἰδικώτερον τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων εἰς βασικὰς παραγωγικὰς ἐγκαταστάσεις.

Ἐκ τῆς ἀνάγκης διοχετεύσεως τῶν τραπεζικῶν διαθεσίμων πρὸς παραγωγικούς σκοπούς ἀπορρέουν καὶ αἱ εἰδικώτεροι ἀρχαὶ καὶ μέθοδοι. αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ τηροῦνται καὶ ἐφαρμόζωνται ὑπὸ τῶν τραπεζῶν κατὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἐπιτρεπόμενων χρηματοδοτήσεων. Εἶναι οὐσιώδες διὰ τὴν ἐγκρίσιν οἰασδήποτε πιστοδοτήσεως νὰ μὴ ἀποτελῇ κριτήριον καὶ ὀδηγὸν ἀποκλειστικῶς ἡ παρεχόμενη ἀσφάλεια, ἀλλ' ἰδίως νὰ ἐκτιμᾶται ἡ βιωσιμότης καὶ ἡ ἐν γένει παραγωγικὴ δραστηριότης τῆς δανειοδοτουμένης ἐπιχειρήσεως. Εἰς τὸν προσανατολισμὸν δὲ τῶν τραπεζῶν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν ἀποβλέπουν αἱ ἀποφάσεις τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιδιώκεται ἡ σύνδεσις τῶν χορηγήσεων πρὸς τὴν πορείαν τοῦ κύκλου ἐργασιῶν καὶ τῶν παραγωγικῶν ἀναγκῶν τῶν δανειοδοτουμένων ἐπιχειρήσεων. Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, εἶναι ἐπίσης ἀναγκαῖον εἰς οἰανδήποτε

χρηματοδότησιν νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ σύνολον τῶν ὑφισταμένων ὀφελῶν τόσοι ἐκ πιστώσεων ἄλλων τραπεζικῶν ἢ πιστωτικῶν ὀργανισμῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἢ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὅσον καὶ ἐκ πιστώσεων διὰ τὴν προμήθειαν κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ πρώτων ὑλῶν. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐπιβάλλεται ὄχι μόνον διὰ τὴν ἀκριθεῖς ἐκτίμησιν τῆς πιστωτικῆς ἐπιφανείας, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀποφυγὴν ἐνδεχομένης διαρροῆς τῆς χρηματοδοτήσεως ἢ ὑπερμέτρου ἐπεκτάσεως τῶν πωλήσεων ἐπὶ πιστώσει, καθὼς καὶ τῆς ἀναλήψεως ἰδίων κεφαλαίων καὶ διοχετεύσεως αὐτῶν πρὸς μὴ παραγωγικοὺς σκοποὺς. Πρέπει νὰ παρατηρηθῇ ὅτι πρὸς τὰς ἀρχὰς αὐτάς τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς δὲν συνεμορφώθησαν ἐπαρκῶς μέχρι σήμερον αἱ ἐμπορικαὶ τράπεζαι, δὲν εἶναι δὲ ἀσχετος πρὸς τοῦτο ὁ διαπιστωθεὶς ὑπερδανεισμὸς πολλῶν, bioμηχανικῶν ἰδίως, ἐπιχειρήσεων.

Αἱ ἀνωτέρω παρατηρήσεις εἶναι οὐσιώδεις, ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ τὴν συνευθετητοποίησιν ὀρισμένων βασικῶν ἀρχῶν, ἢ παρέκκλισις ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶναι ἐπιζητήμιος διὰ τὰ συμφέροντα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τὴν ὑπογράμμισιν τῆς σημασίας τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς. Εἰς ὅλας τὰς χώρας ἡ διαπίστωσις τῆς ὑπάρξεως στενῆς σχέσεως μεταξὺ τῶν ἐπιδιώξεων τῆς νομισματικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς ἀφ' ἐνὸς καὶ τῶν γενικωτέρων σκοπῶν τῆς οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς πολιτικῆς ἀφ' ἑτέρου ὠδήγησε μεταπολεμικῶς εἰς τὴν διαμόρφωσιν ἐιδικῶν ὀργάνων ἢ ἄλλων μεθόδων συναργασίας μεταξὺ τῶν ὑπευθύνων διὰ τὰ οἰκονομικὰ κρατικῶν φορέων καὶ τῶν διοικήσεων τῶν κεντρικῶν τραπεζῶν. Τὸ ὄργανον τοῦτο εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι ἡ Νομισματικὴ Ἐπιτροπὴ, ἡ σύνθεσις καὶ αἱ ἀρμοδιότητες τῆς ὁποίας ἀνταποκρίνονται ἀκριβοῶς πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἀνάγκας ἀσχέσεως συνεποῦς καὶ πειθαρχημένης πρὸς τὰς γενικωτέρας ἐπιδιώξεις νομισματικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Εἶναι σκόπιμον νὰ ἀντιμετωπισθοῦν ὀρισμέναι μεταρρυθμίσεις ὡς πρὸς τὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τῶν Τραπεζῶν, διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἀπαραιτήτως προσαρμογὴ τοῦ τραπεζικοῦ λειτουργήματος πρὸς τὰ σημερινὰ προβλήματα καὶ ἐπιδιώξεις. Δύο εἶναι τὰ ἐιδικώτερα θέματα, τὰ ὅποια παρουσιάζουν ἰδιαιτέραν ἐπικαιρότητα εἰς τὸ πλαίσιον τῶν ἐλληνικῶν τραπεζικῶν συνθηκῶν. Τὸ πρῶτον εἶναι ἡ σχέση μεταξὺ ἰδίων κεφαλαίων καὶ ἐν γένει ὑποχρεώσεων τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν. Τὸ δεύτερον ἀναφέρεται εἰς τὴν δυνατότητα καὶ τὰ ὅρια ἐντὸς τῶν ὁποίων αἱ τράπεζαι θὰ ἠδύναντο νὰ προχωρήσουν εἰς τὴν ἀπόκτησιν μετοχῶν ἀωνυμῶν ἐταιρειῶν.

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον θέμα, τὰ ἰσχύοντα ποικίλλουν κατὰ χώρας. Κατὰ κανόνα ὅπου αἱ Τράπεζαι εἶναι ἐθνικοποιημέναι, τὸ ἴδιον αὐτῶν κεφάλαιον ἀντιπροσωπεύει μικρὸν ποσοστὸν τῶν ὑποχρεώσεων των. Εἰς ἄλλας πλέον

συντηρητικὰς χώρας, τὰ ἴδια κεφάλαια τῶν Τραπεζῶν ἀντιπροσωπεύουν μεγαλύτερον ποσοστὸν ἐπὶ τῶν καταθέσεων των. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ σχέσηις εἶναι αἰσθητῶς κατωτέρα τῆς προπολεμικῆς, ἐνδείκνυται δὲ ἡ αὔξησις τῶν ἰδίων κεφαλαίων τῶν Τραπεζῶν, κυρίως ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι εἶναι ἀνάγκη αἱ ἐμπορικαὶ Τράπεζαι νὰ ἀξιοποιήσουν εἰς μεγαλύτεραν ἔκτασιν τὰ διαθέσιμά των διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας.

Ὡς πρὸς τὸ δευτέρον θέμα εἶναι γνωστὸν ὅτι εἰς τὰς περισσότερας χώρας αἱ Τράπεζαι ἔχουν τὴν εὐχέρειαν νὰ τοποθετοῦν διαθέσιμά των εἰς ἔντοκα γραμμάτια καὶ ὁμολογίας τοῦ Δημοσίου. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς τοποθετή εἰς μετοχὰς ἀνωνύμων ἑταιρειῶν, αἱ ἀγγλοσαξωνικαὶ χώραι εἶναι λίαν συντηρητικαί, σαφῶς διαχωριζομένων ἰδίως ἀπὸ τῆς μεγάλης ὑφέσεως τοῦ 1930 τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν ἀπὸ τῶν τραπεζῶν (μακροπροθέσμου) βιομηχανικῆς πίστεως. Εἰς ὠρεομένης χώρας τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης ἡ παράδοσις εἶναι διάφορος καὶ ἡ συμμετοχὴ τῶν τραπεζῶν εἰς τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον ἐπιχειρήσεων ἀνέκαθεν δὲν ἦτο ἀσυνήθης. Κατὰ τὸ μέτρον ἀναπτύξεως τῆς ἐλληνικῆς ἀγορᾶς κεφαλαίων δύναται νὰ ἐπιτραπῇ ἡ τοποθέτησις εἰς εὐρυτέραν ἔκτασιν τραπεζικῶν διαθεσίμων εἰς νέας ἐκδόσεις ὁμολογιῶν τοῦ Δημοσίου ἢ μεγάλων Δημοσίων Ὁργανισμῶν. Ἀλλὰ πέραν αὐτῆς, θὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῇ καὶ ἡ συμμετοχὴ τῶν Τραπεζῶν εἰς νέας ἐκδόσεις ἢ αὐθήσεις μετοχικοῦ κεφαλαίου νεοῖδρουσμένων ἢ ἀνασυγκροτουμένων ἐπιχειρήσεων, τὸ πρόβλημα δὲ τοῦτο μελετᾶται ὑπὸ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ λύσις ἡ ὁποία ἀντιμετωπίζεται ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀναγνώρισιν δικαιώματος τοποθετήσεως πέραν τῶν ἐξ ἰδίων κεφαλαίων ἢ ἐξ ὁμολογιακῶν δανείων διαθεσίμων τῶν τραπεζῶν καὶ μικροῦ ποσοστοῦ τῶν καταθέσεων αὐτῶν εἰς μετοχὰς ὑγιῶν νεοῖδρουσμένων ἢ ἀνασυγκροτουμένων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων γενικωτέρως παραγωγικῆς σημασίας.

Εἰς τὸ πλαίσιον τῶν προβλημάτων αὐτῶν τοποθετεῖται καὶ ἡ ἐπὶ ὑγιῶν δάσεων ἀναδιοργάνωσις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι πρωτίστως ἀνάγκη νὰ τακτοποιηθῇ τὸ ζήτημα τῆς κεφαλαιοδοτήσεως τῆς Α.Τ.Ε. ὅποτε διὰ τῆς ἰδίας αὐτῆς πιστωτικῆς ἐπιφανείας θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἀντλήσῃ συμπληρωματικὰ κεφάλαια δι' ὁμολογιακῶν ἐκδόσεων. Ἀλλ' εἶναι ἐπίσης ἐπείγουσα ἀνάγκη νὰ ἐπιτευχθῇ εἰς τὴν εὐρυτέραν δυνατὴν ἔκτασιν προσέλκυσις ἰδιωτικῶν καταθέσεων εἰς τὴν Α.Τ.Ε. Ἡ ἤδη συντελεσθεῖσα ἐξέλιξις τῶν ἐπιτοκίων καθιστᾷ σήμερον ἐπιβεβλημένην τὴν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν ἐξέδρησιν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

Μὲ τὴν ἴδρυσιν τοῦ Ο.Β.Α. καὶ τὴν μελετωμένην ἀναδιοργάνωσιν τοῦ Ο.Χ.Ο.Α., διαμορφοῦται ζήτημα ὀργάνων, διὰ τῶν ὁποίων εἶναι δυνατόν νὰ παρέχεται πλήρης ἐνίσχυσις διὰ μακροπροθέσμων κεφαλαίων τῶν δημι-

ουργικῶν πρωτοβουλιῶν εἰς τὸν τομέα τῆς διομηχανίας. Εἶναι ἴσως ἀναγκαῖον νὰ διευκρινισθῇ ἡ ἀποστολὴ τῶν ἀνωτέρω φορέων, ἐν συσχετίσει πρὸς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζας, διὰ νὰ καταστῇ σαφές ὅτι δὲν ὑφίσταται ἐπικάλυψις ἀρμοδιότητων. Ὁ Ο.Β.Α., συμφώνως πρὸς τὸ καταστατικόν του, ἀποδίδει εἰς τὴν ἰδρυσιν νέων ἢ τὴν ριζικὴν ἀναδιοργάνωσιν καὶ ἐπέκτασιν ὑφισταμένων ἐπιχειρήσεων διὰ τῆς κινητοποιήσεως τῶν ἐγχωρίων ἐπιχειρηματικῶν δυνατοτήτων, ἢ διὰ τῆς ἀναλήψεως πρωτοβουλιῶν κυρίως ἐν συνεργασίᾳ μετὰ ἐπιχειρήσεων τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὅταν ἢ εἰς τὸ ἐσωτερικόν ἐπιχειρηματικὴ δραστηριότης ἀδρανῇ ἢ εἶναι ἀνεπαρκής. Ὁ Ο.Β.Α. εἶναι ἐπομένως ὄργανον ἐπιχειρηματικῶν πρωτοβουλιῶν καὶ συμμετοχῆς εἰς τὸ ἐπιχειρηματικόν κεφάλαιον διομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων. Τὸ ἔργον, ἐξ ἄλλου, τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. ἐπιδιώκεται νὰ συγκεντρωθῇ κυρίως εἰς τὴν δανειοδότησιν μεγάλων καὶ βασικῆς σημασίας ἔργων, ὑπὸ ἰδιαιτέρως εὐνοϊκοῦς ὁρους τόσον προθεσμίας ὥσον καὶ ἐπιτοκίου. Πέραν τούτου, θὰ εἶναι δυνατόν ὁ Ο.Χ.Ο.Α. νὰ προβαίῃ εἰς ἀπ' εὐθείας χρηματοδοτήσεις πρὸς σχετικῶς μικροτέρας ἐπιχειρήσεις, ὅταν τὸ ἐκδηλούμενον ἐκ μέρους τῶν Τραπεζῶν ἐνδιαφέρον κρίνεται ἀνεπαρκές ἢ τὰ διὰ μακροπρόθεσμοις χορηγήσεις διαθέσιμα κεφάλαια αὐτῶν κρίνεται ἀνεπαρκῆ. Ἡ Ἑθνικὴ Κτηματικὴ Τράπεζα ἐνδείκνυται καὶ πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς ὁ κύριος φορεὺς τῆς στεγαστικῆς πολιτικῆς, συγχρόνως δὲ καὶ δι' ὠρισμένας εἰδικῆς φύσεως κατηγορίας μακροπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων. Τέλος, αἱ μεγάλαι ἐμπορικαὶ Τράπεζαι θὰ ἔχουν τὴν δυνατότητα καὶ τὴν υποχρέωσιν νὰ διοχετεύουν ἐν τμήμα τῶν διαθέσιμων των, πάντοτε ἐντὸς τῶν ὁρίων ἀσφαλείας καὶ ρευστότητος αὐτῶν εἰς μακροτέρας διαρκείας δάνεια καὶ ἐπενδύσεις. Εἶναι ἀνάγκη νὰ τονισθῇ ὅτι αἱ ὑπὸ τοῦ Ο.Β.Α. ἰδρυσόμεναι ἢ ἀνασυγκροτούμεναι ἐπιχειρήσεις θὰ πρέπει νὰ προσφεύγουν εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζὰς ἢ τὸν Ο.Χ.Ο.Α. διὰ τὴν δανειακὴν ἐνίσχυσιν αὐτῶν. Ἐπομένως, μετὰ τῶν κυρίων φορέων ἐνσχύσεως τῆς διομηχανίας εἰς κεφάλαια ὑφίσταται ἀμοιβαία συμπλήρωσις καὶ οὐχὶ σχέσις ἀνταγωνισμοῦ.

ὑπὸ τὰς ἀνωτέρω συνθήκας, θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἱκανοποιούνται ἀνέτως αἱ εἰς μακροπρόθεσμα κεφάλαια ἀνάγκαι τῶν διομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, ἢ δὲ μείωσις τῶν ἐπιτοκίων τῶν καταθέσεων ἀποδίδει: — καὶ πρέπει νὰ ἀξιοσηθῇ ἐκ μέρους τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν — εἰς τὴν μείωσιν τῶν ἐπιτοκίων τῶν χορηγήσεων αὐτῶν καὶ ἰδιαιτέρως διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν παραγωγικῆς σημασίας πρωτοβουλιῶν. Παρέχεται ἐπομένως εἰς τὰς Τραπεζὰς εὐχέρεια ἐξαγομικεύσεως καὶ διαφορισμοῦ τῶν ἐπιτοκίων χορηγήσεων, εἰς τρόπον ὥστε παραγωγικώτερα καὶ μείζονος σημασίας, ἀπὸ ἀπόψεως ἐθνικῆς οἰκονομίας, χρηματοδοτήσεις νὰ ἐπιβαρύνωνται μὲ τὰ χαμηλότερα δυνατὰ ἐπιτόκια. Θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι ἡ ἐξέλιξις τῶν τελειωτικῶν ἐτῶν ἀπέδειξεν, ὅτι αἱ διατυπωθεῖσαι κατὰ τὸ παρελθὸν ἀντιρρήσεις

κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς, διὰ τῆς ὁποίας καθιερώθη ἡ διοχέτευσις ἐνὸς τμήματος τῶν διαθεσίμων τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν πρὸς μακροτέρας διαρκείας τοποθετήσεις, ἦσαν ἀδικοιολόγητοι. Ἐναντι τῆς δανειοδοτήσεως ὑπὸ μορφὴν βραχυπρόθεσμων χορηγήσεων διοχετευομένων εἰς μονιμωτέρας ἐγκαταστάσεις, ἡ ἐντὸς σαφῶς προβλεπομένων ὁρίων χρηματοδότησις τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων διὰ δανείων μακροτέρας διαρκείας παρέχει μεγαλύτεραν καὶ οὐσιαστικωτέραν ἀσφάλειαν ρευστότητος εἰς τὰς Τραπεζάς, ἐνῶ συγχρόνως δύναται νὰ συμβάλῃ ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν προώθησιν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας.

(1) κανὼν διὰ τὰς βραχυπρόθεσμους χρηματοδοτήσεις εἶναι ὅτι αὐταὶ πρέπει νὰ καλύπτουν ἀνέτως τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας εἰς κεφάλαια κινήσεως τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ πέραν ὧως τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν δανειοδοτήσις ὁδηγεῖ κατὰ κανόνα εἰς ἐπέκτασιν τῶν ἐπὶ πιστώσει πωλήσεων ἢ εἰς ἀναλήψεις ἰδιωτικῶν διαθεσίμων. τὰ ὅποια τρέπονται συνήθως εἰς μὴ παραγωγικὰς δαπάνας, καὶ εἶναι ἐπομένως ἀναγκαῖον νὰ ἀποφευχθῇ. Ὑπὸ τῶν κατευθύνσεων αὐτῶν διεπνέετο καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Αὐγούστου 1958, θεθεῖσα εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους. Ἐν τῷ μεταξῷ, ἡ ἐπιδράδυνσις τῆς ἀνοδικῆς πορείας τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς συνολικῆς ἐθνικῆς ζητήσεως, ἀλλὰ καὶ ἡ δημοσυργία ἀποθεμάτων πέραν τῶν ὑμᾶλων ἀναγκῶν τῆς βιομηχανίας, ἡ ὁποία κατέστη δυνατὴ μὲ τὸν ὑπερδανεισμὸν πολλῶν ἐπιχειρήσεων κατὰ τὰ ἔτη 1957 καὶ 1958, προσεκάλεσαν νέας δυσχερείας εἰς πολλὰς ἐπιχειρήσεις καὶ κατέστησαν ἀναγκαῖας τὰς τελευταίως ληφθείσας ἀποφάσεις τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς. Αἱ ἀποφάσεις αὗται ἐπιτρέπουν τὴν κατὰ τὴν ὑπεύθυνον κρίσιν τῶν ἰδίων τῶν Τραπεζῶν ἀφ' ἐνὸς χορήγησιν βιομηχανικῶν δανείων μακροτέρας διαρκείας διὰ νέας ἐγκαταστάσεις καὶ ἐπεκτάσεις ἢ ἐκσυγχρονισμόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τὴν ρύθμισιν ὀρισμένων ὀφειλῶν ἐκ τοῦ παρελθόντος. Αἱ τελευταῖαι αὗται ρυθμίσεις ἐπετράπησαν διὰ χρονικὸν διάστημα μὴ ὑπερβαῖνον τὴν πενταετίαν. πάντοτε δὲ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἐξακριβῶσιν τῆς ὑπάρξεως καὶ τὴν παρακολούθησιν τῆς διατηρήσεως εὐλόγου σχέσεως μεταξὺ ἰδίων καὶ δανειακῶν κεφαλαίων ἐκάστης ἐπιχειρήσεως καὶ τὴν προώθησιν τῆς οἰκονομικῆς ἀνασυγχροτήσεως καὶ τεχνικῆς ἀναδιοργανώσεως αὐτῶν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ συμβάλουν εἰς τὸν ἐκσυγχρονισμόν καὶ τὴν γενικωτέραν ἐξυγίανσιν τῆς βιομηχανίας. Γενικὴ ἐπιδίωξις τῶν ρυθμίσεων αὐτῶν εἶναι ἡ τακτοποίησις ἐκκρεμοτήτων ἐκ τοῦ παρελθόντος, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἐπιβαλλομένην ἀνασύνταξιν τῶν ἐπιχειρήσεων διὰ συγχωνεύσεων, αὐξήσεως τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου ἢ ἄλλων ἐσωτερικῶν μεταρρυθμίσεων.

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Αἱ ἐπανεὶλημμέναι μειώσεις τῶν ἐπιτοκίων καταθέσεων, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν πρόδον εἰς τὴν ἐκδοσιν χρηματιστηριακῶν τίτλων, δικαιολογοῦν τὸ συμπέρασμα ὅτι εἶναι δυνατὴ οὐσιώδης διεύρυνσις τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου διὰ τῆς ἐκδόσεως ὁμολογιῶν καὶ μετοχῶν ἀπὸ ὀργανισμοῦ καὶ ἐπιχειρήσεως μὲ ἐπαρκῆ πιστωτικὴν ἐπιφάνειαν. Ἡ συνεχιζομένη μεγάλη ἀξίησις τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς σχετικῶς περιωρισμένας δυνατότητας ὑγιоὺς χρηματοδοτήσεως, ἀποτελεῖ ἐνδειξιν ὅτι ὥριμασαν αἱ συνθηκαὶ διὰ τὴν διοχέτευσιν ἐνὸς σημαντικοῦ τμήματος τῶν ἀποταμιεύσεων ἀπὸ τὴν ἀγορὰν χρήματος εἰς τὴν ἀγορὰν κεφαλαίων. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν εἶναι ἀπαραίτητον νὰ προσανατολισθοῦν αἱ πιστωτικαὶ ἐξελιξίεις διὰ νὰ συντελεσθοῦν καὶ αἱ ἀπαιτούμεναι προσαρμογαὶ ἐν ὄψει τῆς ἐπιδιωκόμενης ἐπιταχύνσεως τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Διὰ τὴν χρηματοδότησιν ἐνὸς ὁλονὲν μεγαλυτέρου προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων εἶναι δυνατόν πλην τῆς συμβολῆς τοῦ προϋπολογισμοῦ νὰ ἀντληθοῦν κεφάλαια δι' ἐκδόσεων ὁμολογιακῶν δανείων ὑπὸ τοῦ Κράτους καὶ δημοσίων ὀργανισμῶν καὶ ἐπιχειρήσεων. Ἡ εἰς βασικὰς παραγωγικὰς ἐπενδύσεις τοποθέτησις τῶν λαϊκῶν ἀποταμιεύσεων ἀποτελεῖ τὴν πλεον γόνυμον χρησιμοποίησιν αὐτῶν. Ἀλλ' εἶναι ἐπίσης ἀπαραίτητον νὰ δημιουργηθῇ μεταξὺ τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τοῦ εὐρυτέρου κοινοῦ δι' ἐκδόσεων ὁμολογιῶν καὶ μετοχῶν εἰς δημοσίαν ἐγγραφὴν μίᾳ ἀπ' εὐθείας ἐπαφῇ στηριζομένη ἐπὶ τῆς ἐμπιστοσύνης εἰς τὴν δημιουργικὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἀντλούμενων κεφαλαίων καὶ τὴν περιφρούρησιν τῶν δικαιωμάτων τῶν πολλῶν μικροτέρων ὁμολογιούχων ἢ μετόχων. Διὰ τῶν μεθόδων αὐτῶν θὰ καταστῇ δυνατόν μακροπρόθεσμα κεφάλαια νὰ τεθοῦν εἰς τὴν διάθεσιν ἀναδιοργανομένων ἢ συγχωνευομένων καθὼς καὶ νέων ἐπιχειρήσεων. Διὰ νὰ διευκολυνθοῦν καὶ ἐνισχυθοῦν τοιοῦτου εἶδους μέθοδοι καὶ ἐξελιξίεις εἶναι ἀνάγκη αἱ πάσης φύσεως ἐπιδαρύνσεις δι' ἐκδόσεις χρηματιστηριακῶν τίτλων νὰ μειωθοῦν εἰς τὸ ἐλάχιστον. Ἀλλ' εἶναι πρωτίτως ἀπαραίτητον αἱ ἐπιχειρήσεις καὶ ἰδίως οἱ βιομηχανοὶ νὰ κατανοήσουν ὅτι ἔχουν κάθε συμφέρον νὰ καλύπτουν ἐκ τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου τὰς εἰς μακροπρόθεσμα κεφάλαια ἀνάγκας των, ἀντὶ νὰ ἐξαρτῶνται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἀπὸ βραχυπρόθεσμοις τραπεζικὰς χορηγήσεις. Αἱ τελευταῖαι αὐταὶ μέθοδοι καὶ συνήθειαι ἐπανεὶλημμένως ὠδήγησαν εἰς τὸ παρελθόν, ἀκόμη καὶ προσφάτως, εἰς καθυστερήσεις, ἐμπλοκάς καὶ ἀνωμαλίας αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐντελῶς ἀσυμβίβαστοι πρὸς σοδαρὰς συγχρονισμένους ἐπιχειρηματικὰς προσπάθειας.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν σύμπραξιν τῶν Τραπεζῶν καὶ τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ κόσμου, διὰ τὴν εἰς εὐρείαν ἔκτασιν δραστηριοποίησιν τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου εἶναι ἐπίσης ἀνάγκη αἱ ἤδη δημιουργηθεῖσαι εὐνο-

καὶ συνθῆκαι νὰ ἀξιοποιηθοῦν πλήρως εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ σημαντική στροφή τῶν λαϊκῶν ἀποταμιεύσεων πρὸς τοὺς χρηματιστηριακοὺς τίτλους. Κατὰ τὴν προπολεμικὴν περίοδον τὸ Χρηματιστήριον Ἀθηνῶν εἶχεν ἐμφανίσει δραστηριότητα οὐσιωδῶς μεγαλύτεραν τῆς σημερινῆς, ἰδίως ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ ἐν τῇ μεταξύ συντελεσθεῖσα αὐξησις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ ἡ διεύρυνσις τοῦ παραγωγικοῦ δυναμικοῦ τῆς Χώρας. Εἰς τὴν ἐνθάρρυνσιν καὶ περαιτέρω ἀξιοποίησιν τοῦ ἤδη ἐκδηλωθέντος ἐνδιαφέροντος τοῦ πληθυσμοῦ πρὸς τοποθέτησιν τῶν ἀποταμιεύσεων ἡ ἐν γένει διαθεσίμων τοῦ εἰς χρηματιστηριακοὺς τίτλους εἶναι δυνατόν νὰ συμβάλῃ :

Π ρ ὥ τ ο ν, ἡ ἐνίσχυσις τῶν θεσμῶν καὶ διαδικασιῶν διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐλέγχεται ὁ παραγωγικὸς χαρακτήρ τῶν ἐπενδύσεων, αἱ ὁποῖαι θὰ χρηματοδοτηθοῦν ἐκ τοῦ προϊόντος τῆς ἐκδόσεως ὁμολογιῶν ἢ μετοχῶν ὑπὸ εἰδικούς εὐνοϊκοὺς δρους. Ἡ μέθοδος αὕτη προβλέπεται ἤδη εἰς τὸ Ν. Δ. 3746) 57 ὅασι τοῦ ὅπου ἔλαβον χώραν μέχρι σήμερον αἱ ὁμολογιακαὶ ἐκδόσεις τῆς Δ.Ε.Η.

Δ ε ὑ τ ε ρ ο ν, ἡ εἰσαγωγή νέων μορφῶν χρηματιστηριακῶν τίτλων, ἀνταποκρινομένων πρὸς τὰς συγχρόνους ἀνάγκας καὶ συνθήκας. Αἱ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διαδεδομένα: εἰς μεγάλην ἔκτασιν προνομακαὶ μετοχαὶ μετὰ τῇ καὶ ἀνευ δικαιώματος ψήφου, ἐξασφαλίζουσαι εἰς τὸν κομιστὴν ἐν ἐλάχιστον μέρισμα πρὸ οἰασδῆποτε διανομῆς, ὡς ἐπίσης καὶ αἱ ὁμολογαὶ τῶν ὁποίων εἶναι δυνατὴ ἡ μετατροπὴ εἰς μετοχὰς τῇ αἰτήσῃ τῶν κομιστῶν δύνανται νὰ χρησιμοποιοῦν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁρισμένοι ἐκ τῶν μορφῶν αὐτῶν πασιτωτικῶν τίτλων προβλέπονται: ἤδη ὑπὸ τῆς ἐλληνικῆς νομοθεσίας δι' εἰδικῶς καθοριζομένης περιπτώσεως.

Τ ρ ῖ τ ο ν, ἡ ἐκδοσις ὁμολογιῶν καὶ μετοχῶν ἀπὸ ὀρισμένων ἤδη ἐν λειτουργίᾳ αὐτοδιοικουμένων Δημοσίων Ὁργανισμῶν, τῶν ὁποίων θὰ ἦτο δυνατὴ καὶ σκόπιμος ἡ μετατροπὴ εἰς ἀνωνύμους ἐταιρείας καὶ ἡ μεταβίβασις εἰς τὸ εὐρύτερον κοινὸν τοῦ ἡμίσεος ἢ καὶ πλέον τῆς μετοχικῆς ἰδιοκτησίας. Ὁ θεσμὸς ἀνωνύμων ἐταιρειῶν μὲ συμμετοχὴν τοῦ Κράτους ἢ ἄλλων Δημοσίων Ὁργανισμῶν ἰσχύει εἰς ἄλλας χώρας, εἰσῆχθη δὲ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος 4015) 1959.

Τ έ τ α ρ τ ο ν, ἡ παροχὴ εὐχερείας εἰς τὰς Τραπεζὰς νὰ προβαίνουν, ἐντὸς τῶν ὁρίων ἀσφαλείας καὶ ρευστότητος, εἰς ἐγγυήσεις ὁμολογιακῶν ἐκδόσεων ἢ τοποθετήσεις μέρους τῶν διαθεσίμων τῶν εἰς χρηματιστηριακοὺς τίτλους.

Π έ μ π τ ο ν, ἡ ταχυτέρα δυνατὴ συμπλήρωσις τῆς τροποποιήσεως καὶ τοῦ συγχρονισμοῦ τῆς νομοθεσίας περὶ ἀνωνύμων ἐταιρειῶν, ἡ ὁποία ἐπισπεύδεται συμφώνως πρὸς Κυβερνητικὴν ἀπόφασιν.

Εἰς τὴν ἐπέκτασιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου εἰδικώτερον δύναται νὰ συμβάλῃ εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον ἡ ἐκδοσις ὁμολογιακῶν δανείων

ἡ μετοχῶν ἐκ μέρους τῶν Τραπεζῶν ἢ καὶ τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. Ἐξ ἄλλου, ἡ σύστασις τοῦ Ο.Β.Α. θὰ πρέπει νὰ ὀδηγήσῃ εἰς διευρυνομένην χρησιμοποίησιν τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου. Κατὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν καὶ ἀνασύνταξιν τῶν ἐπιχειρήσεων, εἰς πολλὰς περιπτώσεις διὰ συγχώνευσιν καὶ δημιουργίας μεγαλύτερων συγχρονισμένων μονάδων ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἰδρυσιν νέων ἐπιχειρήσεων εἶναι δυνατόν καὶ σκόπιμον ἡ αὐξησις ἢ μεγάληα τμήματα τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου νὰ διατίθενται εἰς τὸ εὐρύτερον κοινόν. Πρὸς τοῦτο ὅμως εἶναι ἀναγκαῖον οἱ διοικοῦντες τὰς ἐπιχειρήσεις νὰ προσαρμοσθοῦν πρὸς τὴν διεθνῶς ἐπικρατοῦσαν νοσηρότητα διαμορφώσεως καὶ διοικήσεως ἐπιχειρήσεων εὐρείας μετοχικῆς ἰδιοκτησίας. Καὶ εἶναι δέδαιον ὅτι, ἐφ' ὅσον ἤθελε προηγηθῇ ἡ ἀπαραίτητος πρὸς τοῦτο διαφύτισις, τὸ κοινὸν θὰ ἐθισθῇ σὺν τῇ χρόνῳ ἐλυνέν καὶ περιστότερον εἰς χρηματιστηριακοὺς τίτλους.

*
* *

Ἡ ἀποκατασταθεῖσα ἐσωτερικῶς καὶ διεθνῶς ἐμπιστοσύνη εἰς τὸ ἐθνικόν μας νόμισμα ἔχει θέσει τὴν ἀπαραίτητον βάσιν διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν προϋπόθεσιν διὰ τὴν μόνιμον ἀντιμετώπισιν τῶν οἰκονομικῶν μας δυσχερειῶν. Εἶναι ὅμως ἀνάγκη νὰ καταστῇ εἰς ὅλους συνείδησις ὅτι ἡ ἀξιοποίησις τῆς νομισματικῆς σταθερότητος διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν ἀπαιτεῖ ἐλυνέν μεγαλύτερας καὶ συστηματικώτερας ὀργανωτικὰς καὶ ἐπιχειρηματικὰς πρωτοβουλίας ἀπὸ τὸ Κράτος, τοὺς δημοσίους ὀργανισμοὺς καὶ τὰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις.

Τὸ ἐλληνικὸν τραπεζικὸν σύστημα εἶναι ἤδη ἐπαρκῶς ἰσχυρόν. ἡ δὲ λειτουργία του δύναται καὶ πρέπει νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὰς ἐξελισσομένης ἀνάγκας τῆς οἰκονομικῆς μας ἀναπτύξεως. Ἐχουν ὅμως ὠριμάσει καὶ αἱ προϋποθέσεις διὰ τὴν εἰς εὐρείαν ἔκτασιν δραστηριοποίησιν τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου, ἡ ὁποία ἐπιβάλλεται νὰ καταστῇ ἡ κυριωτέρα πηγὴ ἀντλήσεως μακροπροθέσμων κεφαλαίων πρὸς χρηματοδότησιν τόσον τοῦ προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων ὅσον καὶ τῶν γονίμων ἐπιχειρηματικῶν πρωτοβουλιῶν. Ἡ εὐρυτάτη δυνατὴ ἀνάπτυξις τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου καὶ ἡ συστηματικὴ ἀξιοποίησις αὐτῆς ἀποτελοῦν τὰς νέας κατευθύνσεις πρὸς τὰς ὁποίας εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξελιχθῇ ὁ πιστωτικὸς μας μηχανισμὸς μὲ τὴν ἐνεργὸν σύμπρασιν τῶν τραπεζῶν καὶ τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ κόσμου.

Αἱ γενικώτεραι ἐξελίξεις τόσον διεθνῶς ὅσον καὶ ἐν Ἑλλάδι δικαιολογοῦν τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ πραγματοποιήσις καθαρῶς παραγωγικῶν ἐπενδύσεων δὲν προσκρούει πλέον εἰς ἀνεπάρκειαν κεφαλαίων τοῦ ἐσωτερικοῦ ἢ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἡ ἐκδηλωθεῖσα ἐκ νέου ἔνδοξος τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀδήλων πόρων καὶ τὸ διαπιστούμενον αὐξὼν ἐνδιαφέρον ἀλλοδαπῶν ἐπιχειρήσεων δι' ἐπενδύσεις ἐν Ἑλλάδι ἐξασφαλίζουν νέα περιθώρια διὰ τὴν ἐντός

τῶν ἀμέσως προσεχῶν ἐτῶν πραγματοποιήσιν μὲ τὸν ἀναγκαῖον ρυθμὸν τῶν βασικῶν ἔργων πρὸς ἀναδιάρθρωσιν τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας. Αἱ ἐπιδιώξεις αὗται δὲν ἀνήκουν πλέον εἰς τὸν κόσμον τῶν ἀορίστων ἐπαγγελιῶν. Τόσον ἀπὸ ἀπόψεως ἐπεξεργασίας τοῦ προγράμματος καὶ τῶν μελετῶν τῶν ἐπὶ μέρους ἔργων, ὅσον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐντάσεως τῆς προσπάθειας ὠρισμένων ὑπηρεσιῶν καὶ ὀργανισμῶν πρὸς ἐκτέλεσιν σημαντικῶς ἠϋξημένων ἐπενδύσεων ἔχουν συντελεσθῇ οὐσιώδεις πρόοδοι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν ὅμως τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἀπαιτεῖται συστηματικὴ καὶ ἐμπνευσμένη ἐξόρμησις δι' εὐρυτάτην καὶ συγχρονισμένην ὀργανωτικὴν κίνησιν καὶ βασικὰς ἐκπαιδευτικὰς μεταρρυθμίσεις. Ἰδίως εἶναι ἐπιγούσα ἡ προετοιμασία καὶ ἡ ἐφαρμογὴ προγραμμάτων τεχνικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ μετεκπαιδεύσεως διὰ νὰ προσαρμοσθοῦν μεγάλοι καταγορίαι πληθυσμοῦ εἰς τὰς νέας ἀξιώσεις τῆς συγχρόνου τεχνολογικῆς προόδου. Παραλλήλως ἡ ἐπιχειρηματικὴ πρωτοβουλία πρέπει νὰ ἐκδηλωθῇ εἰς τὴν ἐπιβαλλομένην ἔκτασιν καὶ πρὸς νέας ἐξορμήσεις εἴτε διὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς δυνάμεων εἴτε διὰ καταλλήλων συνεργασιῶν μετὰ ξένων ἐπιχειρήσεων. Αἱ προσπάθειαι αὗται δύνανται νὰ ἐνισχυθοῦν ἀπὸ τὸν νεοσυσταθέντα Ὀργανισμὸν Βιομηχανικῆς Ἀναπτύξεως καὶ νὰ στηριχθοῦν εἰς τὰς δυνατότητας μιᾶς ὁλονὲν ἀνδρουμένης ἀγορᾶς κεφαλαίου. Δὲν εἶναι νοητὸν εἰς μίαν ἐλευθέραν οἰκονομίαν βασισομένην ἐπὶ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας τὰ πάντα νὰ ἀναμίνωνται ἀπὸ τὸ Κράτος. Τὸ Κράτος εἶναι ὑπεύθυνον διὰ τὰ ἔργα ὑποδομῆς καὶ τὴν ἐξασφάλισιν νομισματικῆς σταθερότητος ὡς καὶ διὰ τὴν δημιουργίαν ἐνὸς εὐνοῦκου κλίματος διὰ δημιουργικὰς ἐπιχειρηματικὰς πρωτοβουλίας. Ἐὰν ὅμως αὗται δὲν ἐκδηλωθοῦν ἐγκαίρως εἰς τὴν ἀπαιτούμενην ἔκτασιν εἶναι ὑποχρεωμένον τὸ Κράτος νὰ παρεμβαίῃ πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ ἀναγκαίου ρυθμοῦ οἰκονομικῆς προόδου.

Ὅταν μὲ τὴν ἀνωτέρω γενικὴν κίνησιν κινήσονται ὑπερνικηθῶν αἱ σοβαρὰι χρόνιαι ἀδυναμίαι τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας θὰ δημιουργηθῇ μία αὐτοδύναμος σωρευτικὴ διαδικασία ἀναπτύξεως. Αἱ προοπτικαὶ αὗται εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμέναι μὲ τὴν περιρρύρησιν τῆς οἰκονομικῆς σταθερότητος καὶ τὴν ὁλονὲν πληρεστέραν ἑναρμόνισιν τοῦ πιστωτικοῦ συστήματος πρὸς τὰς βασικὰς ἐπιδιώξεις τῆς ἐθνικῆς οἰκονομικῆς μας πολιτικῆς.